

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Analýza hospodaření rozpočtově odlišných municipalit

Bc. Simona Stříbrná

© 2017 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Simona Stříbrná

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza hospodaření rozpočtově odlišných municipalit

Název anglicky

Analysis of management of the budgetary different municipalities

Cíle práce

Cílem diplomové práce bude posoudit úroveň a rozdíly v hospodaření vybraných municipalit, kterými jsou Statutární město Ústí nad Labem a město Litoměřice. Srovnání hospodaření obou měst proběhne za období pěti navazujících let, a to za období od roku 2011 až do roku 2015. Pro zhodnocení hospodaření bude použita analýza příjmových a výdajových částí rozpočtů. Následnou komparací obou municipalit a analýzou hospodaření bude poukázáno na jejich diferenciaci, správnost financování a případné návrhy na zlepšení hospodaření.

Metodika

Literární rešerše bude vycházet z dat sekundárních zdrojů, jako například odborné literatury, zákonů, právních předpisů či internetových zdrojů.

Pro samotnou analýzu úrovně hospodaření obou vybraných municipalit budou čerpána zdrojová data ze sekundárních externích zdrojů, která jsou volně dostupná široké veřejnosti. Jedná se především o závěrečné účty Statutárního města Ústí nad Labem a města Litoměřice za sledované období let 2011 – 2015. Cenným zdrojem dat bude i Český statistický úřad, který veřejným internetovým přístupem umožní získat demografické údaje, úroveň nezaměstnanosti v obou městech či jiné potřebné informace.

V závěru budou použity primární zdroje dat, vycházející z názorů obyvatel obou měst na hospodaření svého města.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

přenesená působnost, samostatná působnost, orgány obce, obec, rozpočet, příjmy, výdaje, investice, hospodaření, městské obvody.

Doporučené zdroje informací

- BRŮNA, M. Veřejná správa: se zaměřením na obce a kraje. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2006. ISBN 80-86976-09-2.
- PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.
- SCHNEIDEROVÁ, I. Rozpočtová skladba 2015. Nové město nad Cidlinou: Nakladatelství Acha obec účtuje, s.r.o., 2014. ISBN 978-80-905420-2-0.
- ÚZ. Obce, kraje, hl. m. Praha: okresy, územní samospráva, pověřené úřady, odměny zastupitelů, matriky, svobodný přístup k informacím, kroniky obcí, informační systémy veřejné správy, odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci, střet zájmů; Úředníci obcí a krajů; Obecní policie: podle stavu k 27.2.2012. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-912-3.
- ÚZ. ZÁKONY ATD. Rozpočet a financování : obce, kraje, hl. město Praha, organizační složky státu, příspěvkové organizace, svazky obcí; Majetek státu; Podpora regionálního rozvoje: redakční uzávěrka 9.2.2015. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015. ISBN 978-80-7488-104-6.
- VEDRAL, J. Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2010. ISBN 80-86976-06-8.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Jaroslav Homolka, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 1. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 1. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 02. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza hospodaření rozpočtově odlišných municipalit" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 11. 2017

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. Ing. Jaroslavu Homolkovi, CSc., vedoucímu diplomové práce, za ochotu, podporu, vstřícný přístup a velmi cenné rady při tvorbě mé diplomové práce.

Zároveň ze srdce děkuji manželovi a mé rodině za podporu při studiu a obrovské díky patří mým dětem, za trpělivost a lásku.

Analýza hospodaření rozpočtově odlišných municipalit

Souhrn

Diplomová práce je zaměřena na problematiku hospodaření dvou rozpočtově odlišných municipalit. Pro posouzení úrovně hospodaření byla vybrána dvě rozdílná města Ústeckého kraje, a to Statutární město Ústí nad Labem a město Litoměřice. Analýza jejich hospodaření byla zpracována za období šesti navazujících let, konkrétně od roku 2011 až do roku 2016.

Teoretická východiska definují základní strukturu třídění státní správy a samosprávy, seznamují s klíčovými pojmy na úrovni kraje a obce a přibližují celý rozpočtový proces od návrhu rozpočtu, přes jeho schvalování, závěrečný účet hospodaření, kontrolu hospodaření až po střednědobý výhled rozpočtu. Navíc teoretická východiska přiblížila problematiku, související s novou zákonnou legislativou, s účinností od 1.1.2017 a od 1.1.2018, kterou musí obce striktně dodržovat.

V praktické části je provedena charakteristika obou měst, včetně stručného nastínění jejich historie, administrativního členění, demografie, kultury a památek a orgánů města. Následuje podrobná analýza hospodaření obou municipalit v příjmové a výdajové části rozpočtu, úroveň zadlužení a v případě Ústí nad Labem i financování městských obvodů. Provedena byla komparace hospodaření obcí na 1 obyvatele, monitoring hospodaření obcí a komparace výsledků výpočtu rozpočtové odpovědnosti obcí. Anketa praktickou část práce obohatila o názory občanů na hospodaření jejich obce. Na základě všech zjištění byly navrženy možnosti zlepšení hospodaření obou municipalit.

Klíčová slova: přenesená působnost, samostatná působnost, orgány obce, obec, rozpočet, příjmy, výdaje, investice, hospodaření, městské obvody.

Analysis of management of the budgetary different municipalities

Summary

The Dissertation is focused on economic results analysis of two different type of municipalities. To compare the economic performance the two different municipalities of “Ustecký“ district were chosen – Statutory City of Usti nad Labem and Litoměřice town. Analysis of economic results were prepared over a period of 6 continuous years – from 2011 until 2016.

Theoretical statements define the basic structure of the split between government administration and self-administration. Statements introduce the key concepts on level of District council and Municipality council and explain the complete budget process from the first proposal through to the approval process, final statement and expenditure audit including medium term budget forecast. Additionally, theoretical statements explained new legislation terms coming into effect from 1st January 2017 and 1st January 2018 which is strictly mandatory for municipalities.

The practical part of the dissertation covers details of both municipalities, including high level summary of town history, administrative departments, demography, culture & monuments and municipality council. This part is followed by a detailed analysis of economic results of both municipalities, profit & loss, spending, debts level and in case of statutory city of Usti nad Labem it also covers financing of council boroughs. Economic results per capita were compared, monitoring of municipalities economic results and comparison of budgetary responsibility were prepared. The overall economic picture was completed by survey results contributed by residents. Based on all the above findings, possible ways to improving economic results for both municipalities were proposed.

Keywords: delegated powers, own powers, municipal authority, budget, municipality, incomes, expenses, investment, management, city districts.

Obsah

Úvod	12
Cíl práce a metodika.....	13
2.1. Cíl práce	13
2.2. Metodika	13
3. Teoretická východiska	16
3.1. Veřejná správa.....	16
3.1.1. Státní správa	16
3.1.2. Samospráva.....	17
3.2. Municipality	18
3.2.1. Kraj	19
3.2.2. Obec.....	20
3.2.3. Působnost obce	21
3.2.4. Orgány obce.....	23
3.2.5. Financování obcí	23
3.3. Rozpočet.....	24
3.3.1. Rozpočet obce v rámci rozpočtové soustavy.....	24
3.3.2. Rozpočtová skladba	25
3.3.3. Střednědobý výhled rozpočtu (dříve rozpočtový výhled)	26
3.3.4. Proces schvalování rozpočtu a rozpočtová opatření.....	26
3.3.5. Závěrečný účet a kontrola hospodaření	27
3.3.6. Struktura územního rozpočtu.....	27
3.3.7. Majetek obce.....	29
3.3.8. Hospodářská činnost.....	29
3.4. Nová legislativa.....	31
3.4.1. Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.....	31
3.4.2. Novela Zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů	31
3.4.3. Nové příspěvky ze státního rozpočtu (transfery ze StR).....	32
3.4.4. Změny v Rozpočtovém určení daní.....	32
4. Vlastní práce	33
4.1. Charakteristika města Ústí nad Labem	33
4.1.1. Historie	33
4.1.2. Administrativní členění	34
4.1.3. Demografická a sociální struktura	34
4.1.4. Hospodářství, služby, průmysl	37
4.1.5. Kultura, památky a cestovní ruch	38
4.1.6. Město a orgány města	40

4.1.7.	Organizace zřízené městem	43
4.1.8.	Subjekty s majetkovou účastí města	43
4.1.9.	Městské obvody	44
4.2.	Charakteristika města Litoměřice	45
4.2.1.	Historie	45
4.2.2.	Administrativní členění	46
4.2.3.	Demografická a sociální struktura	47
4.2.4.	Průmysl a zemědělství	48
4.2.5.	Kultura, památky a cestovní ruch	49
4.2.6.	Městský úřad a orgány města	50
4.3.	Analýza hospodaření města Ústí nad Labem	51
4.3.1.	Daňové příjmy	53
4.3.2.	Nedaňové příjmy	55
4.3.3.	Kapitálové příjmy	57
4.3.4.	Přijaté transfery (dotace)	58
4.3.5.	Běžné a kapitálové výdaje	59
4.3.6.	Zadluženost	62
4.3.7.	Financování městských obvodů	63
4.4.	Analýza hospodaření města Litoměřice	67
4.4.1.	Daňové příjmy	68
4.4.2.	Nedaňové příjmy	69
4.4.3.	Kapitálové příjmy	70
4.4.4.	Přijaté transfery (dotace)	71
4.4.5.	Běžné a kapitálové výdaje	72
4.4.6.	Zadluženost	74
4.5.	Komparace hospodaření obcí na 1 obyvatele	75
4.6.	Monitoring hospodaření obcí (SIMU)	77
4.7.	Vyhodnocení „Finančního zdraví obce“ dle SIMU	78
4.8.	Rozpočtová odpovědnost	79
4.9.	Anketa	81
4.10.	Vyhodnocení ankety	82
5.	Zhodnocení výsledků a doporučení	88
5.1.	Ústí nad Labem	88
5.2.	Litoměřice	89
6.	Závěr	91
7.	Seznam použitých zdrojů	93
8.	Přílohy	96

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Schéma veřejné správy	16
Obrázek 2 - Ústí nad Labem a znak města	33
Obrázek 3 - Severočeské divadlo.....	38
Obrázek 4 - Zámek Velké Březno	38
Obrázek 5 - Kostel Nanebevzetí P. Marie	39
Obrázek 6 - Porta Bohemica	39
Obrázek 7 - Magistrát	41
Obrázek 8 - Územní členění města Ústí nad Labem na městské obvody.....	44
Obrázek 9 - Litoměřice a znak města	45
Obrázek 10 - Oblastní muzeum Litoměřice.....	49
Obrázek 11 - Věž u katedrály sv. Štěpána	49
Obrázek 12 - Gotický hrad.....	50

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Okres Ústí nad Labem (správní obvod ORP Ústí nad Labem).....	34
Tabulka 2 - Struktura obyvatelstva k 1.1.2016 - muži, ženy, průměrný věk.....	35
Tabulka 3 - Subjekty s majetkovou účastí města Ústí nad Labem	43
Tabulka 4 - Struktura obyvatelstva - muži, ženy, průměrný věk k 1.1.2016.....	47
Tabulka 5 - Struktura příjmů a výdajů Ústí nad Labem	51
Tabulka 6 - Struktura daňových příjmů - Magistrát města Ústí nad Labem	53
Tabulka 7 - Nedaňové příjmy Ústí nad Labem.....	55
Tabulka 8 - Kapitálové příjmy Ústí nad Labem	57
Tabulka 9 - Přijaté transfery (dotace) Ústí nad Labem.....	58
Tabulka 10 - Běžné a kapitálové výdaje Ústí nad Labem	59
Tabulka 11 – Úvěrové závazky města Ústí nad Labem.....	62
Tabulka 12 - Zůstatky dlouhodobých závazků města Ústí n.L. do roku 2024	62
Tabulka 13 - Druhy dotací pro městské obvody od Magistrátu	63
Tabulka 14 - Dotace na výkon státní správy a samosprávy.....	64
Tabulka 15 - Dotace pro městské obvody na provoz.....	65
Tabulka 16 - Dotace na údržbu zeleně pro městské obvody	66
Tabulka 17 - Struktura příjmů a výdajů města Litoměřice	67
Tabulka 18 - Daňové příjmy města Litoměřice	68
Tabulka 19 - Nedaňové příjmy města Litoměřice	69
Tabulka 20 - Kapitálové příjmy města Litoměřice	70
Tabulka 21 - Přijaté transfery (dotace) města Litoměřice	71
Tabulka 22 - Běžné a kapitálové výdaje města Litoměřice	73
Tabulka 23 - Komparace hospodaření obcí na 1 obyvatele.....	75
Tabulka 24 - Monitoring hospodaření měst Ústí nad Labem a Litoměřice výpočtem dle SIMU	77
Tabulka 25 - Rozpočtová odpovědnost Ústí nad Labem - výpočet dle Univerzální kalkulačky MF ČR pro pravidla hospodaření ÚSC.....	79
Tabulka 26 - Rozpočtová odpovědnost Litoměřice - výpočet dle Univerzální kalkulačky MF ČR pro pravidla hospodaření ÚSC	80

Seznam grafů

Graf 1 - Věková struktura populace v Ústí nad Labem	35
Graf 2 - Přírůstek populace ve městě Ústí nad Labem	36
Graf 3 - Nejvyšší dosažené vzdělání v Ústí nad Labem	37
Graf 4 - Věková struktura populace v Litoměřicích	47
Graf 5 - Nejvyšší dosažené vzdělání v Litoměřicích	48
Graf 6 - Vývoj příjmů Ústí nad Labem v letech 2011 až 2016	52
Graf 7 - Vývoj daňových příjmů SM Ústí nad Labem - Magistrátu v letech 2011 - 2016..	54
Graf 8 - Vývoj nedaňových příjmů Ústí nad Labem v letech 2011 - 2016	56
Graf 9 - Vývoj kapitálových příjmů Ústí nad Labem v letech 2011 - 2016.....	57
Graf 10 - Vývoj přijatých transferů Ústí nad Labem v letech 2011 - 2016.....	58
Graf 11 - Kapitální členění běžných výdajů Ústí nad Labem	59
Graf 12 - Kapitální členění kapitálových výdajů Ústí nad Labem	60
Graf 13 - Meziroční vývoj výdajů Ústí nad Labem v letech 2011 - 2016.....	60
Graf 14 - Vývoj jednotlivých dotací pro městské obvody v letech 2010 až 2016.....	63
Graf 15 - Celkový vývoj dotací pro MO v letech 2010 - 2016.....	63
Graf 16 - Vývoj dotace na výkon státní správy a samosprávy - jednotlivé MO.....	64
Graf 17 - Celkový vývoj dotace na výkon státní správy a samosprávy.....	64
Graf 18 - dotace na provoz - jednotlivé městské obvody	65
Graf 19 - Celkový vývoj dotací na provoz	65
Graf 20 - Dotace na údržbu zeleně - MmÚ a jednotlivé MO	66
Graf 21 - Celkový vývoj dotací na údržbu zeleně	66
Graf 22 - Vývoj příjmů města Litoměřice celkem v letech 2011 - 2016.....	68
Graf 23 - Vývoj daňových příjmů města Litoměřice.....	69
Graf 24 - Vývoj nedaňových příjmů města Litoměřice	70
Graf 25 - Vývoj přijatých transferů (dotací) města Litoměřice	71
Graf 26 - Členění běžných výdajů dle kapitol města Litoměřice	72
Graf 27 - Meziroční vývoj výdajů města Litoměřice	73
Graf 28 - Meziroční vývoj rozpočtu Ústí nad Labem na 1 obyvatele	76
Graf 29 - Meziroční vývoj rozpočtu Litoměřice na 1 obyvatele	76

Úvod

Obec je veřejnoprávním územním celkem, korporací, základním článkem územní samosprávy a zároveň základní jednotkou státu. Její rozlohu vymezuje katastrální území, je tvořena občany s trvalým nebo přechodným pobytem v místě a samosprávou veřejných záležitostí, též v hranicích obce. Obec vlastní majetek, se kterým je povinna hospodařit řádně a účelně s ním nakládat v souladu se zájmy obce. Především plní úkoly, které jí byly stanoveny zákonem v rámci samostatné nebo přenesené působnosti, jejich plněním chrání veřejný zájem a pečuje o všestranný rozvoj svého území.

Praxe ovšem ukazuje, že ne vždy jsou finanční prostředky v každé obci vynakládány vhodným způsobem, a ne vždy v souladu s potřebami občanů, kteří je zvolili. Velmi záleží na koaliční síle zastupitelů a jejich rozhodnutí při schvalování především mimořádných dotací nebo velkých investičních akcí. Obec láká možnost získání dotací z Evropské unie, mnohdy s dotačním krytím výdajů až do výše 85 % a spolufinancováním obce jen 15 %. Tyto prostředky sice obcím pomáhají realizovat investiční akce velkého rozsahu, např. budování infrastruktury nebo rozsáhlé rekonstrukce budov či parků, ale u čerpání dotací z EU je nutná velká obezřetnost při samotném financování, aby bylo v souladu s pravidly Operačních programů a jednotlivých výzev, ze kterých byly finanční prostředky uvolněny. Často se totiž stává, že při kontrole je velká část profinancovaných prostředků shledána jako neuznatelná a část dotace, nebo dotace v plné výši, se musí EU vrátit. Obec je nucená vzít si bankovní úvěr na krytí neuznatelných nákladů a často se dostává do problémů se splácením.

Analýzy diplomové práce by měli odhalit, jestli Statutární město Ústí nad Labem a město Litoměřice hospodaří s péčí řádného hospodáře, efektivně a účelně, zda se jejich hospodaření nedostává do schodku, který by města musela dorovnávat přebytkem z minulých let nebo pomocí návratných zdrojů. V neposlední řadě anketa odhalí, jestli jsou priority měst ve vynakládání finančních prostředků v souladu s přáním a prioritami občanů.

Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Cílem diplomové práce je posoudit úroveň a rozdíly v hospodaření vybraných municipalit, kterými jsou Statutární město Ústí nad Labem a město Litoměřice. Srovnání hospodaření obou měst proběhne za období šesti navazujících let, a to za období od roku 2011 až do roku 2016. Zdrojová data umožnila delší časovou řadu, než byla určena zadáním diplomové práce, proto bude analýza rozšířena o delší časové období. Pro zhodnocení hospodaření bude použita analýza příjmových a výdajových částí rozpočtů, včetně případné zadluženosti. Následnou komparací obou municipalit a analýzou hospodaření bude poukázáno na jejich diferenciaci, správnost financování a případné návrhy na zlepšení hospodaření.

2.2. Metodika

Teoretická východiska vyplynula z dat sekundárních zdrojů, jako například odborné literatury, zákonů, právních předpisů či internetových zdrojů, zabývajících se veřejnou správou, rozpočtovou soustavou a skladbou.

Pro samotnou analýzu úrovně hospodaření obou vybraných municipalit byla čerpána zdrojová data ze sekundárních externích zdrojů, která jsou volně dostupná široké veřejnosti. Jedná se především o závěrečné účty Statutárního města Ústí nad Labem a města Litoměřice za sledované období let 2011 – 2016 a Výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí, značené jako FIN 2-12M.

Dalším zdrojem dat byl Český statistický úřad, který veřejným internetovým přístupem umožnil získat demografické údaje, vzdělanostní strukturu obyvatelstva v obou městech či jiné potřebné informace.

Nepostradatelným zdrojem dat byly internetové stránky Ministerstva financí ČR, které aktuálně reagují na změny a novely zákonů, metodicky pomáhají obcím přizpůsobit se nové legislativě a pomáhají obcím při interní kontrole hospodaření.

Významným metodickým pomocníkem práce byl portál Ministerstva financí ČR pod názvem „Monitor státní pokladna“, který poskytl tzv. „Univerzální kalkulačku pro pravidla

hospodaření ÚSC“ k výpočtu rozpočtové odpovědnosti obce od r. 2017, v souladu s § 17 Zákona č. 23/2017 o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

Cenným metodickým nástrojem k posouzení finančního zdraví obou územně samosprávných celků neboli monitoringu hospodaření obcí byly Algoritmy Soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU), dostupné též na internetových stránkách Ministerstva financí ČR.

Samotnou práci s časovou řadou let 2011 až 2016 umožnil tabulkový procesor Microsoft Excel. Pro lepší orientaci ve zpracované problematice a přehlednost byla vlastní komparace doplněna tabulkami a lepší vizualizaci vývoje hospodaření ÚSC umožní zpracované grafy.

V závěru bylo využito jedné ze základních empirických metod výzkumu – ankety, a to za použití primárních zdrojů dat, vycházejících z názorů obyvatel obou měst na hospodaření svého města.

Analýza časových řad

Statistická analýza ekonomických jevů se zaměřuje především na zkoumání jejich dynamiky v čase, proto jsou často empirická pozorování v ekonomické oblasti uspořádána do časové řady.¹ *Ekonomickou časovou řadou* rozumíme řadu hodnot jistého, věcně a prostorově vymezeného ukazatele, která je uspořádána v čase směrem od minulosti do přítomnosti.

Zároveň musí být zachováno konstantní uspořádání časové řady, vyjadřující stejnou vzdálenost v posloupnosti mezi sousedními hodnotami a rovnající se jedné (obvykle jeden měsíc, čtvrtletí, rok atd.). Nejjednodušeji lze časovou řadu zapsat jako:

$$y_1, y_2, \dots, y_n \text{ nebo } y_t, t = 1, 2, \dots, n,$$

kde y = sledovaný ukazatel a $t = 1, \dots, n$ je časová proměnná (T = počet pozorování).

Druhé členění časových řad

Časové řady se dají členit na posloupnost okamžikového nebo intervalového ukazatele a na posloupnost původních či odvozených hodnot.² U tzv. intervalové časové řady

¹ ARTL, J., ARLTOVÁ, M., RUBLÍKOVÁ, E., *Analýza ekonomických časových řad s příklady*, s. 7

² KOZÁK, J., HINDLS, R., ARTL, J., *Úvod do analýzy časových řad*, s. 7-8

závisí na délce časového intervalu pozorování, zatímco u okamžikové časové řady se ukazatel váže k jistému okamžiku.

Ekonomické časové řady se dělí také z pohledu času na krátkodobé, u kterých jsou hodnoty sledovány v kratších úsecích než jeden rok (např. čtvrtletní, měsíční, týdenní) a dlouhodobé, u kterých se vychází z ročních a delších časových úseků. Každý z těchto typů časových řad nese jinou informaci. U krátkodobých řad je možné snadněji identifikovat sezónní vlivy, v případě dlouhodobých časových řad lze lépe informovat o vývoji trendové složky.

Použité ukazatele:

- 1) **Koeficient růstu** – ukazatel koeficient růstu vyjadřuje meziroční změnu dvou po sobě jdoucích období. Vyjádřit lze i v procentech, poté se nazývá tempo růstu. Koeficient růstu: $kt = yt / yt-1$.
- 2) **Ukazatel dluhové služby obce (v %)** – tento ukazatel obce počítají ze zákona. Stát sleduje zadluženost obcí. Ukazatel dluhové služby: $\text{dluhová služba} / \text{dluhová základna} * 100$.
- 3) **Ukazatel míry soběstačnosti obce** – ukazatel vyjadřuje, jaké procento vyjadřují vlastní příjmy z celkových příjmů. Ukazatel míry soběstačnosti: $\text{vlastní příjmy} / \text{celkové příjmy} * 100$.
- 4) **Příjmy na jednoho obyvatele obce** – se vypočítají podílem celkových příjmů a celkovým počtem obyvatel. Vypočítá se: $\text{příjmy celkem} / \text{počet obyvatel}$ v daném roce.
- 5) **Výdaje na jednoho obyvatele obce** – se vypočítají podílem celkových výdajů a celkovým počtem obyvatel. Výdaje na obyvatele: $\text{výdaje celkem} / \text{počet obyvatel}$ v daném roce.
- 6) **Ukazatel Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v%)** – vypočítá se jako podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům obce $* 100$
- 7) **Ukazatel Celková (běžná) likvidita** – vypočítá se jako podíl oběžných aktiv a dlouhodobých závazků
- 8) **Ukazatel Podíl dluhu k průměru příjmů (v %)** – výpočet: $\text{podíl Dluh celkem a Průměr příjmů za poslední 4 roky} * 100$

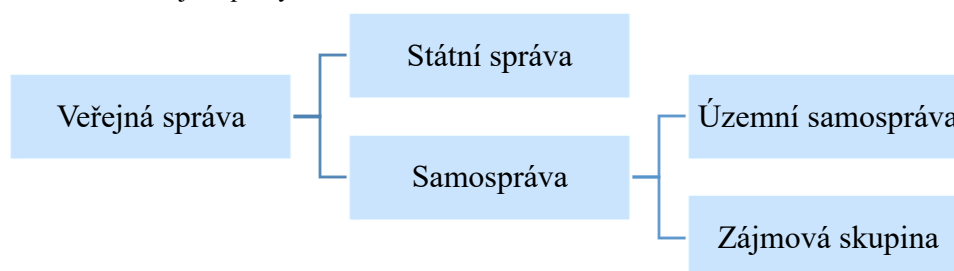
3. Teoretická východiska

System „spravování“ České republiky se po roce 1989 zásadně změnil, a to nejprve v roce 1990 zrušením národním výborů, po roce 2000 zřízením krajů a o dva roky později následovalo i zrušení státních okresních úřadů, jejichž rozsáhlá působnost (až na drobné výjimky) přešla na obce a kraje.

3.1. Veřejná správa

Veřejná správa nemá ústavní ani zákonnou definici, nicméně je možné na ni pohlížet dvěma různými způsoby. V materiálním slova smyslu je označována jako souhrn všech správních činností předmětně souvisejících s vládnutím na ústřední i místní úrovni, vykonávaných trvale za účelem poskytování veřejných služeb. Ve formálním slova smyslu je veřejná správa činností organizačních jednotek a osob, jimiž jsou buď správní úřady, jakožto přímí nositelé veřejné správy nebo úřední osoby, vykonávající úkony správní povahy, či zařízení v postavení nepřímých subjektů veřejné správy.³

Obrázek 1 - Schéma veřejné správy

Zdroj: Vlastní zpracování dle PROVAZNÍKOVÁ, 2009⁴

3.1.1. Státní správa

Státní správa je veřejnou správou uskutečňovanou státem a svým charakterem představuje realizaci výkonné moci. Stát jako subjekt VS vykonává státní správu prostřednictvím těchto státních orgánů:

- vlády, která plní i další úkoly mimo rámec státní správy
- ministerstev

³ POMAHAČ, R., VIDLÁKOVÁ, O., *Veřejná správa*, s. 28.

⁴ PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*.

- ostatních ústředních správních úřadů
- veřejných ozbrojených sborů a jiných veřejných sborů
- odborných územních správních úřadů (tzv. odvětvová působnost, např. úřad práce nebo katastrální úřad).

Státní správa je vázána zákony, obecněji řečeno, v různé míře téměř celým právním řádem, tedy i právním předpisy, které správní orgány na základě zákonů vydávají (nevztahují se na ni však vyhlášky obcí a krajů, vydávané v samostatné působnosti, ačkoli jsou také součástí právního řádu).⁵

Část výkonu státní správy lze přenést na regionální úroveň, tzn. svěřit ho orgánům územní samosprávy a to tehdy, stanoví-li to zákon (čl. 105 Ústavy). V tomto případě lze hovořit o přenesené státní správě ze státu na nestátní subjekty (obce nebo kraje), resp. o přenesené působnosti obcí a krajů, nebo v teoretické rovině o tzv. nepřímé státní správě (nevykonávané přímo státem).⁶

Předání části výkonu státní správy nestátnímu subjektu (samosprávné svazky) se nazývá decentralizace, zatímco přenášení určitých správních činností na organizační jednotky (správní úřady) v rámci jednoho a téhož subjektu veřejné správy označujeme dekoncentrací.⁷

3.1.2. Samospráva

Samosprávu lze chápat jako samostatné spravování veřejných záležitostí a rozhodování v obecním zájmu dle potřeb obyvatel. Rozlišujeme samosprávu územní (viz. hlava sedmá Ústavy ČR) a zájmovou, resp. profesní (samosprávné komory). Z pohledu cíle práce bude předmětem analýzy územní samospráva.

Územní samospráva začala vznikat po roce 1848, díky požadavkům na seburčení obcí, jejich zájmů a záležitostí a ve snaze o budování obecní samosprávy. K jejímu posílení došlo v druhé polovině 19. století, kdy se výrazně začala oddělovat od státní správy. Po 2. světové válce byly na území ČR zřízeny územní národní výbory, jejichž samosprávná funkce byla postupně potlačována a od roku 1949 se staly národní výbory orgánem státní moci a správy. Obecní zřízení bylo obnoveno až v roce 1990, kdy byla soustava národních výborů zrušena.

⁵ BRŮNA, M., *Veřejná správa: se zaměřením na obce a kraje*, s.14.

⁶ Tamtéž, s.15

⁷ VEDRAL, J., *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*, s. 8.

U územní samosprávy nelze hovořit o hierarchické struktuře, respektive nadřazenosti a podřazenosti, jelikož každý územní samosprávný celek má své samostatné kompetence a žádný jiný územní celek do nich nemůže zasahovat. Rozsah samostatné působnosti je dán v základních principech ústavou, ale přesnou specifikaci vymezují zvláštní zákony.

3.2. Municipality

Klasifikace územních jednotek pro statistiku (Nomenclature of Territorial Units for Statistics=NUTS), rozlišuje kromě státu, který tvoří nultý stupeň, zároveň pět stupňů, z nichž 2. stupněm jsou označeny oblasti soudržnosti (v počtu 8), stupeň 3 je označením pro kraje (v počtu 14 včetně Prahy), stupeň 4 je využíván pro okresy (v počtu 77 včetně Prahy) a stupeň 5 značí obce (v počtu 6 249 včetně Prahy).⁸

V České republice existuje z hlediska samosprávy dvoustupňový systém, jehož základní jednotkou je podle Ústavy ČR „obec“, nebo-li místní samospráva a druhým stupněm jsou vyšší správní celky, které nesou název kraj.⁹

Existenci tohoto dvoustupňového systému zakotvuje Ústava ČR, ale přesnou specifikaci činností, práv a povinností municipalit upravují zákony č. 128/2000 Sb., o obcích; zákon č. 129/2000 Sb., o krajích a zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Výraz **municipalita** byl odvozen z latinského slova municipium, což znamená město se samosprávou.

Za municipalitu tedy lze považovat město nebo obec, určité vymezené území, které má právní subjektivitu a má přiděleny pravomoci místní samosprávy. Jedná se tedy o administrativní jednotku s voleným zastupitelstvem, v čele s voleným primátorem nebo starostou; o instituci se samosprávným územím, tzn. určité území ve státě s přesně stanovenými hranicemi.

Slovo municipal lze najít také v anglickém jazyce, kde vyjadřuje přídavné jméno městský, obecní, komunální.

Akademický slovník cizích slov definuje pojem municipalita jako „*městskou samosprávu, popř. samosprávné orgány jednotlivých územně správních jednotek, především jako subjekty majetkoprávních vztahů*“¹⁰.

⁸ JÍLEK, J., MORAVCOVÁ, J., *Ekonomické a sociální indikátory - od statistik k poznatkům*, s. 119.

⁹ PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 27.

¹⁰ Kolektiv autorů: *Akademický slovník cizích slov*.

V České republice v sobě zahrnuje výraz municipalita **kraj** a **obec** včetně zvláštního členění obcí dle příslušného zákona, přičemž obec je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku, tedy kraje.

3.2.1. Kraj

Kraj je společenstvím občanů s právem na samosprávu, pečuje o potřeby svých občanů a o rozvoj svého území. Jeho legislativní vymezení je dáno kromě ústavního zákona č. 347/1997 Sb. rovněž zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajském zřízení).

Kraj má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a s nimi hospodáří. V právních vztazích vystupuje vlastním jménem a zároveň z těchto vztahů nese vyplývající odpovědnost.

Orgány kraje jsou:

- Zastupitelstvo kraje, které samostatně spravuje kraj. Může zřídit výbory, jako své iniciativní a kontrolní orgány, vždy však musí zřídit výbory kontrolní, finanční a výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost. Zastupitelstvo ze svých řad volí hejtmana a jeho náměstka (náměstky), kteří hejtmana zastupují v době jeho nepřítomnosti.¹¹
- Hejtman, zastupuje kraj navenek a zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány, pokud to stanoví zvláštní zákon.
- Rada kraje, která je orgánem výkonným. Tvoří ji hejtman, náměstek hejtmana a další osoby z řad zastupitelů.
- Krajský úřad, který plní úkoly uložené radou nebo zastupitelstvem v samostatné působnosti, napomáhá činnosti výborů a komisí a plní úkoly v přenesené působnosti, které nejsou svěřeny přímo zastupitelstvu, radě nebo zvláštnímu orgánu. V čele stojí ředitel, který se zodpovídá hejtmanovi.

Působnost kraje se dělí na samostatnou podle zákona o krajích, samostatnou dle zvláštních zákonů a přenesenou, a o včetně převzatých kompetencí po zrušených obecních úřadech.

Dozor nad zákonností činnosti kraje a výkonem samostatné působnosti kraje je svěřen v plném rozsahu Ministerstvu vnitra České republiky. Naopak dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí vykovává výlučně právě krajský úřad.

¹¹ PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 32.

3.2.2. Obec

Ústava České republiky č. 1/1993 Sb. definuje obce jako základní územní samosprávné celky, které jsou vždy součástí vyššího územního samosprávného celku (kraje) a mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, za jakých podmínek jsou správními obvody. Zároveň, tak jako kraje, jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.¹²

Postavení obcí, jejich hospodaření a působnost, pravomoci orgánů obce, dozor a kontrolu samostatné a přenesené působnosti upravuje Zákon o obcích (obecní zřízení) č. 128/2000 Sb.

Obec vystupuje ve všech právních vztazích svým jménem a zároveň nese odpovědnost, která z nich vyplývá. Pečuje o všestranný rozvoj svého území, stará se o potřeby svých občanů a při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem. Občanství obce přiznává zákon všem fyzickým osobám, které jsou státními občany České republiky a zároveň jsou v obci hlášeny k trvalému pobytu.

Obec může být označována městem, pokud splní stanovená kritéria. Městem se zároveň může stát obec, pokud se sloučí dvě nebo více obcí, z nichž alespoň jedna je městem. Zvláštní kategorií měst, kterou upravuje Zákon o obcích, jsou „*statutární města*“, která jsou územně členěná na městské obvody nebo městské části a tím se jejich správa liší od ostatních měst. Své vnitřní poměry upravují statutem, který je vydáván formou obecně závazné vyhlášky obce a ve kterém statutární město svěří městskému obvodu/části rozhodování především v majetkoprávních úkonech.

Městské obvody či městské části jednají za statutární město v záležitostech jim svěřených zákonem a v mezích zákona statutem, který zároveň vymezuje pravomoci orgánů městských obvodů/částí na úseku samostatné a přenesené působnosti.¹³ Nemohou ovšem vydávat obecně závazné vyhlášky a nařízení, tato pravomoc náleží pouze statutárnímu městu jako celku.

Způsob zřízení a zrušení městského obvodu nebo městské části upravuje Zákon o obcích v § 20 a zároveň definuje podmínky jejich připojení k jinému městskému obvodu nebo městské části. O zřízení a zrušení městského obvodu nebo části rozhoduje zastupitelstvo města a tento svůj záměr musí zveřejnit. Není-li do 30 dnů od zveřejnění

¹² BURDEK, L., *Edice ÚZ – Obce, kraje, hl. m. Praha; úředníci obcí a krajů; obecní policie*, s. 6

¹³ Tamtéž, s. 39

záměru podán kvalifikovaný návrh na konání místního referenda, jsou městské obvody nebo části zřízeny/zrušeny, a to jen na základě rozhodnutí zastupitelstva města. Pokud je podán návrh na konání referenda, mohou být zřízeny nebo zrušeny jen tehdy, jestliže z referenda vyplynulo souhlasné stanovisko.¹⁴ V případě sloučení nebo připojení městských obvodů nebo městských částí lze toto provést jen k počátku kalendářního roku.

3.2.3. Působnost obce

V souvislosti s § 7 Zákona č. 128/2000 Sb. obec spravuje své záležitosti samostatně (dále jen samostatná působnost). Státní orgány a orgány krajů do ní mohou zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem, který zákon stanoví. Její rozsah může být omezen jen zákonem.¹⁵ V rámci samostatné působnosti může obec ukládat povinnosti, a to „obecně závaznou vyhláškou“.

Státní správu, jejíž výkon byl orgánu obce svěřen zákonem, vykonává tento orgán jako přenesenou působnost. Je-li k tomu obec zmocněna, může v rámci přenesené působnosti na základě zákona a v jeho mezích vydávat nařízení, a to i pro správní obvod.

Pokud další zvláštní zákon upravuje působnost obcí a nestanoví, že jde o přenesenou působnost, vždy platí, že jde o působnost samostatnou.

Dozor nad výkonem samostatné působnosti obcí vykonává výlučně krajský úřad a dozor nad výkonem přenesené působnosti je svěřen Ministerstvu vnitra České republiky.

Do samostatné působnosti patří:

- ✓ hospodaření obce, rozpočet a závěrečný účet obce
- ✓ právnické osoby obce a organizační složky obce
- ✓ peněžní fondy obce
- ✓ organizace, řízení, materiální a personální zabezpečení úřadu
- ✓ vydávání obecně závazných vyhlášek obce
- ✓ ukládání pokut za správní delikty
- ✓ obecní policie
- ✓ územní plán obce a regulační plán obce a vyhlášení jejich závazné části OZV
- ✓ program rozvoje územního obvodu obce
- ✓ spolupráce s jinými obcemi

¹⁴ BRODSKÁ, S., KUŠ, P., *Obecní zřízení*, s. 21-22.

¹⁵ BURDEK, L., *Edice ÚZ – Obce, kraje, hl. m. Praha; úředníci obcí a krajů; obecní policie*, s. 40

- ✓ místní poplatky
- ✓ připravenost obce na mimořádné události a podílení se na záchranných pracích
- ✓ zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení požární ochrany v obci
- ✓ zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol a základních uměleckých škol
- ✓ zřizování zdravotnických zařízení a ochrana veřejného zdraví¹⁶

Do přenesené působnosti patří:

- ✓ vydávání nařízení obce
- ✓ projednávání přestupků
- ✓ rozhodování o místních a účelových komunikacích
- ✓ činnost spojená s vodovodním úřadem a správou drobných toků
- ✓ obce jsou povodňovým orgánem
- ✓ obce jsou orgánem ochrany přírody a ovzduší

Obce s pověřeným úřadem jsou v rámci přenesené působnosti oprávněny:

- ✓ rozhodovat v prvním stupni ve správním řízení
- ✓ rozhodovat o poskytnutí peněžité a věcné půjčky nebo dávky
- ✓ zajišťovat volby do Evropského parlamentu, Parlamentu České republiky, do zastupitelstev krajů a obcí
- ✓ povolují odběr a nakládání s vodami
- ✓ zajišťují ochranu zemědělského půdního fondu

Obce s rozšířenou působností v rámci přenesené působnosti mají kompetence:

- ✓ vydávání občanských průkazů, cestovních dokladů a řidičských průkazů
- ✓ evidence obyvatel a vedení registru obyvatel
- ✓ doprava a silniční hospodářství u silnic II. a III. třídy
- ✓ rozhodování na úseku myslivosti, rybářství a správy lesů
- ✓ vodoprávní řízení a vydávání souhlasu k vodním stavbám
- ✓ ochrana životního prostředí
- ✓ živnostenský úřad
- ✓ dávky a sociální služby, péče o staré a zdravotně postižené
- ✓ sociálně právní ochrana dětí
- ✓ péče o nepřizpůsobivé občany¹⁷

¹⁶ PROVAZNÍKOVÁ, R, *Financování měst, obcí a regionů*, s. 30.

¹⁷ Tamtéž, s. 31

3.2.4. Orgány obce

Obec je samostatně spravována **zastupitelstvem obce**. Zastupitelstvo má pravomoc souhlasit, schvalovat a ukládat a musí si zřídit **finanční a kontrolní výbor**. Může zřídit i jiné výbory, nepovinné. Volí ze svých členů **starostu**, který obec zastupuje navenek, přičemž je dále odpovědný za výkon své funkce v zastupitelstvu a stojí v čele obecního úřadu. Dále zastupitelstvo volí **místostarostu** (místostarosty), kteří starostu zastupují v nepřítomnosti. Výkonným orgánem obce je **rada obce**, která je složena ze starosty a členů z řad zastupitelstva. Rada je oprávněna zřídit si **komise**, jako iniciativní a poradní orgány. **Obecní úřad** je tvořen kromě starosty místostarostou, tajemníkem, pokud je tato funkce zřízena, jinak spadá do výkonu starosty a zaměstnanci obecního úřadu. Obecní úřad plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo v samostatné působnosti nebo rada obce v přenesené působnosti.

Město je spravováno samostatně **zastupitelstvem města**, dalšími orgány města jsou pak **rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány**. Povinnost zřídit **finanční a kontrolní výbor** je stejná jako u obce, a to včetně možnosti zřízení **komisí**. Kompetence jsou stejné jako u menších obcí, tedy v souladu se Zákonem o obcích (obecní zřízení). Zaměstnaneckými záležitostmi je opět pověřen tajemník, jde o funkci nepolitickou.

Statutární město je samostatně spravováno **zastupitelstvem města**, výkonným orgánem je opět **rada města** a v čele města pro jednání navenek a uzavírání smluvních vztahů stojí **primátor města**. Vše zastřešuje **magistrát**, který plní úkoly z pověření rady města a zastupitelstva města v rámci samostatné i přenesené působnosti. Zároveň je magistrátům statutárních měst svěřen v plném rozsahu dozor nad samostatnou a přenesenou působností městských obvodů nebo městských částí. **Městský obvod** územně členěného statutárního města je spravován zastupitelstvem městského obvodu, dalšími orgány jsou rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu.¹⁸ Totéž platí pro **městské části**, pouze se v názvech orgánů nahradí slovo obvod za část.

3.2.5. Financování obcí

Nižší územní celky jsou kromě vlastních příjmů závislé z velké části na transferech (dotacích), které jsou jim přidělovány ze soustavy veřejných rozpočtů, a to především obce, které mají povinnost vykonávat přenesenou působnost. Kromě dotací na financování

¹⁸ BURDEK, L., *Edice ÚZ – Obce, kraje, hl. m. Praha; úředníci obcí a krajů; obecní policie*, s. 39

přenesené působnosti jsou obcím vypláceny dotace účelové, a to jak běžné (na provozní výdaje), tak kapitálové (investiční), na zajištění veřejných statků. Dotace mají buď charakter nárokových dotací, což znamená, že na ně obec má nárok z pozice druhu výkonu veřejné správy, dostává je pravidelně a nemusí o ně žádat. Druhým typem jsou dotace nenárokové, o které je nutno požádat a obec musí splnit určitá kritéria k jejímu získání.

3.3. Rozpočet

Rozpočtová politika přerozděluje veřejné finance v podobě výdajů, jež financuje z příjmů rozpočtu. Je nutné rozlišovat rozpočet veřejný a rozpočet státní.

Rozpočet (soustava veřejných rozpočtů) je tvořen centralizovanými peněžními fondy, které jsou používány vládou nebo institucemi veřejné správy na municipální úrovni za dané období, zpravidla jeden fiskální rok. Zahrnuje soustavu peněžních fondů, soustavu rozpočtových vztahů a soustavu orgánů a institucí. Do soustavy veřejných rozpočtů jsou zahrnuty: nadnárodní rozpočet (např. EU), ústřední rozpočet státu, dále pak rozpočet územní samosprávy (krajů, měst a obcí), rozpočty veřejných podniků a vládních neziskových organizací ve veřejném sektoru.¹⁹

3.3.1. Rozpočet obce v rámci rozpočtové soustavy

Rozpočet obce je sestavován v rámci soustavy veřejných rozpočtů na úrovni územního samosprávného celku, proto je také nazýván jako tzv. územní rozpočet nebo také decentralizovaný peněžní fond, ve kterém se soustřeďují jak příjmy obce generované z vlastní činnosti nebo příjmy získané z přerozdělení v rámci rozpočtové soustavy, které jsou následně využívány k financování veřejných a smíšených statků na principu nenávratnosti, neekvivalence a nedobrovolnosti (u daní), což je typické právě pro veřejné rozpočty. Je bilančním nástrojem, který vytváří soulad mezi plánovanými příjmy obce a jejími výdaji.

Hospodaření obce lze vyjádřit následujícím vztahem: $F_1 + P - V = F_2$, kde F_1 je stav peněžních prostředků obce v rozpočtu na počátku rozpočtového období, P se rovná příjmům, V se rovná výdajům a F_2 je stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období. Je-li F_2 větší než F_1 , vytváří se obci finanční rezerva pro hospodaření v novém rozpočtovém roce.²⁰ Je-li větší F_1 než F_2 , je nutné pro vytvoření vyrovnaného rozpočtu (bilance) využít rezerv nebo jiných zdrojů z minulého období.

¹⁹ BRČÁK, J. a kolektiv, *Česká republika ve světle ekonomických teorií*, s. 103

²⁰ PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 57.

3.3.2. Rozpočtová skladba

Jednotné třídění příjmů a výdajů neboli rozpočtová skladba, je dáno vyhláškou č. 323 Ministerstva financí ČR ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě ve znění pozdějších předpisů a používá se skutečných a plánovaných pohybech na účtech rozpočtů a ostatních peněžních fondů obcí a dobrovolných svazků obcí, s výjimkou fondu sdružených prostředků, fondu cizích prostředků a fondu podnikatelské činnosti.

Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje obcí z různých hledisek do jednotek třídění:

- a) druhové (třídění příjmů a výdajů z hlediska druhového)
- b) odvětvové (třídění příjmů a výdajů z hlediska odvětvového)
- c) konsolidační (třídění příjmů a výdajů z hlediska konsolidačního)
- d) zdrojové (třídění příjmů a výdajů z hlediska jejich zdroje)
- e) transferové (třídění příjmů a výdajů z hlediska účelu transferů).²¹

Ad a) **druhové třídění** – nejnižšími jednotkami třídění z hlediska druhového jsou rozpočtové položky, ty se seskupují do podseskupení položek, podseskupení položek do seskupení položek, a to do rozpočtových tříd. Čísla položek jsou čtyřmístná. První místo značí třídu, druhé seskupení položek, třetí značí podseskupení položek a čtvrté položku.

Ad b) **odvětvové třídění** – nejnižšími jednotkami jsou rozpočtové paragrafy, ty se seskupují do pododdílů, ty do rozpočtových oddílů a oddíly do rozpočtových skupin. Čísla paragrafů jsou rovněž čtyřmístná. První místo značí skupinu, druhé oddíl, třetí pododdíl a čtvrté paragraf.

Ad c) **konsolidační třídění** – jde o třídění příjmů a výdajů na záznamové jednotky, jejichž čísla jsou třímístná.

Ad d) **zdrojové třídění** se dále dělí na třídění prostorového a nástrojového. Zdrojem příjmů se rozumí, zda přijaté finanční prostředky pocházejí z tuzemských či zahraničních zdrojů.

Ad e) **transferové třídění** – jedná se o třídění výdajů státního rozpočtu a státních fondů, které mají povahu transferů územním rozpočtům Z hlediska účelů transferů jsou tříděny i výdaje regionálních rad, určené jako transfer územním rozpočtům.²²

²¹ SCHNEIDEROVÁ, I., *Rozpočtová skladba 2015*, s. 50.

²² Tamtéž, s.52

3.3.3. Střednědobý výhled rozpočtu (dříve rozpočtový výhled)

Střednědobý výhled rozpočtu (SVR) je finanční plán (zpracovaná ekonomická úvaha či prognóza), sloužící pro střednědobé finanční plánování územního samosprávného celku a dobrovolného svazku obcí, sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů (pohledávek) a přijatých závazků na delší časové období (zpravidla na 2 až 5 let) od následujícího kalendářního roku, na který byl sestaven rozpočet. Je povinnou přílohou schvalovaného rozpočtu.

Míru podrobnosti členění SVR zákon neupravuje, ale měl by obsahovat souhrnné údaje o příjmech a výdajích, především o dlouhodobějších závazcích (což je úvaha o prodlužování úvěru) a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách krytí dlouhodobě realizovaných záměrů.²³

Pokud územní samosprávný celek nemá zpracovaný střednědobý výhled rozpočtu a nově od 1.1.2017 zároveň zveřejněný na úřední desce, jedná se o správní delikt.

3.3.4. Proces schvalování rozpočtu a rozpočtová opatření

K zajištění správného rozpočtového procesu, musí obec v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, splnit následující pravidla:

- 1) sestavit a schválit v zastupitelstvu střednědobý výhled rozpočtu
- 2) sestavit rozpočtové provizorium pro případ, že by nebyl rozpočet schválen před 1.1. běžného roku, případně schválit zastupitelstvem pravidla rozpočtového provizoria
- 3) **rozpočet:**
 - a) sestavit a projednat s třetími osobami (obvykle připraví finanční odbor, u malých obcí starosta ve spolupráci s ekonomem a projednají ho s politickým vedením obce)
 - b) projednat s finančním výborem
 - c) zveřejnit návrh rozpočtu na úřední desce po dobu 15 dnů
 - d) schválit rozpočet zastupitelstvem
 - e) udělat podrobný rozpis rozpočtu (v elektronickém systému obce)

Následně v průběhu roku musí obec provádět kontrolu plnění rozpočtu v souladu se zákonem 320/2001 Sb., o finanční kontrole a v případě změn ve schváleném rozpočtu je obec povinna přijímat **rozpočtová opatření** a číslovat je. Obvykle jde o navýšení rozpočtu z důvodu zapojení přijatých transferů ze státního rozpočtu, fondů Evropské unie

²³ PETEROVÁ, H., *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*, s.7.

či regionálních rad nebo o přesuny z části běžných (provozních) výdajů na výdaje kapitálové (investiční). Obec může provádět i **rozpočtové změny**, což jsou interní přesuny finančních prostředků v rámci jednoho rozpočtového oddělení.

3.3.5. Závěrečný účet a kontrola hospodaření

Další povinností obce dle §17, zákona o obcích je schvalovat v radě obce a následně v zastupitelstvu obce závěrečný účet, který musí obsahovat:

- ✓ údaje o plnění rozpočtu (příjmy + výdaje) v plném členění rozpočtové skladby
- ✓ údaje o hospodaření s obecním majetkem a finančních operacích
- ✓ údaje o tvorbě a použití fondů v daném roce
- ✓ hospodaření příspěvkových organizací
- ✓ hospodaření obcí založených společností
- ✓ vyúčtování finančních vztahů k příjemcům veřejné podpory od obce
- ✓ vyúčtování finančních vztahů k ostatním rozpočtům
- ✓ zprávu o výsledku přezkumu hospodaření obce²⁴
- ✓ nově i zprávu vnitřního auditora o přezkumu.

Závěrečný účet musí být zveřejněn po dobu 15 dnů na úřední desce a schválen musí být zastupitelstvem do 30.6. následujícího roku, a to výrokem: Souhlas s celoročním hospodařením bez výhrad (s výhradami ...).

Obce zajišťují výkon finanční kontroly hospodaření podle zvláštního právního předpisu, kterým je Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

3.3.6. Struktura územního rozpočtu

Příjmy rozpočtu obce

Příjmy rozpočtu obce, jak definuje paragraf 7 Zákona č. 250/2000 Sb. tvoří především:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv
- příjmy z výsledků vlastní činnosti
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, a to pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila

²⁴ SCHNEIDEROVÁ, I., *Rozpočtová skladba 2015*, s. 241.

- příjmy z vlastní správní činnosti, a to včetně příjmů z výkonu státní správy, jimiž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů, není-li stanoveno jinak
- příjmy z místních poplatků podle zvláštního zákona
- výnosy z daní nebo podíly na nich, podle zvláštního zákona
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů
- dotace z rozpočtu kraje
- prostředky získané správní činností ostat. orgánů státní správy, např. z ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce
- přijaté příspěvky a peněžité dary
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.²⁵

Kromě výše uvedených příjmů může obec použít prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu a k úhradě svých potřeb i návratné zdroje. Dočasný časový nesoulad mezi čerpáním rozpočtovaných výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě, může být kryt použitím návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce, která je bezúročná, nicméně její opožděné splácení je považováno za zadržení peněžních prostředků.

Výdaje rozpočtu obce

Paragraf 9 Zákona č. 250/2000 Sb. definuje, jaké výdaje lze hradit z rozpočtu obce. Jedná se zejména o:

- závazky, které obci vyplývají z plnění povinností, uložených jí zákony
- výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, a to zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj
- výdaje obce spojené s výkonem státní správy, k níž je obec pověřena zákonem
- závazky plynoucí pro obec z uzavřených smluvních vztahů, souvisejících s hospodařením a ze smluvních vztahů vlastních organizací, přistoupila-li k nim
- přijaté závazky v rámci spolupráce s jinými obcemi či s dalšími subjekty, a to včetně příspěvků na společnou činnost

²⁵ MF ČR. *Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2017-10-12]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2000/zakon-c-250-2000-sb-3447>

- výdaje na úhradu úroků z přijatých půjček a úvěrů
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a úhradu výnosů z nich jejich vlastníkům
- výdaje na podporu subjektů, jež provádějí veřejně prospěšné činnosti a podporu soukromého podnikání, jež je prospěšné pro obec
- výdaje jiné (ostatní), uskutečněné v rámci působnosti obce, a to včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.²⁶

Kromě výše uvedených výdajů obec hradí ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů, návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.

3.3.7. Majetek obce

Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly, které vyplývají ze zákonem vymezené působnosti. Zároveň je obec povinna řádně pečovat o zachování a rozvoj svého majetku a véde jeho evidenci²⁷. Obec se svým majetkem hospodaří samostatně a jako vlastník majetku nerealizuje svá vlastnická práva pouze přímo, ale dispozici s majetkem může svěřit i jiným právnickým osobám, jejichž zřízení nebo zakládání je v působnosti obce. V takových případech ovšem dochází vkladem majetku do těchto PO k přechodu vlastnického práva z obce na tyto právnické osoby.²⁸ Jinak je tomu v případě, že obec zřídí své příspěvkové organizace, ty sice v právních vztazích jednají na svou odpovědnost, ale obec jim při zřízení majetek jen svěří a ten nadále zůstává ve vlastnictví obce.

Posláním obce je bytová výstavba a následná správa bytových domů formou pronájmu, případně správa lesů, provozování vodovodů a kanalizací aj.

3.3.8. Hospodářská činnost

Hospodaření s majetkem obce je součástí výkonu samosprávy v samostatné působnosti. Majetek obce se skládá z věcí nemovitých, jako jsou pozemky a stavby spojené pevným základem se zemí, dále věci movité a finanční prostředky.

²⁶ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2017-10-12]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2000/zakon-c-250-2000-sb-3447>

²⁷ SCHNEIDEROVÁ, I., *Rozpočtová skladba 2015*, s. 246.

²⁸ BRODSKÁ, S., KUŠ, P., *Obecní zřízení*, s. 9.

Obci je jako veřejnoprávní korporaci dle § 38 zákona o obcích stanovena povinnost, pečovat o zachování a rozvoj svého majetku, využívat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu se zájmy obce a zákonem uloženými úkoly, chránit svůj majetek před zničením, poškozením, neoprávněnými zásahy, zneužitím nebo odcizením.²⁹

Uvažuje-li obec o záměru nemovitý majetek obce prodat, směnit nebo darovat, pronajmout nebo jej poskytnout jako výpůjčku, musí obec tento záměr zveřejnit na úřední desce obecního úřadu (úřadu městského obvodu/části nebo magistrátu) a to nejméně po dobu 15 dnů. Obec je zproštěna této povinnosti, pokud jde o pronájem obecních bytů nebo hrobových míst.

²⁹ BRODSKÁ, S., KUŠ, P., *Obecní zřízení*, s. 28.

3.4. Nová legislativa

Od 1.1.2017 vstoupila v účinnost nová legislativa, kterou se obce musí bezpodmínečně řídit, a to Zákon č. 23/2017 o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a s tím související novelizace dalších zákonů, především novela Zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Výjimkou je § 17, odst. 3) Zákona č. 23/2017, o pozastavení převodu podílu ÚSC na výnosu daní, který nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2018.

3.4.1. Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Dluhová brzda – pokud by dluh veřejných institucí přesáhl 55 % nominálního HDP (po odečtu rezerv), znamenalo by to omezení pro ÚSC krýt deficit dluhy a ostatní veřejné instituce by nesměly zřizovat nové závazky ze smluv, které by vedly k navýšení dluhu veřejných institucí, vyjma dotací z Evropské unie.

Paragraf 17 Hospodaření Územního samosprávného celku:

odst. 2) Překročí-li dluh ÚSC k rozvahovému dni 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, ÚSC je povinen jej v následujícím kalendářním roce snížit nejméně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 rozpočtové roky.

odst. 3) Nesníží-li ÚSC svůj dluh a jeho dluh k následujícímu rozvahovému dni převyšuje 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky, ministerstvo v následujícím kalendářním roce rozhodne podle zákona o rozpočtovém určení daní o pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní.³⁰

3.4.2. Novela Zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Novela tohoto zákona především stanoví nová pravidla a povinnosti pro zveřejňování na úřední desce a internetových stránkách města (obce):

- střednědobý výhled rozpočtu – jde o nový název, dříve rozpočtový výhled. Nově od 1.1.2017 vzniká povinnost schvalovat a zveřejňovat střednědobý výhled rozpočtu minimálně na dva následující roky po schváleném rozpočtu na daný rok, a to na stacionární úřední desce i internetových stránkách (IS) města, každoročně do 23. března. Musí obsahovat celkové příjmy a výdaje, dlouhodobé pohledávky a závazky.

³⁰ ZÁKONY PRO LIDI.CZ. Zákon č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, §17, odst.2 a odst.3 [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-23>

- závěrečný účet obce – musí obsahovat plnění příjmů a výdajů podle druhového třídění a nově musí obsahovat závěr zprávy o přezkumu hospodaření (na IS města plné znění)
- návrhu rozpočtu – třídy podle druhového třídění
- pravidla rozpočtového provizoria – na stacionární úřední desce zkrácená podoba, na internetových stránkách města plné znění.
- Rozpočtová opatření – nově vznikla povinnost zveřejňovat RO po jejich schválení na úřední desce i internetových stránkách města.

Správní delikt (nově Přestupek) – pokud ÚSC nezveřejní výše uvedené dokumenty nebo je zveřejní jen z části, dopouští se dle Zákona 250/2000 Sb, o rozpočtových pravidlech správního deliktu a hrozí mu dle § 8 Zákona č. 25/2017 Sb., o sběru vybraných údajů³¹ pokuta z Ministerstva financí ČR od 20 do 100 tis. Kč, až 170 tis. Kč.

3.4.3. Nové příspěvky ze státního rozpočtu (transfery ze StR)

Do 31.12.2017 obce dostávali ze státního rozpočtu příspěvek na výkon státní správy, činnost matričního úřadu, činnost stavebního úřadu a příspěvek pro obce s rozšířenou působností. Nyní je celkový objem Příspěvku na výkon státní správy od 1.1.2018 valorizován o 5 %, přičemž:

- je zohledněna změna počtu obyvatel jednotlivých správních obvodů kategorií obcí dle bilance obyvatel České republiky k 1.1.2017, vydané Českým statistickým úřadem
- nově financování veřejného opatrovnictví, a to již od r. 2017 (29 000,- Kč/opatrovanec)
- nově od 1.1.2018 financování výkonu Jednotných kontaktních míst
- nově od 1.1.2018 paušální platba na jeden vydaný občanský průkaz (107,- Kč/1 OP).

3.4.4. Změny v Rozpočtovém určení daní

Změny v RUD od 1.1.2018 zásadně pozitivně ovlivní výši daňových příjmů ÚSC, jelikož byl zvýšen odvod z celostátního výnosu DPH pro obce z 21,4 % na 23,58 %.

Další zvýšení daňových příjmů přinese od 1.1.2018 posílení kritéria počtu dětí a žáků ze 7 % na 9 % sdílených daní, tj. nárůst z 10 700,- Kč/žáka v roce 2017 na 13 700,- Kč/žáka v roce 2018.

³¹ZÁKONY PRO LIDI.CZ. Zákon č. 25/2017 Sb. o sběru vybraných údajů pro účely monitorování a řízení veřejných financí, §8 [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-25#p8>

4. Vlastní práce

4.1. Charakteristika města Ústí nad Labem

Město Ústí nad Labem leží v oblasti Českého středohoří v údolí řeky Labe a na severu hraničí s úpatím Krušných hor. Na jeho území je řada význačných přírodních lokalit a jeho velká část leží v chráněné krajinné oblasti České středohoří.

Obrázek 2 - Ústí nad Labem a znak města

Město má výhodnou strategickou polohu – leží 87 km severozápadně od Prahy a 25 km severozápadně od centra města se nachází hranice se Spolkovou republikou Německo.

Celková rozloha města je 94 km², nadmořská výška území města je od 149 m n. m. do nejvyššího vrcholu ve výšce 600 m n. m. (vrch Vysoký Ostrý).

Město spadá do mírně teplé klimatické oblasti (mírně teplé, mírně suché, s mírnou zimou) a teplota vzduchu je vzhledem k veliké členitosti a převýšení terénu, v jednotlivých částech území, značně rozdílná.

4.1.1. Historie

Ústí nad Labem vzniklo postupným sloučením obcí Krásné Březno, Střekov, Předlice, Bukov, Všebořice a Ústí. Všechny zmíněné měly bohatou minulost, ale osada Ústí měla nejlepší podmínky pro další rozvoj díky své výhodné poloze u přechodu přes Labe.

Jméno osady „Ustie“ se poprvé objevuje v roce 1056 v tzv. zakládacím aktu kapituly Litoměřické. Na královské město bylo povýšeno králem Václavem I. v letech 1230-49.

Velký rozkvět města nastal s rozvojem průmyslu a moderní dopravy v 2. polovině 19. století. Podnětem byl rozmach těžby uhlí a jeho rozsáhlý vývoz do vnitrozemí Čech a do Německa, jemuž značně napomohlo v roce 1841 zahájení paroplavby po Labi a následně v roce 1851 dokončení železniční trati z Prahy do Drážďan. Díky rozsáhlé

industrializaci město zcela ztratilo svůj agrární charakter a stalo se přední průmyslovým centrem rakouské monarchie.

Bombardování na konci druhé světové války zničilo velkou část historického centra. Zároveň způsobilo vychýlení věže arciděkanského kostela z roku 1318, přičemž současný odklon věže ve výšce 65 m činí téměř 2 m od kolmé osy.

4.1.2. Administrativní členění

Město Ústí nad Labem je správním centrem Ústeckého kraje (jedno z administrativních center územního celku NUTS II). Jde o město statutární, které je administrativně členěno na čtyři městské obvody, a to Ústí nad Labem – město, Severní Terasa, Neštětice a Střekov. Zajišťuje tedy nejen samosprávnou činnost obce, ale i výkon státní správy ve spádových obcích, se základním rozsahem přenesené působnosti.

Tabulka 1 - Okres Ústí nad Labem (správní obvod ORP Ústí nad Labem)

Kód okresu	Pořadové číslo	Název obce, městského obvodu	Počet katastrů	Katastr. výměra v ha	Počet obyvatel 32,	Pošta	Škola	Zdrav. zař.	Statutární město=4 město=3 městys=2 ostatní obce=1
					celkem				
	a	b	3	4	5	10	11	12	13
CZ0427	20	ÚSTÍ NAD LABEM ^D	26	9 397	93 523	4	4	4	4
CZ0427	20.1	Ústí nad Labem-město	13	4 819	35 187	1	1	1	
CZ0427	20.2	Ústí nad Labem-Severní Terasa	1	516	20 500	1	1	1	
CZ0427	20.3	Ústí nad Labem-Neštětice	3	1 032	23 274	1	1	1	
CZ0427	20.4	Ústí nad Labem-Střekov	9	3 029	14 041	1	1	1	

Zdroj: ČSÚ, Malý lexikon obcí České republiky - 2014³³

4.1.3. Demografická a sociální struktura

Město Ústí nad Labem se nachází v Ústeckém kraji (NUTS 3) v okrese Ústí nad Labem, je krajským městem Ústeckého kraje a svou katastrální plochou 9 396 ha je sedmým největším městem Čech. Počet obyvatel ke dni 1. 1. 2016 činí 93 248 osob³⁴.

³² Počet obyvatel v městských obvodech je k datu posledního sčítání lidu, domů a bytů /26. 3. 2011/

³³ ČSÚ. *Malý lexikon obcí České republiky – 2014* [online]. [cit. 2017-02-15]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2014-n-gdc2kaznu1>

³⁴ ČSÚ. *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1.1.2016* [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853387/1300721603.pdf/cba78096-1cf5-4fde-b20a-3074b2f135f9?version=1.0>

Tabulka 2 - Struktura obyvatelstva k 1.1.2016 - muži, ženy, průměrný věk

Kód <i>Code</i>		Název obce <i>Name of municipality</i>	Počet obyvatel <i>Population</i>			Průměrný věk <i>Average age</i>		
okresu <i>LAU 1</i>	obce <i>LAU 2</i>		celkem <i>Total</i>	muži <i>Males</i>	ženy <i>Females</i>	celkem <i>Total</i>	muži <i>Males</i>	ženy <i>Females</i>
CZ0427	554804	Ústí nad Labem	93 248	45 207	48 041	41,5	39,9	42,9

Zdroj: ČSÚ³⁵, vlastní zpracování

Věkové složení obyvatel k 31.12.2015³⁶:

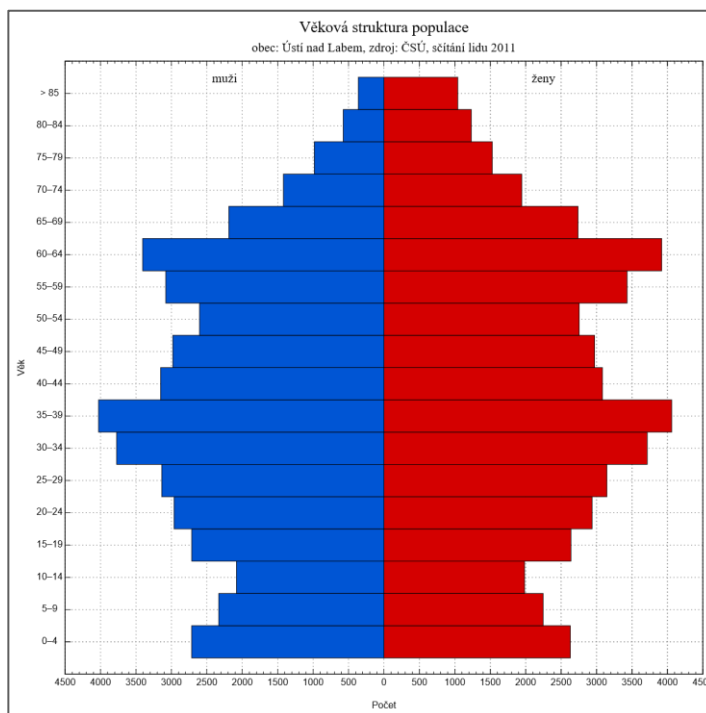
Předproduktivní (0-14 let): 15 130 obyv.

Produktivní (15-64): 60 694 obyv.

Poproduktivní (65+): 17 424 obyv.

Graf 1 - Věková struktura populace v Ústí nad Labem

Z grafu je patrné, že nejpočetnější skupinou populace v Ústí nad Labem jsou lidé ve věku 35 až 39 let, a to jak muži, tak ženy. Výrazný pokles vykazuje skupina v rozmezí 10-14 let. Nejnižší skupinu ve věkové struktuře tvoří muži nad 85 let, což logicky souvisí s úmrtností populace v tomto věku, a to nejen v Ústí nad Labem, ale i celé České republice.

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011, Autor: Daniel Baránek³⁷

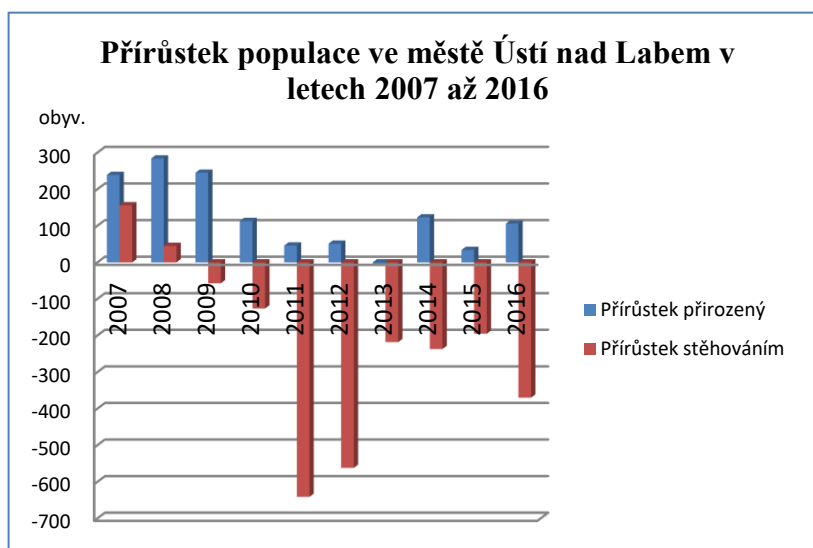
³⁵ ČSÚ. Počet obyvatel v obcích České republiky k 1.1.2016 [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853387/1300721603.pdf/cba78096-1cf5-4fde-b20a-3074b2f135f9?version=1.0>

³⁶ ČSÚ. Základní údaje podle měst v Ústeckém kraji k 31.12.2015 [online]. [cit. 2017-10-21]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/xu/mesta_a_obce_mesta

³⁷ ČSÚ. Věková struktura populace města Ústí nad Labem dle sčítání lidu, domů a bytů 2011 [online]. [cit. 2017-02-16]. Autor: Daniel Baránek, licence CC BY-SA 4.0, zdroj: Wikimedia Commons. Dostupné z WWW: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ab/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD_obyvatelstva_2011%2C_554804_%C3%9Ast%C3%AD_nad_Labem%2C_v%C4%9Bkov%C3%A1_struktura.svg

Graf 2 - Přírůstek populace ve městě Ústí nad Labem

Demografickou strukturu obyvatel ve městě výrazně ovlivňují přirozené přírůstky a přírůstky stěhováním. Byla zvolena časová řada deseti let po sobě jdoucích, která prokázala viditelnou změnu ve vývoji obou přírůstků.

Zdroj: ČSÚ, Demografická ročenka měst - 2007 až 2016³⁸, Vlastní zpracování

Graf názorně prokazuje zásadní změnu v přírůstku, kterou vytvořil rok 2009. Zatímco v letech 2007 a 2008 byla stoupající porodnost a kladný přírůstek stěhováním na dané ose, rok 2009 byl zlomový. Od tohoto roku klesá nejen přirozený přírůstek, ale v souvislosti s nedostatkem pracovních míst v místě bydliště vznikla nezbytně potřeba, aby pracující zvýšili svou mobilitu při dojíždění za prací (především Praha). Zároveň se obyvatelé města začali hromadně stěhovat na venkov, jelikož sídelní strukturu ve městě tvořily v těchto letech především panelové domy. Od roku 2014 mírně vzrostl přirozený přírůstek do kladných hodnot, nicméně pokračuje výrazný odliv obyvatel mimo město.

Vzdělání, školy

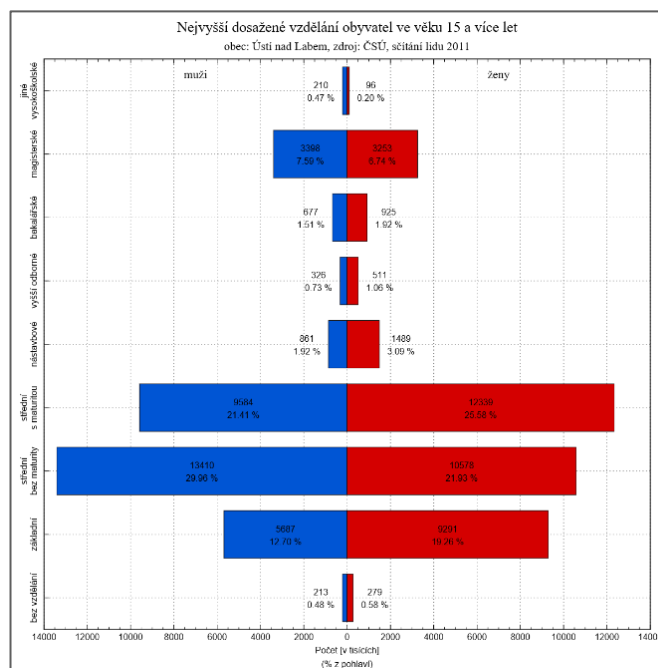
Srovnáním s ostatními městy regionu lze konstatovat, že populace v Ústí nad Labem dosahuje vyšší vzdělanostní úrovně.

V městě se nachází hustá síť školních (19 základních škol) i předškolních zařízení (28 mateřských škol), na úrovni základního školství působí i základní umělecké školy. Ve městě lze studovat na celkem 21 státních i soukromých středních školách, včetně odborných učilišť různých typů.

³⁸ ČSÚ. Demografická ročenka měst 2006 – 2017, tabulka 530 Ústí nad Labem [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/mesta-v-cr-pism-s-az-u-ad672czyet>

Graf 3 - Nejvyšší dosažené vzdělání v Ústí nad Labem

Ve městě působí na úrovni vysokoškolského vzdělávání od roku 1991 Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, a tvoří ji osm fakult: sociálně ekonomická, pedagogická, filozofická, životního prostředí, užitého umění a designu, výrobních technologií a managementu, přírodovědecká a fakulta zdravotnických studií. Škola vzdělává v současné době 12 000 studentů a zaměstnává 900 pracovníků.

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011, Autor: Daniel Baránek³⁹

4.1.4. Hospodářství, služby, průmysl

Od 30. let 19. století se město otevřelo bouřlivému rozvoji dopravy a průmyslu. Vedle cukrovarů, pivovarů, lihovaru a textilní výroby, se symbolem města stala od r. 1856 chemická továrna - Spolek pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem, který se stal motorem hospodářského rozvoje města. Dalšími výraznými podniky na území města a zároveň významnými zaměstnavateli byly SETUZA (dříve firma Schicht - světově proslulá výrobky jako jedlý tuk Ceres, kosmetická řada Elida nebo mýdlo s jelenem) a TONASO (továrna na sodu). Nepříliš zdařené pokusy o privatizaci průmyslových podniků a přeskupování majetků do soukromého vlastnictví, vyústilo v problémy velkého rozsahu, především ve výrazném nárůstu míry nezaměstnanosti, která byla do roku 2014 dlouhodobě nad celorepublikovým průměrem.

Na základě investičních pobídek vytvořených vládou České republiky došlo v posledních letech k přílivu zahraničních firem do ČR, z nichž některé mají své závody i v Ústí nad Labem. Vedení města se snaží budováním průmyslových zón (Severní Předlice

³⁹ ČSÚ. *Vzdělanostní struktura města Ústí nad Labem dle sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online]. [cit. 2017-02-16]. Autor: Daniel Baránek, licence CC BY-SA 4.0, zdroj: Wikimedia Commons. Dostupné z WWW: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/31/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD_obyvatelstva_2011%2C_554804_%C3%9Ast%C3%AD_nad_Labem%2C_vzd%C4%9B%C3%A1n%C3%AD.svg

a Jižní Předlice) a revitalizací nevyžívaných průmyslových areálů zajistit podporu rozvoje malého a středního podnikání a podpůrných služeb. Pro podnikatelské subjekty vytváří opatření zjednodušující jejich vstup na trh (pomocí podpůrných programů), spolupracuje s Okresní hospodářskou komorou a tvoří soulad podnikajících subjektů a města v rámci Strategie rozvoje města pro období 2014 až 2020.

4.1.5. Kultura, památky a cestovní ruch

Kultura

V Ústí nad Labem působí mnoho kulturních institucí, z nichž má celá řada, vzhledem ke svému rozsahu a záběru činností, nadregionální působnost. Zástupcem divadelní scény je Severočeské divadlo opery a baletu, které disponuje stálými i hostujícími baletními soubory. Činoherní scénu zajišťuje Činoherní studio a nově Činoherní divadlo. Ve městě se nachází řada muzeí, státní vědecká knihovna, veřejné knihovny a v neposlední řadě velká zoologická zahrada.

Město se proslavilo konáním významných kulturních akcí a hudebních festivalů, jako např. mezinárodní klavírní soutěž žáků uměleckých škol, Jazz-blues festival, mezinárodní taneční festival, mezinárodní festival uměleckého zpěvu nebo festival trampské písně Porta.

Sportovní vyžití umožňuje lyžařské středisko Telnice, cyklistická stezka vedoucí do Děčína, řada sportovišť a víceúčelových hal, zimní a fotbalový stadion, tenisové kurty, squashové kluby, kuželny a herny bowlingu, jezdecké kluby, kryté bazény a koupaliště s termální vodou. Tradicí se již v Ústí nad Labem stalo pravidelné pořádání mezinárodních turnajů v boxu „Grand prix Ústí nad Labem“ a republiková utkání v ledním hokeji a fotbalu.

Památky

Významnými kulturně - historickými zajímavostmi jsou hrad Střekov, který se nachází nad Masarykovým zdymadlem na Labi a je celoročně otevřen svým návštěvníkům nebo zámek Velké Březno (linie rodu Chotků, z níž pochází i Žofie Chotková, pozdější manželka Ferdinanda d'Este, která byla se svým manželem 28. června

1914 zastřelena při sarajevském atentátu, jenž se stal záminkou k vypuknutí první světové války). Výraznou rekonstrukcí prošel v posledních letech výletní zámek Větruše, který láká návštěvníky zeleným bludištěm, zrcadlovým bludištěm či vyhlídkovou věží. Mezi další zajímavé památky patří zámek Trmice, budova Severočeského divadla či zřícenina hradu Blansko. Výraznými dominantami města jsou palácové vily, správní budova Spolchemie, budova Městských lázní a Erbenova vyhlídka. Mezi technické památky patří Masarykovo zdymadlo, most Dr. Edvarda Beneše či Mariánský most.

Sakrálním památkám dominuje kostel Nanebevzetí Panny Marie, jehož věž je vychýlená od kolmé osy o téměř 2 m a je považována za nejšikmější věž ve střední Evropě. Naklonila se koncem 2. světové války po zásahu leteckých pum a řadí se tak k pěti nejšikmějším věžím v Evropě, hned za proslulou zvonici v Pise. Mezi další sakrální památky patří kostel sv. Vojtěcha, kostel apoštola Pavla, kostel sv. Floriána, kostel sv. Barbory (Dubice) a kostel Nanebevzetí Panny Marie (Církvice).

Obrázek 5 - Kostel Nanebevzetí P. Marie

Do lidové architektury lze zařadit Malířský koutek v Ústí nad Labem či skanzen Zubrnice, kde se natáčela řada pohádek. Místem významné historické události jsou Napoleonská bojiště u Chlumce (r.1813) a místem legend a pověstí jsou Stadice (vesnice, ze které byl povolán Přemysl Oráč).

Cestovní ruch

Navštěvovanou přírodní zajímavostí je údolí Porta Bohemica, skalní útvar Vrkoč, skalní město Tisá, Mariánská skála, vrch Sedlo a Vaňovský vodopád.

Obrázek 6 - Porta Bohemica

Krásná krajina, obklopující bezprostřední okolí města a snadná dostupnost příměstských středisek letní i zimní rekreace, dělají z města Ústí nad Labem příjemné místo pro krátkodobý i trvalý pobyt.

4.1.6. Město a orgány města

Město Ústí nad Labem je územně členěné statutární město, jež spravuje samostatně své území a vykonává státní správu ve stanoveném rozsahu. Je členěno na 4 městské obvody (dále jen MO): MO město, MO Severní Terasa, MO Neštěmice a MO Střekov. Pro rozdělení kompetencí v přenesené i v samostatné působnosti města schválilo zastupitelstvo města svůj Statut města.

Orgány města jsou (dle zákona o obcích): Zastupitelstvo města Ústí nad Labem, Rada města Ústí nad Labem, primátor města Ústí nad Labem, Magistrát města Ústí nad Labem a zvláštní orgány města.

Město spravuje své záležitosti samostatně (tzv. samostatná působnost). Státní orgány a orgány kraje mohou do samostatné působnosti zasahovat jen v případě, vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen takovým způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen pouze zákonem. Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánu obce, tento orgán vykonává jako svou přenesenou působnost. Město může v samostatné působnosti ukládat povinnosti obecně závaznou vyhláškou, v přenesené působnosti vydává nařízení města.⁴⁰

Zastupitelstvo města

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce a jejich počet je stanoven, v souladu s § 68, odst. 1) Zákona č. 128/2000 Sb. O obcích (obecní zřízení) s přihlédnutím dle počtu obyvatel a velikosti územního obvodu⁴¹ na 37 členů zastupitelstva města Ústí nad Labem.

Výbory Zastupitelstva města jsou finanční výbor a kontrolní výbor.

Rada města

Rada města zpravidla bývá tvořena 11 členy, nicméně pro toto volební období je pěti členná, a to vzhledem k dlouhodobým neshodám politických stran a rozpadu koalice.

Mezi komise Rady města patří: školská komise, kulturní komise, majetková komise, povodňová komise, komise prevence kriminality, komise mládeže a sportu, komise pro životní prostředí, komise pro územní plánování a komise pro sociálně zdravotní problematiku a Místní Agendu 21.

⁴⁰ Statutární město Ústí nad Labem. Dostupné z: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/mesto-jeho-organy/>

⁴¹ Zákon č. 128/2000 Sb. O obcích (obecní zřízení). Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/128/2000-Sb-zakon-o-obcich-\(obecni-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128/2000-Sb-zakon-o-obcich-(obecni-zrizeni).html)

Primátor města

Stojí v čele města, jedná za Statutární město Ústí nad Labem navenek a uzavírá za město smluvní vztahy. Plní úkoly stanovené zákonem o obcích a jinými právními předpisy. Pro současné volební období byla primátorkou města zvolena zastupitelstvem Ing. Věra Nechybová, která společně se svými dvěma náměstkyněmi tvoří vedení města. Statutární náměstek (tzv. první náměstek) ji zastupuje v době její nepřítomnosti, a to v plném rozsahu práv a povinností. Primátorka přispívá svou činností k sjednocení postupů města a městských obvodů a zároveň plní další povinnosti podle zvláštních zákonů⁴².

Pro občany se konají každé první pondělí v měsíci u primátorky Dny otevřených dveří, kde se mohou občané svěřit se svými problémy a hledat s městem společná řešení.

Magistrát

Působnost a postavení magistrátu upravuje ustanovení § 109 a násl. zákona o obcích, zák. č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, včetně přílohy č. 1 a 2 tohoto zákona, Statut města Ústí nad Labem, zák. č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů a další právní předpisy.⁴³

Magistrát města Ústí nad Labem plní úkoly:

- ✓ v oblasti samostatné působnosti, jež mu uložilo Zastupitelstvo města nebo Rada města a další úkoly uložené zákonem o obcích a jinými právními předpisy
- ✓ vykonává přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, a která je zákonem svěřena pověřeným obecním úřadům, jakožto i obecním úřadům obcí s rozšířenou působností
- ✓ magistrát spolupracuje při plnění úkolů s orgány kraje a orgány obcí ve svém správním obvodu a dalšími územními správními úřady. Současně koordinuje postup ostatních

⁴² např. zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zejm. ustanovení § 13), zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů (zejm. ustanovení § 18), zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (ustanovení § 12)

⁴³ STATUTÁRNÍ MĚSTO ÚSTÍ NAD LABEM. *Úřední deska* [online]. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z WWW: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/magistrat/>

územních správních úřadů a orgánů obcí, a to při plnění společných úkolů stanovených zvláštními zákony

- ✓ magistrát, prostřednictvím svých odborů, metodicky řídí městem zřizované příspěvkové organizace.

Magistrát města tvoří: primátor (v tomto volebním období poprvé v historii Ústí nad Labem žena – primátorka města), náměstci primátora (obvykle tři náměstci, v tomto volebním období dva), tajemník magistrátu, který zajišťuje řešení personálních otázek a pracovněprávní problematiky, koordinuje činnost jednotlivých odborů a řídí a kontroluje činnost zaměstnanců, s výjimkou zaměstnanců městské policie. V neposlední řadě ho tvoří zaměstnanci města, zařazení do pracovního poměru magistrátu města, kteří svou činností naplňují cíl veřejné správy (k 1.1.2017 je stav 400 zaměstnanců).

Současně je magistrátu statutárního města svěřen v plném rozsahu dle zákona o obcích **dozor** nad samostatnou a přenesenou působností jeho čtyř městských obvodů. Dozor má charakter metodický, preventivní a poradenský, represivní opatření jsou zaujímana jen ve výjimečných a ojedinělých případech. Sankce např. za porušení rozpočtové kázně jsou v gesci krajského úřadu, který je orgánem nadřazeným.

Magistrát má ze zákona pravomoc rušit usnesení, rozhodnutí či jiná opatření, která byla vydaná v přenesené působnosti. Výkon vydaných v samostatné působnosti má pravomoc jen pozastavit, ale návrh na zrušení musí předložit krajskému soudu v Ústí nad Labem.

Zvláštní orgány města

V souladu s ustanovením zákona č.240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (krizový zákon), byly zřízeny:

Bezpečnostní rada Ústí nad Labem – obce s rozšířenou působností (BRUL-ORP), která má 8 členů a je poradním orgánem primátora města pro přípravu na krizové situace. Posuzuje stav zabezpečení a stav připravenosti na krizové situace ve správním obvodu obce s rozšířenou působností a obsah její činnosti vychází z ustanovení §8 nařízení vlády č.462/2000 Sb., v platném znění.

Krizový štáb Ústí nad Labem – obce s rozšířenou působností (KŠUL-ORP), je pracovním orgánem primátora pro řešení krizových situací, svolává ho primátor v případě vyhlášení některého z krizových stavů, slouží ke koordinaci záchranných a likvidačních prací a případně je svolání nezbytné pro řešení mimořádné události.

KŠUL-ORP projednává možné řešení krizové situace a navrhuje primátorovi opatření, a to především na základě podkladů, předložených členy BRUL-ORP a stálou pracovní skupinou KŠUL-ORP. Skládá se z předsedy – primátor města, členů BRUL-ORP a členů příslušné stálé pracovní skupiny, což jsou: tajemník KŠUL-ORP – je to zároveň tajemník BRUL-ORP, pracovníci obecního úřadu ORP a zástupci složek integrovaného záchranného systému a odborníci s ohledem na druh krizové situace nebo řešené mimořádné události.⁴⁴ KŠUL-ORP je aktivován v takovém složení, které odpovídá momentálnímu charakteru mimořádné události nebo krizové situace.

4.1.7. Organizace zřízené městem

Město zřizuje dle zákona č. 250/2000 Sb. své příspěvkové organizace, a to:

- Mateřské školy (nyní na území města 28 MŠ)
- Základní školy (nyní na území města 19 ZŠ)
- Zařízení a služby sociální péče (7 domovů pro seniory a 1 Pečovatelská služba).

Ostatní příspěvkové organizace

Jesle města Ústí nad Labem, Muzeum města Ústí nad Labem, ZOO Ústí nad Labem, Dům dětí a mládeže a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Ústí nad Labem, Kulturní středisko města Ústí nad Labem, Městské služby Ústí nad Labem a Činoherní studio města Ústí nad Labem.

4.1.8. Subjekty s majetkovou účastí města

Tabulka 3 - Subjekty s majetkovou účastí města Ústí nad Labem

Dopravní podnik ÚL a.s.	Severočeské divadlo s. r. o.
Tepelné hospodářství města ÚL	Bytové družstvo Bukov
Severočeská vodárenská společnost, a.s.	Metropolnet města a.s.
AVE Ústí nad Labem s.r.o.	Dům Kultury chemiků spol. s r. o.
Ústecká letecká s.r.o.	HC Slovan Ústečtí Lvi a.s.
Hydrolabe s.r.o.	Fotbalový klub Ústí nad Labem a.s.

⁴⁴ Dostupné z: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/mesto-jeho-organy/zvlastni-organy-mesta/krizovy-stab.html>

4.1.9. Městské obvody

Město Ústí nad Labem je územně členěné statutární město, jež spravuje samostatně své území, vykonává státní správu ve stanoveném rozsahu a je členěno na 4 městské obvody (MO): MO město, MO Severní Terasa, MO Neštětice a MO Sřekov. Pro rozdělení kompetencí v přenesené i v samostatné působnosti města schválilo zastupitelstvo města obecně závaznou vyhlášku č. 4/2012 - Statut Statutárního města Ústí nad Labem, který vymezuje vnitřní poměry Města a jeho jednotlivých městských

Obrázek 8 - Územní členění města Ústí nad Labem na městské obvody

obvodů. MO vykonávají samostatnou působnost svěřenou jim touto vyhláškou a přenesenou působnost svěřenou zákony nebo touto vyhláškou.⁴⁵ Statutem města je MO zároveň svěřena správa majetku města. Hranice území jednotlivých MO graficky znázorňuje obrázek č. 8, z kterého je patrné i další členění MO na městské části a katastrální území.

V čele každého MO stojí starosta, orgány MO jsou Zastupitelstvo MO, Rada MO, úřady MO a jiné orgány. Městské obvody hospodaří na základě vlastního sestaveného a schváleného rozpočtu, který schvaluje pro každý kalendářní rok Rada městského obvodu a následně Zastupitelstvo městského obvodu. Jejich rozpočet je zároveň součástí tzv. celoměstského rozpočtu, který sestavuje magistrát a jeho plnění odevzdává formou státních výkazů FIN 2-12M měsíčně na Krajský úřad Ústeckého kraje. Přijaté dotace (transfery) ze Státního rozpočtu nebo Krajského úřadu Ústeckého kraje jsou na MO přeposílány jako transfer přes Magistrát města Ústí nad Labem, a to jako tzv. „průtočka“ přes třídu 4.

Daňové příjmy MO jsou tvořeny na rozdíl od magistrátu (daňové výnosy) především z místních poplatků, což by bylo nedostačující pro krytí jejich provozních a mzdových nákladů na výkon státní správy a samosprávy a provoz budovy. Proto jsou MO plně závislé na dotacích od magistrátu. Tyto dotace byly dříve zasílány přes třídu 4. rozpočtové skladby položkou 4137, jako dotace. Nově od r. 2015 legislativa změnila způsob přeposílání finančních prostředků přes třídu 5 – běžné výdaje, konkrétně položku 5347, § 6330 rozpočtové skladby, tzn. přes tzv. konsolidaci.

⁴⁵ Statut Statutárního města Ústí nad Labem [online]. [cit. 2017-10-21]. Dostupné z: http://www.usti-nad-labem.cz/files/statut-mesta_ozv_4-2012.pdf

4.2. Charakteristika města Litoměřice

Královské město Litoměřice leží na soutoku řek Labe a Ohře, v malebné oblasti Českého středohoří (Ústecký kraj) v nadmořské výšce 136 m n. m. Jeho klima je označováno jako jedno z nejteplejších v celé České republice, proto se na svazích řeky Labe odedávna pěstuje vinná réva. Přírozenou dominantu města tvoří vrch Radobýl.

Celková rozloha města činí 17,99 km² a ve městě žije 24 106 obyvatel.⁴⁶

Obrázek 9 - Litoměřice a znak města

Zdroj obrázku č. 9: Město Litoměřice⁴⁷

4.2.1. Historie

První doklady o provincii Litoměřické byly doloženy k 31. květnu roku 993. Kolem r. 1057 založil kníže Spytihněv kapitulou s kostelem sv. Štěpána, přičemž tzv. „Zakládací listina kapitulou“ je považována za nejstarší písemnost tohoto druhu u nás a dochovala se v originále dodnes. Postupně zde vznikala velká sídelní aglomerace s čilým obchodem a rozsáhlou řemeslnou výrobou. Významným obchodním artiklem bylo již tehdy víno, které se zde pěstovalo a především sůl, která se dovážela.

Původně nevelké město s bloky domů kolem náměstí, bylo značně rozšířeno za vlády Karla IV. a bylo vybudováno mohutné městské opevnění, které se ve velké míře dochovalo dodnes.

⁴⁶ ČSÚ. *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1.1.2016* [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853387/1300721603.pdf/cba78096-1cf5-4fde-b20a-3074b2f135f9?version=1.0>

⁴⁷ MĚSTO LITOMĚŘICE. *Oficiální webové stránky* [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z WWW: <https://www.litomerice.cz/mesto>

V květnu roku 1421 oblehl Litoměřice Jan Žižka z Trocnova, a tím, že se měšťané tehdy přidali k méně radikální husitské straně pražanů, zachránili město před dobitím. Tábořský hejtmán přesto na město zaútočil, ale byl poražen a se zbytkem vojska odtáhl.

Rozvoj renesančního stavitelství v 16. století předurčil stavební ráz města a dodnes se zachovalo velké množství stavebních památek z té doby, především výstavných kamenných domů, které si nechávali stavět bohatnoucí měšťané.

Třicetiletá válka znamenala velký zlom v rozvoji města a díky protestantské víře muselo emigrovat více než 200 rodin.

Velký význam pro rozvoj českého kulturního života mělo patnáctileté působení jazykovědce Josefa Jungmanna, který v Litoměřicích, jako na prvním místě v Čechách, učil češtinu a českou literaturu ve zdejším semináři a na gymnáziu. Pobýval zde krátkou dobu i básník Karel Hynek Mácha, který zde v roce 1836 i zemřel.

K výraznému rozvoji města přispělo v polovině 19. století připojení k paroplavební trase a v roce 1873 vybudování železnice.

Za druhé světové války se staly Litoměřice smutně proslulé díky koncentračnímu táboru Richard s budovanou podzemní továrnou s válečnou výrobou.

Litoměřice nejsou městem velkého průmyslu, nicméně si zachovaly, přes všechny zlomové historické okamžiky, svou starobyrou hrdost v úloze duchovního centra, města škol a veřejných institucí.

4.2.2. Administrativní členění

Dříve byly Litoměřice okresním městem, v současnosti patří mezi obce s rozšířenou působností a pověřeným obecním úřadem. Okres Litoměřice ovšem stále existuje, skládá se ze 105 obcí a ORP ze 40 obcí. Dříve byly součástí Litoměřic i obce, které se osamostatnily, a to Hlinná, Kamýk, Mířejovice a Trnovany.

Litoměřice se rozkládají na dvou katastrálních územích a skládají se ze čtyřech místních částí (částí města):

2. k.ú. Litoměřice – místní části Litoměřice - město, Za nemocnicí (Dómský pahorek) a Předměstí
3. k.ú. Pokratice.

4.2.3. Demografická a sociální struktura

Tabulka 4 - Struktura obyvatelstva - muži, ženy, průměrný věk k 1.1.2016

Kód okresu LAU 1	Code obce LAU 2	Název obce Name of municipality	Počet obyvatel Population			Průměrný věk Average age		
			celkem Total	muži Males	ženy Females	celkem Total	muži Males	ženy Females
CZ0423	564567	Litoměřice	24 106	11 614	12 492	41,5	39,8	43,1

Zdroj: ČSÚ⁴⁸, vlastní zpracování

Věkové složení obyvatel k 31.12.2015⁴⁹:

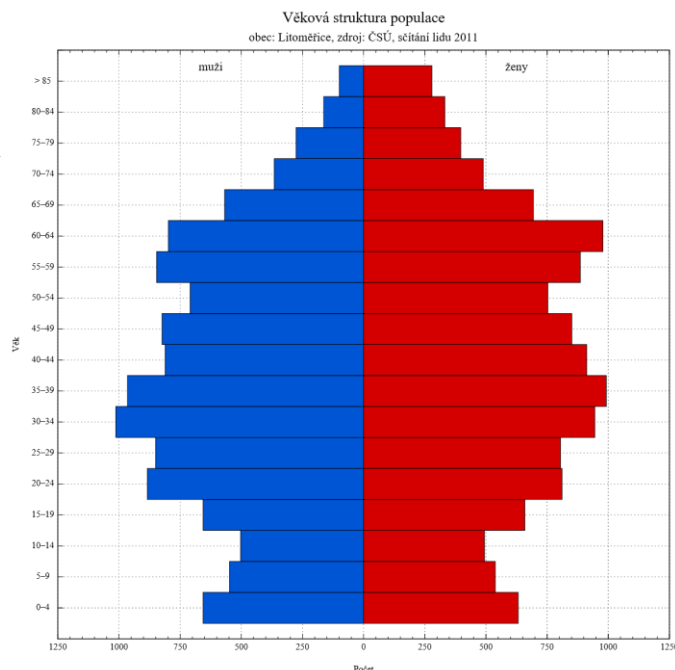
Předproduktivní (0-14 let): 3 817 obyv.

Produktivní (15-64): 15 967 obyv.

Poproduktivní (65+): 4 322 obyv.

Z grafu je patrné, že nejpočetnější skupinou populace v Litoměřicích jsou lidé ve věku 35 až 39 let, a to jak muži, tak ženy. Výrazný pokles vykazuje skupina v rozmezí 10-14 let. Nejnižší skupinu ve věkové struktuře tvoří muži nad 85 let, což souvisí s úmrtností populace v tomto věku, a to nejen v Litoměřicích, ale i celé České republice (ženy nad 85 let se dožívají déle).

Graf 4 - Věková struktura populace v Litoměřicích

Zdroj: ČSÚ, SDLB 2011, autor: Daniel Baránek⁵⁰

⁴⁸ ČSÚ. Počet obyvatel v obcích České republiky k 1.1.2016 [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853387/1300721603.pdf/cba78096-1cf5-4fde-b20a-3074b2f135f9?version=1.0>

⁴⁹ ČSÚ. Základní údaje podle měst v Ústeckém kraji k 31.12.2015 [online]. [cit. 2017-10-21]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/xu/mesta_a_obce_mesta

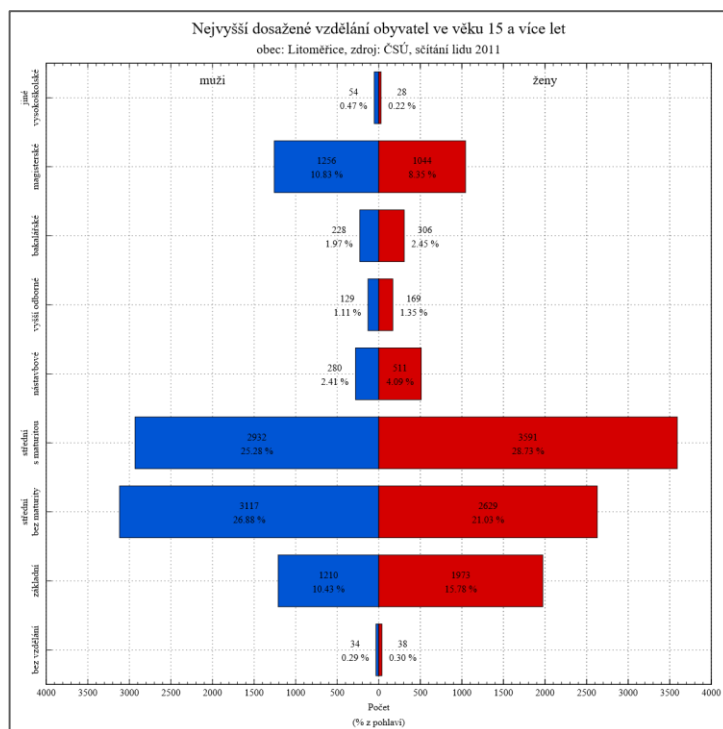
⁵⁰ ČSÚ. Věková struktura populace města Litoměřice dle sčítání lidu, domů a bytů 2011. [online]. [cit. 2017-02-16]. Autor: Daniel Baránek, licence CC BY-SA 4.0, zdroj: Wikimedia Commons. Dostupné z WWW: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/aa/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%A1D_obyvatelstva_2011%2C_564567_Litom%C4%9B%C5%99ice%2C_v%C4%9Bkov%C3%A1_struktura.svg

Vzdělání a školy

V Litoměřicích se nachází 6 základních škol, 1 soukromá základní a mateřská škola a 12 předškolních zařízení - mateřských škol. Na úrovni základního školství působí i 1 základní umělecká škola. Ve městě lze studovat na celkem 4 státních školách, z nichž jedno je Gymnázium Josefa Jungmanna a 2 soukromých středních školách, včetně 1 odborného učiliště.

Zástupcem vysokého školství v Litoměřicích je Vyšší odborná škola, Obchodní akademie, Střední odborná škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky EKONOM, o.p.s., v které se nachází konzultační středisko České zemědělské univerzity v Praze, provozně ekonomické fakulty, s oborem Veřejná správa a regionální rozvoj.

Graf 5 - Nejvyšší dosažené vzdělání v Litoměřicích

Zdroj: ČSÚ, SDLB 2011, autor: Daniel Baránek⁵¹

4.2.4. Průmysl a zemědělství

Absence vhodných pozemků pro stavbu průmyslových areálů bránila rozvoji průmyslu v Litoměřicích, díky tomu ovšem město nepřišlo o jeho malebnost a historické památky. Od roku 1720 do r. 2002 zde existoval pivovar v centru města a druhý zámecký pivovar, založený v r. 1858 zanikl v r. 1939 a místo něj byly postaveny mrazírny. Město je také známé výrobou nábytku (Kovobel).

⁵¹ ČSÚ. *Vzdělanostní struktura města Litoměřice dle sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online]. [cit. 2017-02-16]. Autor: Daniel Baránek, licence CC BY-SA 4.0, zdroj: Wikimedia Commons. Dostupné z WWW: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7a/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD_obyvatelstva_2011%2C_564567_Litom%C4%9B%C5%99ice%2C_vzd%C4%9B%C3%A1n%C3%AD.svg

Město a jeho okolí je spíše vnímáno jako významné zemědělské centrum, které díky své úrodnosti, poloze a teplému klimatu je známé svým zelinářstvím a ovocnářstvím. Litoměřice obklopují vinorodné oblasti, pěstování vinné révy a výroba vína má ve městě velkou tradici. Hospodářský a společenský význam má výstaviště „Zahrada Čech“, kde se konají celoročně výstavy.⁵²

4.2.5. Kultura, památky a cestovní ruch

Kultura

Litoměřice lze právem považovat za kulturní město. Divadelní scénu zastupuje Divadlo K. H. Máchy, které má bohatý celoroční repertoár. Ve městě se nachází řada muzeí, z nichž dominuje především Oblastní muzeum Litoměřice na Mírovém náměstí, kde je stálá expozice historie regionu od pravěku až po současnost nebo Muzeum Litoměřické diecéze. Zavítat lze do Severočeské galerie výtvarného umění nebo Galerie loutek ve věži jezuitské hvězdárny. Gotický hrad je multifunkčním prostorem, nabízí expozici českého vinařství, konají se zde konference, kongresy a vernisáže. Ve starobylé věži hradebního opevnění vznikla Dílna ručního papíru, která nabízí ukázkou tradiční výroby s možností vytvoření vlastního archu z ručního papíru. Mírové náměstí ožívá několikrát do roka konáním jarmarků. Velmi navštěvované jsou Historické sklepy, které umožňují prohlídky podzemního sklepení v délce 366 m a jsou zároveň lapidáriem Oblastního vlastivědného muzea.

Město se zároveň proslavilo svým Výstavištěm Zahrada Čech, které nabízí celoroční kulturní akce: tradiční ovocnářskou výstavu Zahrada Čech, výstavy drobného zvířectva nebo psů, autosalon, Hasičské slavnosti, Jahodové slavnosti, farmářské nebo vánoční trhy.

Památky

V Litoměřicích se podařilo zachovat a citlivě rekonstruovat mnoho historických památek. Jde především o sakrální stavby, jako např. kostel Všech svatých (dominanta náměstí), barokní stavba bývalého jezuitského kostela Zvěstování panně Marii, Biskupská rezidence, bývalý františkánský klášter a kostel sv.

Obrázek 10 - Oblastní muzeum Litoměřice

Obrázek 11 - Věž u katedrály sv. Štěpána

⁵² WIKIPEDIE. *Litoměřice, zemědělství* [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z WWW: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Litom%C4%9B%C5%99ice>

Jakuba, katedrála sv. Štěpána, kaple sv. Jana Křtitele, kostel sv. Václava a kostel sv. Vojtěcha. Výraznou dominantou města je gotický hrad se zachovalými gotickými artefakty, pocházející ze 14. století, u něhož proběhla v letech 2007-2011 nákladná rekonstrukce. Zachovalo se i mnoho měšťanských domů, např. dům „U černého orla“, zdobený sgrafity s biblickými motivy nebo dům „U kalicha“.

Obrázek 12 - Gotický hrad

Cestovní ruch

K výletům láká Národní přírodní památka Bílé stráně u Litoměřic v CHKO České středohoří, což je opuková stráň v údolí Pokratického potoka, přírodní památka Hradiště nebo čedičový kuželovitý kopec Kamýk. V létě nabízí vodní radovánky uměle vytvořené antropogenní jezero o rozloze 90 ha, které je zatopeným písčným lomem. Výstaviště Zahrada Čech je otevřeno celoročně.

4.2.6. Městský úřad a orgány města

Vrcholným orgánem města je Zastupitelstvo města Litoměřice s 27 členy a jednání zastupitelstva probíhají obvykle pětkrát do roka. Poradními orgány zastupitelstva jsou finanční výbor (6 členů) a Kontrolní výbor (8 členů). Rada města Litoměřice je tvořena 9 členy a schází se obvykle desetkrát do roka. Komise Rady města jsou: majetková komise, zdravotní a sociální komise, komise výchovy a vzdělávání, komise sportu, komise kultury, komise územního rozvoje, Regenerace městských památek (subkomise), komise dopravy, letopisecká komise, komise životního prostředí, likvidační komise, komise Projektu Zdravé město a místní Agenda 21, komise cestovního ruchu a komise GTE.

Vedení města tvoří starosta Mgr. Ladislav Chlupáč, který zastupuje město navenek a jeho tři náměstci. V čele Městského úřadu Litoměřice stojí tajemník.

Organizace města: Centrum cestovního ruchu Litoměřice, p.o., Centrum pro zdravotně postižené děti a mládež Srdíčko, Dům dětí a mládeže Rozmarýn Litoměřice, Nemocnice Litoměřice, a.s., 1. geotermální Litoměřice, a.s., Knihovna K. H. Máchy, p.o., Centrální školní jídelna Litoměřice, p.o., Městská kulturní zařízení v Litoměřicích, p.o., Městská sportovní zařízení v Litoměřicích, p.o., Technické služby města LT, ZŠ a MŠ.⁵³

⁵³ MĚSTO LITOMĚŘICE. *Organizační struktura* [online]. [cit. 2017-11-07]. Dostupné z WWW: <https://www.litomerice.cz/organizacni-struktura>

4.3. Analýza hospodaření města Ústí nad Labem

Rozpočet města je vypracováván v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů. Návrhy rozpočtů na jednotlivé roky jsou předkládány dle zák. č. 128/2000 Sb., o obcích Zastupitelstvu města Ústí nad Labem, které ho na svých zasedáních schvaluje. Rozpočet na příslušný rok je tedy schvalován v příjmové a výdajové části, včetně tř. 8 - financování. Statutární město Ústí nad Labem je členěno na 4 městské obvody, hospodařícími se svými vlastními schválenými rozpočty a závislými na dotacích od Magistrátu města Ústí nad Labem (dále jen MmÚ), proto jsou součástí rozpočtu MmÚ schvalovány i dotace městským obvodům na výkon státní správy a samosprávy, dotace do provozní části jejich rozpočtů, a to vč. dotace na zeleň. Rozpočet je v průběhu roku měněn rozpočtovými opatřeními, schválenými v Zastupitelstvu města Ústí nad Labem nebo Radě města Ústí nad Labem. Vzhledem ke specifikům města statutárního, je v souhrnných kapitolách vyčíslen rozpočet celoměstského rozpočtu, v dílčích potom rozpočet Magistrátu města Ústí nad Labem (MmÚ). Dotace pro jednotlivé městské obvody od MmÚ jsou rozpracovány v samostatné kapitole 4.3.7. Financování městských obvodů.

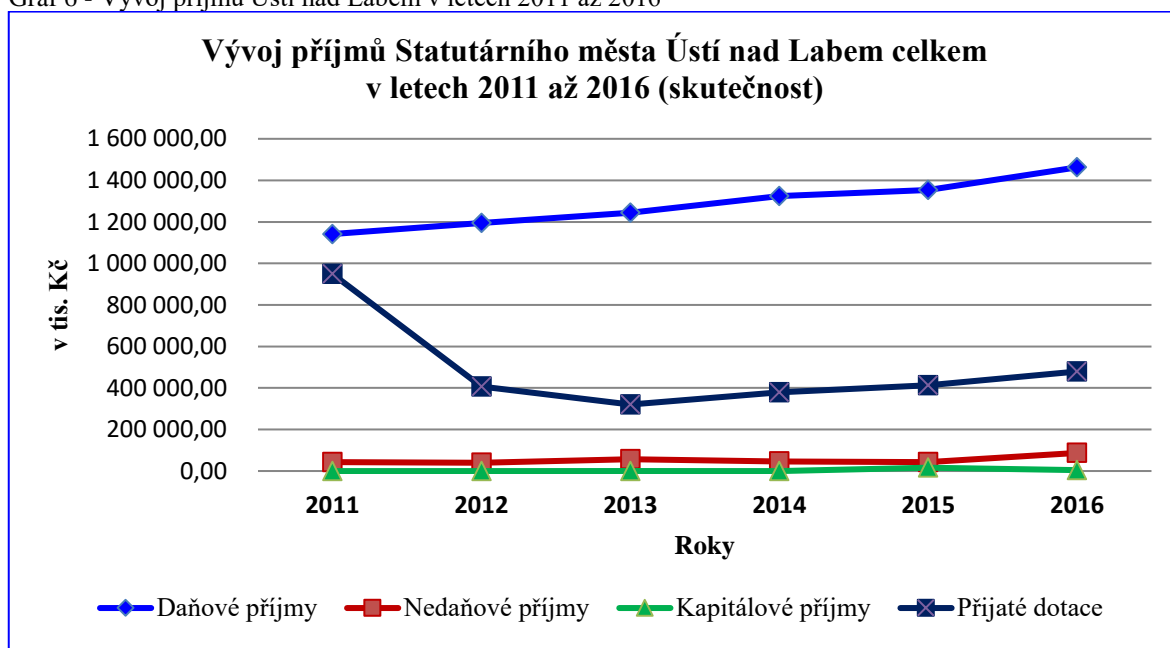
Struktura příjmů a výdajů v tis. Kč

Tabulka 5 - Struktura příjmů a výdajů Ústí nad Labem

Popis	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Daňové příjmy	1 141 285,90	1 195 419,98	1 244 054,52	1 323 730,12	1 352 828,34	1 462 386,82
Nedaňové příjmy	42 872,81	39 892,02	57 294,40	45 824,07	43 099,43	87 207,29
Kapitálové příjmy	91,86	136,55	37,54	54,30	16 078,80	4 492,48
Přijaté dotace	948 953,20	407 100,30	320 293,62	378 758,05	413 515,37	479 429,11
<i>z toho: převody mezi statutárními městy a jejich městskými obvody - konsolidace, položka 4137</i>					114 794,25	121 964,56
PŘÍJMY CELKEM	2 133 203,77	1 642 548,85	1 621 680,08	1 748 366,54	1 825 521,94	2 033 515,70
PŘÍJMY CELKEM bez konsolidace					1 710 727,69	1 911 551,14
FINANCOVÁNÍ CELKEM	- 119 450,92	- 218 635,08	- 202 331,68	- 98 886,11	65 148,71	- 378 831,80
ZDROJE CELKEM	2 013 752,85	1 423 913,77	1 419 348,40	1 649 480,43	1 890 670,65	1 654 683,90
VÝDAJE CELKEM po konsolidaci	2 013 752,85	1 423 913,77	1 419 348,40	1 649 480,43	1 890 670,65	1 654 683,90
z toho: investiční (kapitálové) výdaje	289 455,01	96 123,79	31 045,49	182 222,07	439 691,30	74 211,20
neinvestiční (běžné) výdaje	1 724 297,84	1 327 789,98	1 388 302,91	1 467 258,36	1 450 979,35	1 580 472,70
<i>z toho: převody mezi statutárními městy a jejich městskými obvody - konsolidace, položka 5347</i>					114 794,25	121 964,56
VÝDAJE CELKEM bez konsolidace (nová rozpočtová pravidla od r. 2015)					1 775 876,40	1 532 719,34

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Graf 6 - Vývoj příjmů Ústí nad Labem v letech 2011 až 2016

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Z vývojového grafu, který vycházel z časové řady let 2011 až 2016, je patrný každoroční nárůst daňových příjmů, který byl markantní především v letech 2012, 2014 a 2016 – podrobnější analýza viz. kapitola 4.3.1. Daňové příjmy. Nedaňové příjmy města nepředstavují žádné skokové nárůsty ani poklesy, k výraznějšímu zvýšení došlo až v roce 2016, a to především díky příjmům z Integrovaného dopravního systému a příměstské dopravy ve výši cca 22 mil. Kč. Kapitálové příjmy vykazují jen minimální vychýlení vývojové křivky, neboť kapitálové příjmy jsou tvořeny z prodeje majetku města, a město Ústí nad Labem již v posledních letech nemá příliš svého majetku k prodeji, nebo jde o majetek dlouhodobě neprodejný (zchátralé objekty). Naopak velmi skokový charakter je patrný z vývoje třídy 4 rozpočtové skladby, tzn. přijatých transferů (dotací). K výraznému snížení přijatých dotací v roce 2012 vedla legislativní změna v sociální oblasti, která převedla kompetence v této oblasti na Úřady práce, což znamenalo snížení tř. 4 v položce Dávky v hmotné nouzi o 183 mil. Kč a snížení v položce Příspěvek na péči o 129 mil. Kč⁵⁴. V témže roce došlo k výraznému snížení investičních transferů od Regionální rady Severozápad o 193,5 mil. Kč oproti r. 2011. Podrobnější charakteristiku vývoje přijatých transferů lze nalézt v kapitole 4.3.4. Přijaté dotace (transfery).

⁵⁴ Statutární město Ústí nad Labem. *Závěrečné účty za roky 2011 až 2016*. [online]. [cit. 2017-10-22]. Dostupné z WWW: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/povinne-zverejnovane-informace/rozpocet-mesta>

4.3.1. Daňové příjmy

Struktura daňových příjmů – Magistrát města Ústí nad Labem v tis. Kč

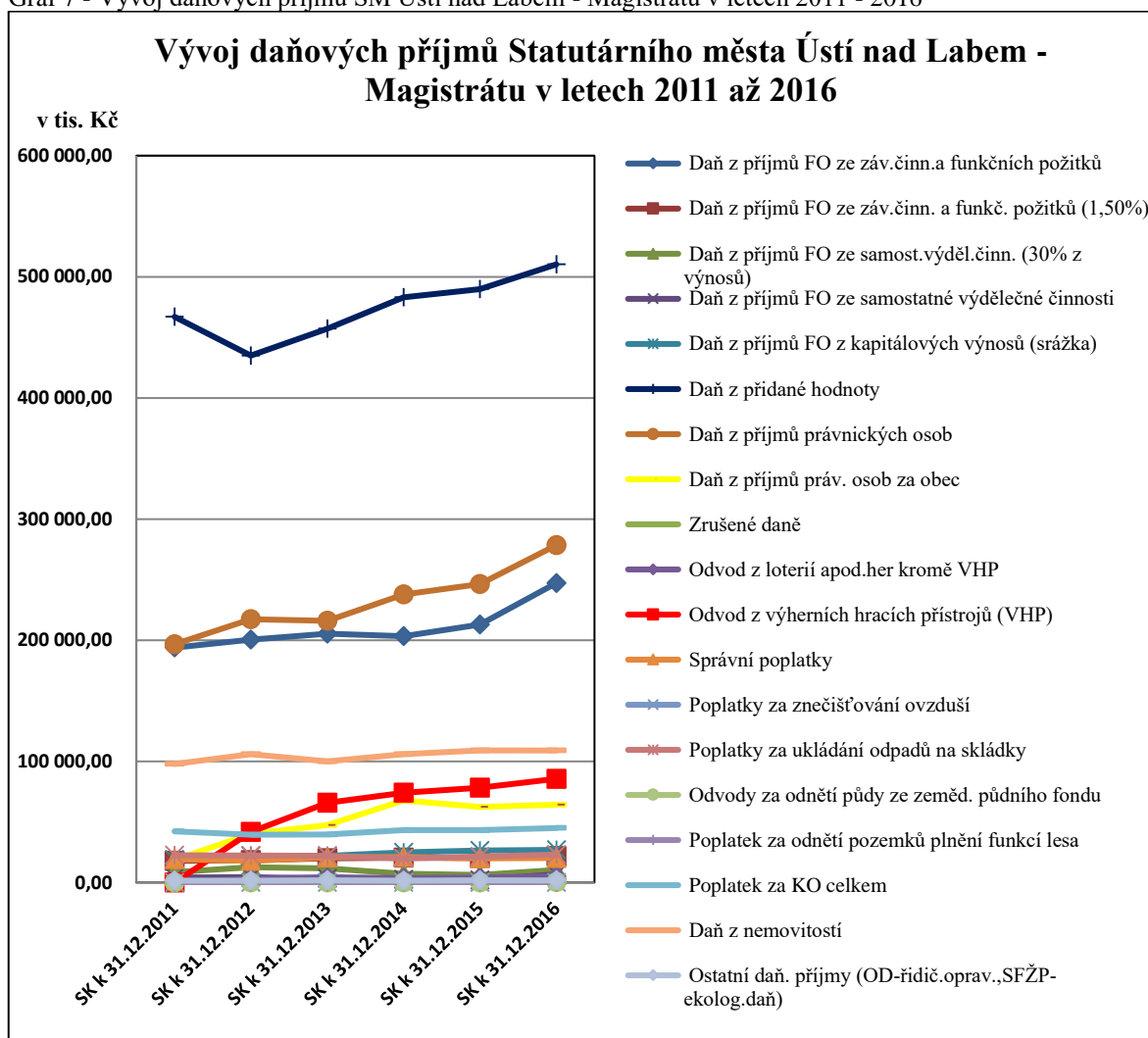
Tabulka 6 - Struktura daňových příjmů - Magistrát města Ústí nad Labem

p. č.	Popis	Pol.	SK k 31.12.2011	SK k 31.12.2012	SK k 31.12.2013	SK k 31.12.2014	SK k 31.12.2015	SK k 31.12.2016
1a	Daň z příjmů FO ze záv.činn.a funkčních požitků	1111	193 906,19	200 386,42	205 503,17	203 315,31	213 002,49	247 174,60
1b	Daň z příjmů FO ze záv.činn. a funkč. požitků (1,50%)	1111	17 895,83	18 321,17	19 869,56	20 543,25	20 280,66	21 871,04
2	Daň z příjmů FO ze samost. výděl. činn. (30% z výnosů)	1112	8 485,61	12 632,70	11 660,67	7 365,11	6 257,00	10 283,53
3	Daň z příjmů FO ze samostatné výdělečné činnosti	1112	4 240,22	4 296,87	3 278,25	2 556,76	2 108,53	6 846,63
4	Daň z příjmů FO z kapitálových výnosů (srážka)	1113	18 808,84	22 130,76	21 906,59	24 831,06	26 534,14	26 941,23
5	Daň z přidané hodnoty	1211	467 019,03	434 990,23	457 069,60	483 106,91	489 677,75	510 249,67
6	Daň z příjmů právnických osob	1121	196 697,61	217 256,26	216 133,38	237 689,83	246 308,15	278 402,42
7	Daň z příjmů práv. osob za obec	1122	18 555,78	40 151,94	47 442,62	67 769,39	62 478,84	64 231,78
8	Zrušené daně	1119	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Odvod z loterií apod.her kromě VHP	1351	x	3 032,50	4 454,07	3 675,60	4 163,02	5 222,55
10	Odvod z výherních hracích přístrojů (VHP)	1355	x	41 816,11	65 757,87	74 189,37	78 352,46	85 584,94
11	Správní poplatky	1361	19 249,47	17 863,31	20 619,96	21 103,39	19 958,42	20 134,75
12	Poplatky za znečišťování ovzduší	1332	26,13	49,62	10,25	3,50	0,00	23,00
13	Poplatky za ukládání odpadů na skládky	1333	22 461,02	22 262,78	21 952,70	19 828,46	21 426,61	23 035,39
14	Odvody za odnětí půdy ze zeměd. půdního fondu	1334	60,32	109,15	57,78	104,40	59,82	277,02
15	Poplatek za odnětí pozemků plnění funkcí lesa	1335	x	x	x	1,55	13,41	0,00
16	Poplatek za komunální odpad	1340	42 185,98	39 461,05	39 754,08	43 369,02	43 278,53	44 953,46
17	Daň z nemovitostí	1511	97 843,71	105 965,75	99 912,08	106 071,31	108 976,32	108 998,63
18	Ostatní daň. příjmy (OD-řidič. oprav., SFŽP-ekolog. daň)	1353 1359	1 684,45	1 533,70	1 722,45	1 619,15	1 707,18	1 736,35
19	Daňové příjmy celkem		1 109 120,23	1 182 260,32	1 237 105,08	1 317 143,37	1 344 583,33	1 455 966,99

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Velice výrazným zdrojem příjmů se pro Statutární město Ústí nad Labem - Magistrát stal od roku 2012 tzv. „Odvod z loterií a výherních hracích přístrojů (dále jen VHP)“, položka 1351 a 1355 rozpočtové skladby. Magistrát tyto finanční prostředky dostává z dotčeného finančního úřadu, zatímco před tímto rokem byly příjemcem přímo městské obvody, na jejichž území se VHP nachází. Z tabulky i vývojového grafu je patrné, že dochází k pravidelnému nárůstu, v roce 2016 až na 85 584,94 tis. Kč. Tento poplatek je stále velice mediálně diskutovaný a mnoho volebních stran před volbami plánovalo zrušení hazardu ve městě. Nicméně jde o tak výrazný příjem obce, že jeho zrušení by mělo fatální dopad na zdrojovou část rozpočtu. Z tohoto daňového příjmu je každoročně posilován (formou dotace) rozpočet městských obvodů na provoz a zároveň je z této rozpočtové položky financována velká část investičních akcí ve městě.

Graf 7 - Vývoj daňových příjmů SM Ústí nad Labem - Magistrátu v letech 2011 - 2016

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Z vývojového grafu, který vycházel z časové řady let 2011 až 2016, je patrný každoroční nárůst daňových příjmů, který byl markantní především v letech 2012, 2014 a 2016, a to:

- V roce 2012 došlo ke zvýšení rozpočtového určení daní (RUD) o 11 mil. Kč proti roku 2011, dále došlo ke zvýšení daně z příjmů právnických osob o 21,6 mil. Kč a rozpočet se nově navýšil o odvody z loterií a výherních hracích přístrojů (VHP) ve výši 32 mil. Kč. Ke snížení daňových příjmů došlo v témže roce v položkách správní poplatky o 7,6 mil. Kč a poplatek za komunální odpad o 2,7 mil. Kč.
- V roce 2014 došlo oproti roku 2013 ke zvýšení Rozpočtového určení daní o 50,1 mil. Kč, dále ke zvýšení daně z příjmů právnických osob o 20,4 mil. Kč a zvýšení v oblasti odvodů z loterií a VHP o 7,7 mil. Kč.

- V roce 2016 opět výrazně posílila oblast Rozpočtového určení daní, a to proti roku 2015 až o 97,6 mil. Kč, navýšení též nastalo v oblasti loterií a VHP o 8,7 mil. Kč, poplatky za uložení odpadů znamenaly nárůst o 1,6 mil. Kč a poplatek za komunální odpad nárůst o 1,7 mil. Kč oproti r. 2015.

Za podrobnější komentář stojí položka 1340 - Poplatek za komunální odpad

Jedná se o místní poplatek dle schválené Obecně závazné vyhlášky (500,- Kč na jednoho občana s trvalým pobytem na území města a kalendářní rok). Současně se jedná o příjmy, vycházející ze správních řízení ve věci vyměřování a vymáhání poplatků za komunální odpad. Celkem bylo za rok 2015 vybráno 43,28 mil. Kč, což je zhruba úroveň roku 2014, v roce 2016 se podařilo vybrat od občanů města dokonce 44,95 mil. Kč. Tento poplatek je velice diskutovaným druhem daňového příjmu a jsou i města, která poplatek za komunální odpad zrušila, jako např. Teplice. Nicméně poplatek za KO je pro město výraznou položkou příjmů, jeho výše na osobu je, v porovnání s ostatními městy, srovnatelná a navíc jsou vybrané finanční prostředky účelně vynakládány na svoz objemného odpadu (směsného z domácností), což občané kvitují s povděkem.

4.3.2. Nedaňové příjmy

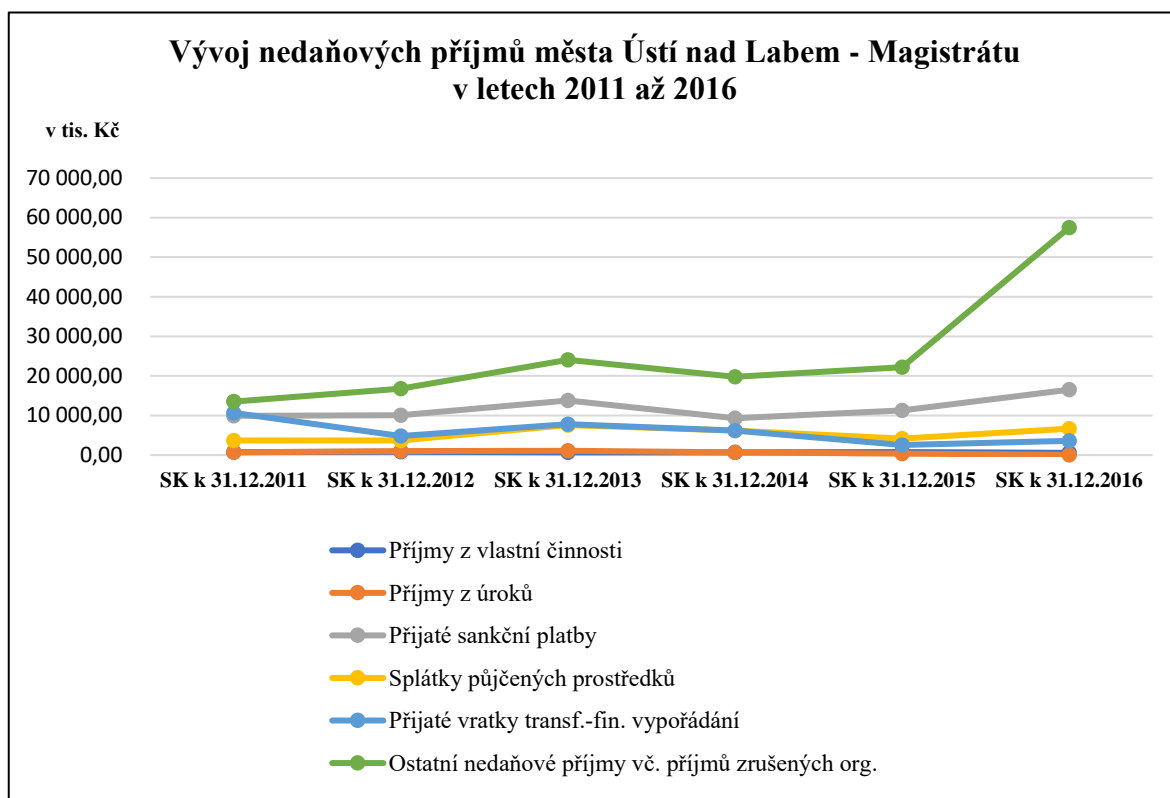
Nedaňové příjmy – Statutární město celkem (Magistrát + městské obvody) v tis. Kč

Tabulka 7 - Nedaňové příjmy Ústí nad Labem

1	2	3	4	5	6	7	8	9
p.č.	Popis	Položka	SK k 31.12.2011	SK k 31.12.2012	SK k 31.12.2013	SK k 31.12.2014	SK k 31.12.2015	SK k 31.12.2016
20	Příjmy z vlastní činnosti	2111	803,54	824,09	666,84	714,06	758,68	566,34
21	Příjmy z úroků	2141	726,03	1 008,68	1 087,27	682,80	379,71	75,73
22	Přijaté sankční platby	2212	9 898,35	10 067,45	13 829,20	9 317,56	11 323,44	16 514,88
23	Splátky půjčených prostředků	2420,2441 2451,2460	3 707,35	3 693,90	7 585,41	6 211,27	4 200,00	6 700,00
24	Přijaté vratky transf.-fin. vypořádání	2222,2226 2324	10 667,05	4 831,93	7 830,13	6 188,57	2 556,98	3 588,63
25	Ostatní nedaňové příjmy vč. příjmů zrušených organ.	2123,2132 2142,2151 2229,2321 2322,2324 2329,2343	13 515,99	16 749,26	24 094,49	19 744,29	22 172,76	57 464,91
26a	Nedaňové příjmy - MmÚ	2xxx	39 318,31	37 175,31	55 093,34	42 858,55	41 391,57	84 910,49
26b	Nedaňové příjmy - MO	2xxx	3 554,50	2 716,71	2 201,06	2 965,52	1 707,86	2 296,80
26	Nedaňové příjmy - celkem	2xxx	42 872,81	39 892,02	57 294,40	45 824,07	43 099,43	87 207,29

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Graf 8 - Vývoj nedaňových příjmů Ústí nad Labem v letech 2011 - 2016

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Grafické znázornění příjmů z úroků a příjmů z vlastní činnosti vykazuje stabilní vývoj, naopak ostatní druhy nedaňových příjmů mají skokový charakter. Rok 2012 znamenal snížení nedaňových příjmů především díky vratkám z finančního vypořádání a splátkám půjčených prostředků. Rok 2013 představoval nárůst oproti roku 2012 o 17,4 mil. Kč, a to především v položkách přijaté sankční platby, FV a vratky z FV. Rok 2014 představoval snížení nedaňových příjmů o 11,47 mil. Kč opět na výše uvedených položkách. Rok 2015 se držel zhruba na úrovni roku 2014, došlo ke snížení pouze o 2,72 mil. Kč. Nicméně rok 2016 znamenal příjem na tř. 2 vyšší o 44,11 mil. Kč, z toho největší příjem: Integrovaný dopravní systém a příměstská doprava cca 22 mil. Kč, sankční platby 5,4 mil. Kč, pojistné náhrady 2,7 mil. Kč, odvody příspěvkových organizací 7,4 mil. Kč, splátky půjčených prostředků příspěvkovým organizacím 2,5 mil. Kč a položky finančního vypořádání 2 mil. Kč.

4.3.3. Kapitálové příjmy

v tis. Kč

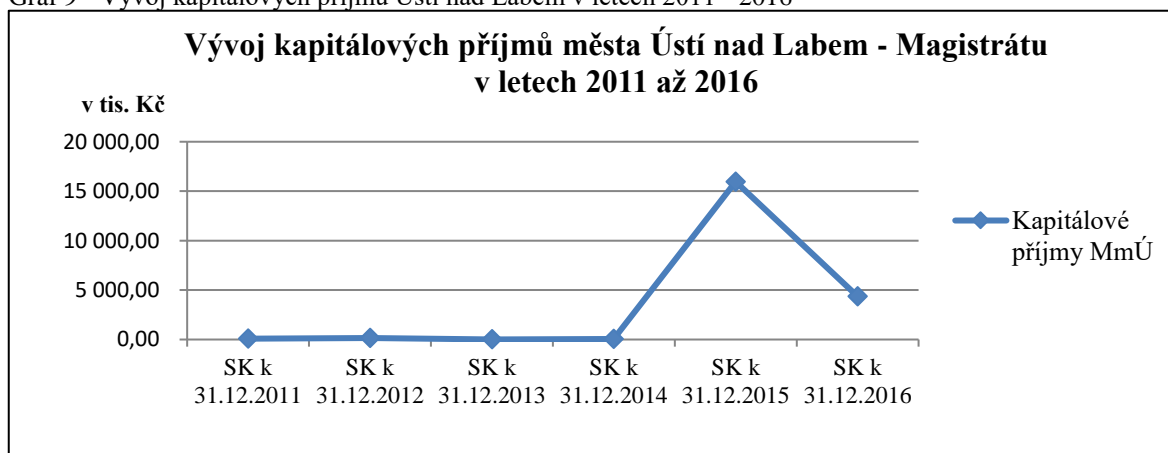
Tabulka 8 - Kapitálové příjmy Ústí nad Labem

1	2	3	4	5	6	7	8	9
p.č.	Popis	Pol.	SK k 31.12.2011	SK k 31.12.2012	SK k 31.12.2013	SK k 31.12.2014	SK k 31.12.2015	SK k 31.12.2016
27a	Kapitálové příjmy - MmÚ	3113	91,86	136,55	7,54	54,30	15 961,67	4 343,42
27b	Kapitálové příjmy - MO	3113	0,00	0,00	30,00	0,00	117,13	149,06
27	Kapitálové příjmy celkem	3113	91,86	136,55	37,54	54,30	16 078,80	4 492,48

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Kapitálové příjmy město v rámci schvalování rozpočtu na daný rok nerozpočtuje. Jedná se o příjmy z prodeje majetku města městskými obvody a MmÚ, a jsou během roku účtovány ve vedlejší hospodářské činnosti (VHČ). Následně jsou příjmy z prodeje majetku města do příjmové části rozpočtu zapojovány formou dotace z hospodářské činnosti města, tzv. převody z vlastních fondů VHČ.

Graf 9 - Vývoj kapitálových příjmů Ústí nad Labem v letech 2011 - 2016

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

V letech 2000 – 2010 byly příjmy z prodeje majetku města výrazným zdrojem příjmů, jelikož se prodávala především sídlištní bytová výstavba do soukromého majetku. V letech 2011 až 2016, tedy ve sledovaném období, město již nedisponuje téměř žádným majetkem k prodeji nebo vlastní majetek problematicky prodejný (zchátralé objekty nebo brownfieldy). Vývojový graf zaznamenal jediný výkyv v roce 2015, kdy město přijalo zálohu od SVS a.s. Teplice na budoucí koupi stavby „Kanalizace Strážky a přepojení ČOV Habrovice na kanalizační síť města Ústí nad Labem“ ve výši 15 913 578,- Kč.

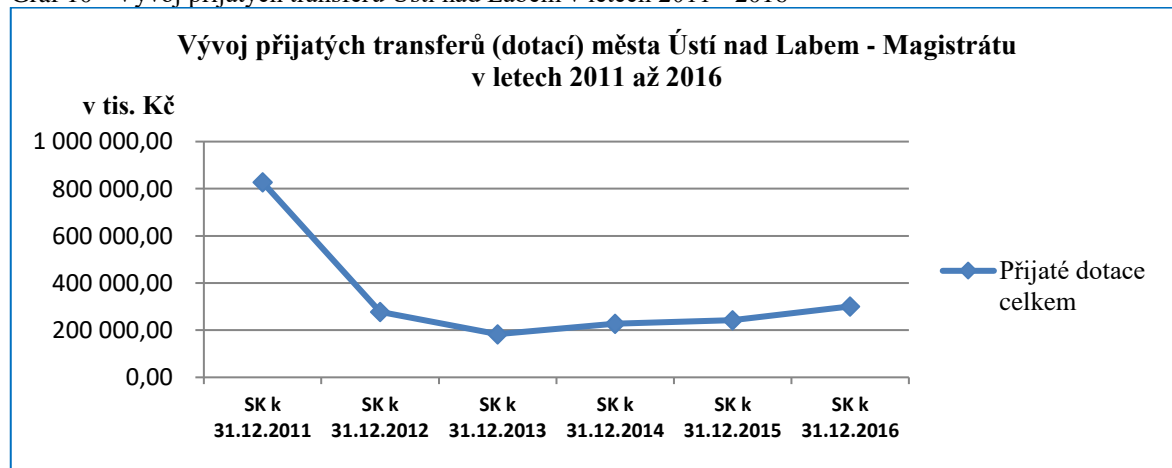
4.3.4. Přijaté transfery (dotace)

Tabulka 9 - Přijaté transfery (dotace) Ústí nad Labem

v tis. Kč	SK k 31.12.2011	SK k 31.12.2012	SK k 31.12.2013	SK k 31.12.2014	SK k 31.12.2015	SK k 31.12.2016
Transfery ze StR v rámci souhrnného dotačního vztahu	75 260,20	74 264,40	59 099,10	58 882,50	58 804,70	60 167,50
Účelové transfery ze stát. rozpočtu - neinvestiční	361 405,27	44 335,70	39 766,36	46 954,22	40 456,04	45 809,92
Účelové transfery ze stát. rozpočtu - investiční	35 535,14	30 257,96	0,00	14 654,40	18 924,58	29,87
Účelové prostředky z úřadu práce	0,00	0,00	0,00	0,00	4 977,91	3 764,00
Účelové transfery ze stát. fondů - neinvestiční	2,03	0,00	0,00	0,00	116,79	0,00
Účelové transfery ze stát. fondů - investiční	104,25	0,00	0,00	149,04	573,84	1,76
Účelové prostředky od Ústeckého kraje - neinvestiční	4 523,85	5 335,53	20 307,98	3 394,33	44 952,45	53 186,09
Účelové prostředky od Ústeckého kraje - investiční	1 114,26	2 501,21	764,84	4 927,12	672,42	2 719,97
Neinvestiční přijaté transfery od obcí	1 170,39	1 155,81	42,98	28,00	41,00	50,00
Přijaté transfery od mezinárodních institucí	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Převody z vlastních fondů hospodář. činnosti (VHČ)	45 944,51	18 409,47	25 537,00	53 887,00	19 842,45	6 964,26
Ostatní přijaté transfery - neinvestiční	11 321,62	5 075,37	3 404,20	1 136,66	375,22	493,78
Ostatní přijaté transfery - investiční	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Neinvestiční přijaté transfery od regionálních rad	1 639,61	0,00	5 075,81	0,00	3 330,41	5 306,06
Investiční přijaté transfery od regionálních rad	289 574,60	96 093,47	29 192,64	43 275,40	49 501,12	123 059,51
Přijaté dotace celkem	827 595,73	277 428,92	183 190,91	227 288,67	242 568,93	301 552,72

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Graf 10 - Vývoj přijatých transferů Ústí nad Labem v letech 2011 - 2016

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Výrazný pokles přijatých transferů (dotací) zaznamenal rok 2012, kdy došlo proti roku 2011 ke snížení o 541,85 mil. Kč. To bylo zapříčiněno několika skutečnostmi:

- Převodem kompetencí dávek v sociální oblasti na Úřady práce, konkrétně snížení o 183 mil. Kč - dávky v hmotné nouzi a snížení o 129 mil. Kč - příspěvek na péči.

- Snížení investič. transferů od Regionální rady Severozápad o 193,5 mil. Kč proti r. 2011
 - Snížení investičních dotací ze státního rozpočtu proti r. 2011 o 5,3 mil. Kč
 - Snížení převodů z vlastních fondů VHČ o cca 31,8 mil. Kč proti r. 2011
 - Zvýšení neinv. účelových dotací ze StR o 3,5 mil. Kč – volby do krajských zastupitelstev.
- K výraznému snížení tř. 4 došlo také v roce 2013 oproti roku 2012, a to o 86,81 mil. Kč. Důvodem byly pozastavené dotace poskytované prostřednictvím RR Severozápad na investiční akce v rámci projektů Integrovaný plán rozvoje města a Muzeum. Rok 2014 představoval zvýšení tř. 4 o 58,46 mil. Kč, především na investiční dotace. Rok 2015 opět zásadně snížil tř. 4 oproti předchozímu roku o 80,04 mil. Kč. V tomto roce také dochází k zásadní změně v přerozdělování finančních prostředků z Magistrátu města Ústí nad Labem (MmÚ) na městské obvody, zatímco do roku 2014 byly zasílány položkou 4121, od roku 2015 jde o položku 4137 – konsolidace.

4.3.5. Běžné a kapitálové výdaje

Tabulka 10 - Běžné a kapitálové výdaje Ústí nad Labem

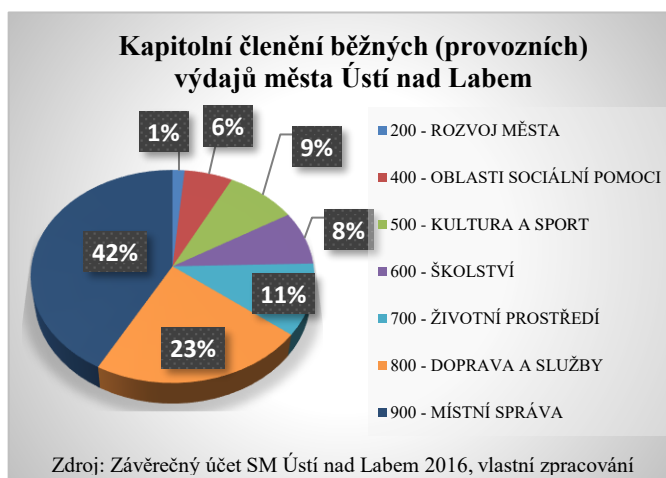
V tis. Kč	2011	2012	2013	2014	2015	2016
VÝDAJE CELKEM po konsolidaci	2 013 752,85	1 423 913,77	1 419 348,40	1 649 480,43	1 890 670,65	1 654 683,90
z toho: investiční (kapitálové) výdaje	289 455,01	96 123,79	31 045,49	182 222,07	439 691,30	74 211,20
neinvestiční (běžné) výdaje	1 724 297,84	1 327 789,98	1 388 302,91	1 467 258,36	1 450 979,35	1 580 472,70
z toho: převody mezi statutárními městy a jejich městskými obvody - konsolidace, položka 5347					114 794,25	121 964,56
VÝDAJE CELKEM bez konsolidace (nová rozpočtová pravidla od r. 2015)					1 775 876,40	1 532 719,34

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Běžné výdaje

Běžné výdaje jsou cíleně určeny do oblasti veřejně prospěšných služeb, výkonu státní správy a oblastí, které městu vyplývají z Obecně závazných vyhlášek a předpisů. Zdrojem na jejich krytí je především tř. 1 a tř. 2 rozpočtové skladby, příspěvek na výkon státní správy a samosprávy, účelové prostředky ze státního rozpočtu, státních fondů a Krajského úřadu Ústeckého kraje, které jsou v rámci finančního vypořádání řádně zúčtovány.

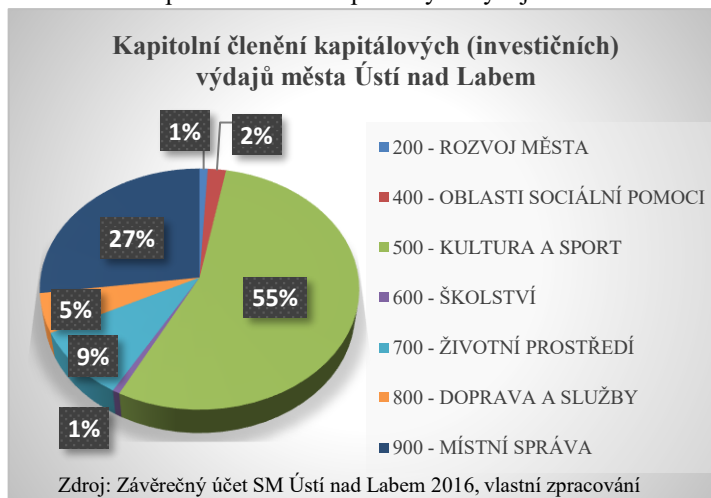
Graf 11 - Kapitální členění běžných výdajů Ústí nad Labem

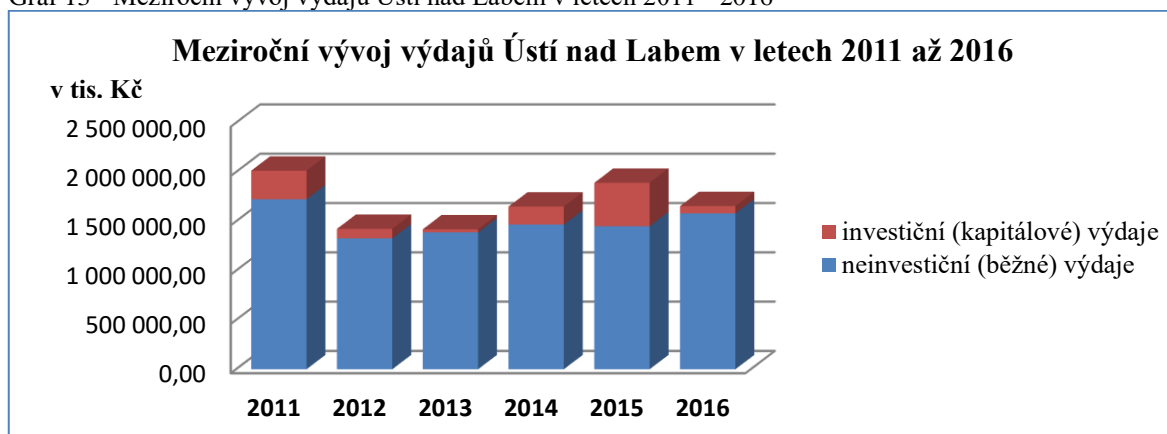
Kapitálové (investiční) výdaje

Kapitálové (investiční) výdaje jsou určeny na financování investičních akcí rozvojového charakteru, rekonstrukce a provozní investice. Zdrojem pro jejich krytí jsou příjmy z prodeje majetku města, přijetí úvěru od Komerční banky a.s., účelové prostředky ze státního rozpočtu, KÚÚK a spolufinancování z Evropské unie přes Regionální radu Severozápad.

Graf 12 - Kapitální členění kapitálových výdajů Ústí nad Labem

Graf 13 - Meziroční vývoj výdajů Ústí nad Labem v letech 2011 - 2016

Zdroj: Závěrečné účty SM Ústí nad Labem za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Z grafu je patrná výrazná restrikce běžných výdajů v roce 2012, která je přímou úměrou k legislativní změně ve vyplácení sociálních dávek na straně příjmů (viz. převod kompetencí na Úřady práce) tak, aby byl rozpočet vyrovnaný. Konkrétně se jednalo o snížení běžných výdajů o 396,5 mil. Kč oproti roku 2011. Současně došlo i k výrazným škrtům v investičních (kapitálových) výdajích o 193,33 mil. Kč oproti roku 2011, plánované investice nebyly realizovány a byly přesunuty do tzv. zásobníku.

V roce 2013 došlo ke zvýšení běžných výdajů o cca 60,5 mil. Kč oproti roku 2012, a to především na 2 položkách: „ochrana obyvatel“ o cca 26,2 mil. Kč oproti r. 2012 (výdaje související s povodní 2013) a v položce „opravy a údržba“ o 23,5 mil. Kč oproti r. 2012 (silnice). V roce 2013 došlo ke snížení kapitálových výdajů o 65,08 mil. Kč, jelikož pouze dobíhaly investiční akce IPRM centrum, IOP Mojžíř a Muzeum.

V roce 2014 vzrostly provozní výdaje proti roku 2013 o cca 79,1 mil. Kč, z toho nejvyšší výdaje představovala oblast školství o 41 mil. Kč, zvýšení odvodu daně z příjmů o 20,4 mil. Kč, zvýšení oblasti sociálních služeb o 14 mil. Kč, oblast opravy a údržba o 8 mil. Kč, příspěvek Činohernímu studiu, o.p. o 8 mil. Kč a zvýšení oblasti odpadového hospodářství o 5 mil. Kč. Kapitálové výdaje výrazně vzrostly oproti roku 2013, a to o 151 mil. Kč, přičemž největší investiční akce byly MŠ V Zeleni 20,3 mil. Kč (nová MŠ), stavební úpravy městského stadionu ve výši 44,2 mil. Kč, rekonstrukce koupaliště Brná 27 mil. Kč, Kanalizace Strážky 12 mil. Kč, ZOO 7,5 mil. Kč, Rekonstrukce bazénu ZŠ Stříbrnická 7,4 mil. Kč, Skate park 5 mil. Kč, sesuvy skalních řícení 5,6 mil. Kč ad.

Rok 2015 představoval snížení běžných výdajů o 131 mil. Kč oproti r. 2014, a to především díky změně převodů fin. prostředků mezi statutárními městy a jejich městskými obvody – konsolidace ve výši 114,8 mil. Kč (v r. 2014 poskytováno pol. 5321), dále snížení odvodu daně z příjmů o 5,3 mil. Kč, snížení úroků z úvěrů o 4,7 mil. Kč a položce odpadové hospodářství snížena o 4 mil. Kč. Naopak k výraznému zvýšení došlo u kapitálových výdajů, a to o 257 mil. Kč proti r. 2014, přičemž dofinancování investičních akcí Plavecká hala Klíše a IPRM Mobilita byly kryty revolvingovým úvěrem od KB a.s. ve výši 279,5 mil. Kč. Z vlastních zdrojů byly financovány investice: Severočeské divadlo s.r.o. (peněžitý příspěvek do stabilizačního fondu) ve výši 50 mil. Kč, dlouhodobé splátky pořízených investic 14,3 mil. Kč, úspory energií MŠ Vojanova 6,2 mil. Kč, Prevence sesuvů a skalních řícení 4,8 mil. Kč, investiční dotace městským obvodům 6,4 mil. Kč, Zanádraží 8,6 mil. Kč, rekonstrukce komunikace K Loděnici 5,6 mil. Kč, dětská hřiště 2,2 mil. Kč ad.

Rok 2016 byl opakem roku 2015. Běžné výdaje vzrostly oproti roku 2015 o 122,3 mil. Kč a kapitálové výdaje klesly o 365,4 mil. Kč. Vysoký nárůst běžných výdajů byl zapříčiněn především díky státem nařízenému zvýšení mzdových tarifů: státní správa a samospráva o 16 mil. Kč, platy řidičů – Dopravní podnik o 21,3 mil. Kč, Severočeské divadlo 10,3 mil. Kč a oblast školství o 12,5 mil. Kč. Výdaje ve výši 21,4 mil. Kč směřovaly do Integrovaného dopravního systému a příměstské dopravy, do oblasti sportu pak město investovalo 18,6 mil. Kč. Na vysoké zvýšení běžných výdajů musela reagovat investiční část výdajového rozpočtu a kapitálové výdaje byly sníženy o 365,4 mil. Kč oproti r. 2015. Bylo vynaloženo 62,9 mil. Kč z vlastních zdrojů především na: dlouhodobé splátky pořízených investic ve výši 15,3 mil. Kč, investice do rekonstrukce města ve výši 16,8 mil. Kč (z toho městské obvody 5 mil. Kč) movité investice ve výši 28 mil. Kč a rozvojové investice ve výši 1 mil. Kč.

4.3.6. Zadluženost

Rekapitulací přijatých investičních úvěrů ke dni 31.12.2016 bylo zjištěno, že SM Ústí nad Labem zbývá uhradit (v tis. Kč):

Tabulka 11 – Úvěrové závazky města Ústí nad Labem

T e x t	Zůstatek k 31.12.2015	Čerpání v r. 2016	Splátka v r. 2016	Zůstatek k 31.12.2016	Splatnost
Úvěr EIB ve výši 1 mld. Kč	842 105	0	52 632	789 473	do r. 2030
KB a.s. 500 mil.Kč +revolvingový úvěr s rámcem 700 mil.Kč	560 060	0	164 734	395 326	do r. 2024
Úvěry celkem	1 402 165	0	217 366	1 184 799	

Zdroj: Závěrečný účet města Ústí nad Labem za rok 2016

Město eviduje dva nesplacené úvěry, a to od Evropské investiční banky (dále jen EIB) a od Komerční banky a.s. (dále jen KB a.s.).

Úvěr od EIB – město v roce 2005 podepsalo úvěrovou smlouvu, načerpání úvěru v úhrnné výši 1 mld. Kč proběhlo v letech 2006 a 2007, zejména na investiční akce, financované dle rozpočtu. V souladu s touto smlouvou je také úvěr splácen, a to každoročními rovnoměrnými splátkami ve výši 52 632 tis. Kč až do roku 2030 (v roce 2030 budou provedeny splátky dvě). První splátka proběhla již v roce 2013.

Úvěr od KB a.s. – úvěrovou smlouvu město podepsalo v r. 2009 a následně došlo k jejímu upřesnění formou 3 dodatků, schválených Zastupitelstvem města Ústí n. L. Se zůstatkem k 31.12.2016 se úvěr překlopil na dlouhodobý úvěr, a to s každoročními rovnoměrnými splátkami ve výši 50 mil. Kč. Poslední splátka bude městem uhrazena v r. 2024.

Zůstatky dlouhodobých závazků k 31.12. daného roku

Tabulka 12 - Zůstatky dlouhodobých závazků města Ústí n.L. do roku 2024

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dům Kultury	8,00	7,50	6,00	3,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obj.Čelakovského radiostanice	5,40	4,80	4,20	3,60	3,00	2,40	1,80	1,20	0,60	0,00	0,00
Fotbal. stadion	126,60	113,90	101,20	88,50	75,80	63,10	50,50	37,90	25,30	12,70	0,00
úvěr od KB a.s.	333,30	569,00	395,30	325,91	276,49	227,08	177,66	128,25	78,83	29,42	0,00
úvěr od EIB	894,80	842,20	789,60	736,84	684,21	631,58	578,95	526,32	473,68	421,05	368,42
Závazky celkem	1 370,50	1 539,20	1 297,60	1 158,55	1 039,60	924,16	808,91	693,67	578,41	463,17	368,42

Zdroj: Závěrečné účty 2014 – 2016 + střednědobý výhled rozpočtu NR 2018, vlastní zpracování

4.3.7. Financování městských obvodů

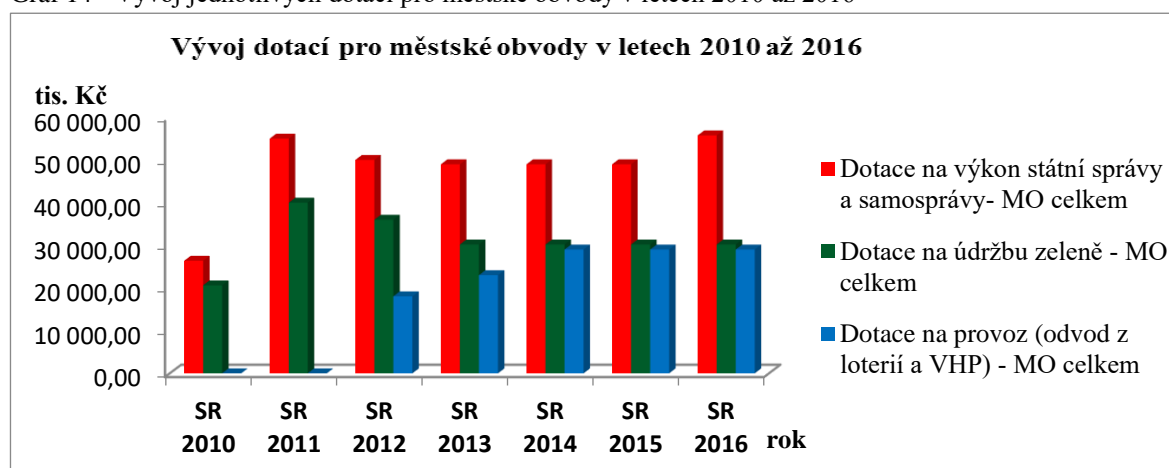
v tis. Kč

Tabulka 13 - Druhy dotací pro městské obvody od Magistrátu

Druh dotace	SR 2010	SR 2011	SR 2012	SR 2013	SR 2014	SR 2015	SR 2016
Dotace na výkon státní správy a samosprávy- MO celkem	26 387	55 000	50 020	49 000	49 000	49 000	55 770
Dotace na údržbu zeleně - MO celkem (v r.2010 u MmÚ)	20 625	40 000	36 000	30 200	30 200	30 200	30 200
Dotace na provoz (odvod z loterií a VHP) - MO celkem	0	0	18 040	23 000	29 000	29 000	29 000
Celkem	47 012	95 000	104 060	102 200	108 200	108 200	114 970

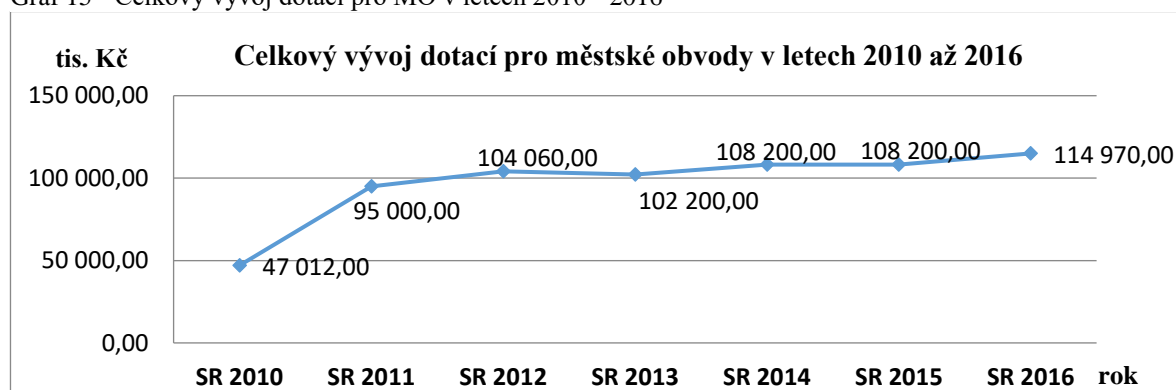
Zdroj: Závěrečné účty města Ústí n.L. + program NAVISION, vlastní zpracování

Graf 14 - Vývoj jednotlivých dotací pro městské obvody v letech 2010 až 2016

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Graf 15 - Celkový vývoj dotací pro MO v letech 2010 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Městské obvody dostávají každoročně v rámci schváleného rozpočtu od Magistrátu 3 druhy dotací, a to: na výkon státní správy a samosprávy, na údržbu zeleně a dotaci na provoz. Zvolena byla delší časová řada, aby byl patrný skok mezi lety 2010 a 2011 směrem vzhůru, kdy se změnila politická situace a MO si prosadily více finančních prostředků.

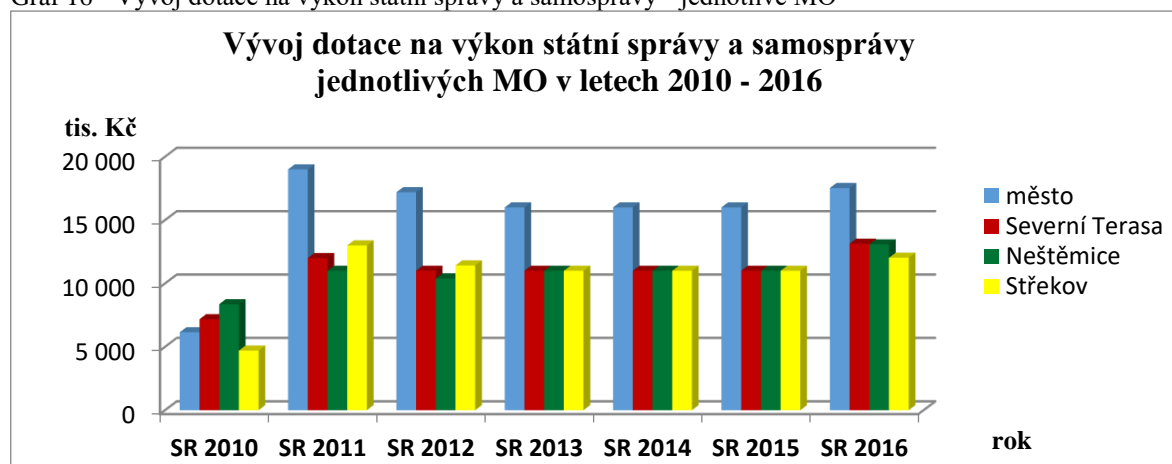
Dotace na výkon státní správy a samosprávy v letech 2010 až 2016 v tis. Kč

Tabulka 14 - Dotace na výkon státní správy a samosprávy

Městský obvod	SR 2010	SR 2011	SR 2012	SR 2013	SR 2014	SR 2015	SR 2016
město	6 151	19 000	17 200	16 000	16 000	16 000	17 530
Severní Terasa	7 175	12 000	11 000	11 000	11 000	11 000	13 130
Neštětice	8 359	11 000	10 400	11 000	11 000	11 000	13 080
Střekov	4 702	13 000	11 420	11 000	11 000	11 000	12 030
Celkem	26 387	55 000	50 020	49 000	49 000	49 000	55 770

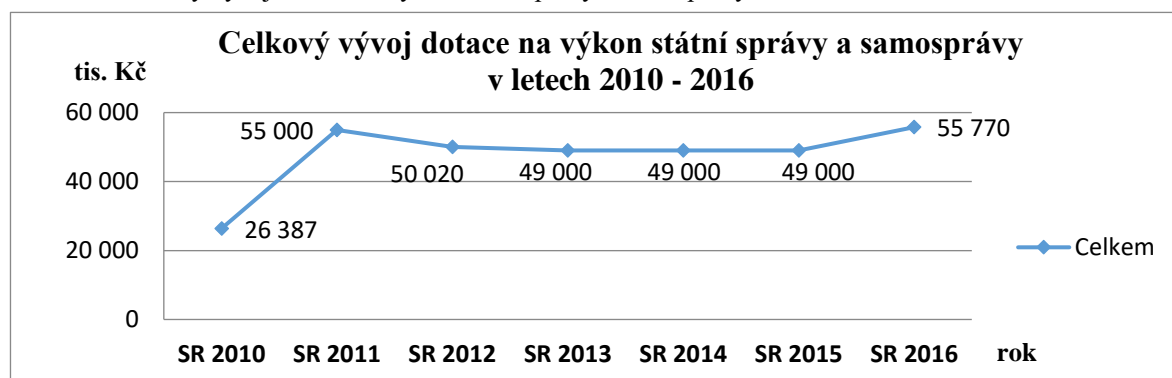
Zdroj: Závěrečné účty města Ústí n.L., vlastní zpracování

Graf 16 - Vývoj dotace na výkon státní správy a samosprávy - jednotlivé MO

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Graf 17 - Celkový vývoj dotace na výkon státní správy a samosprávy

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Tato dotace je určena především na mzdové prostředky a povinné pojistné zaměstnancům MO, kteří vykonávají státní správu a samosprávu, mzdy a odměny zastupitelům a Vítání občánků. Dotace je navyšována upraveným rozpočtem o příspěvky na kulturu nebo o prostředky ze státního rozpočtu: na azylová zařízení, pro jednotky sboru dobrovolných hasičů, na volby či výkon soc. práce. Jde o dotaci neinvestiční, která není účelově vázaná.

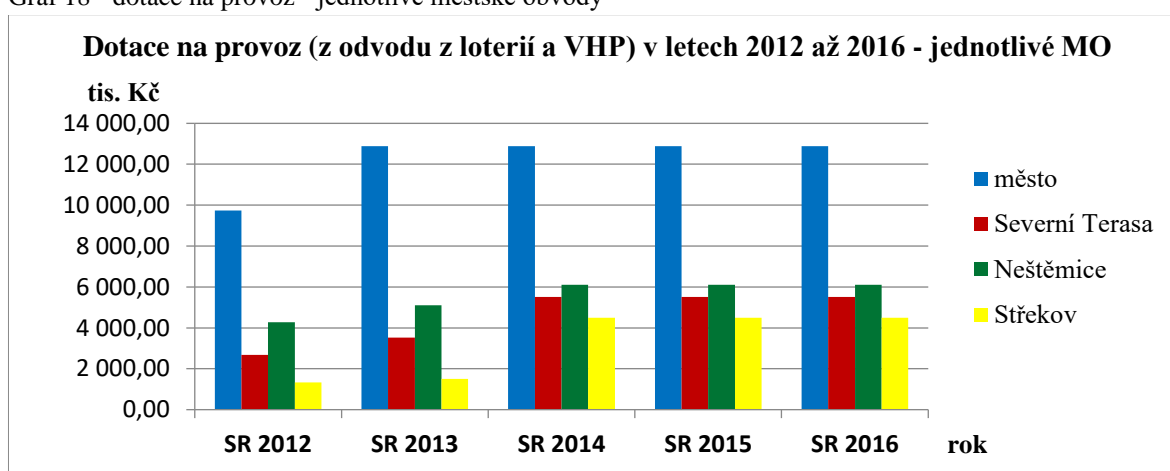
Dotace pro městské obvody na provoz (dříve z odvodu z loterií a VHP) v letech 2012 až 2016 v tis. Kč

Tabulka 15 - Dotace pro městské obvody na provoz

Městský obvod	SR 2012	SR 2013	SR 2014	SR 2015	SR 2016
město	9 740,00	12 879,00	12 879,00	12 879,00	12 879,00
Severní Terasa	2 684,00	3 516,00	5 516,00	5 516,00	5 516,00
Neštětice	4 278,00	5 106,00	6 106,00	6 106,00	6 106,00
Střekov	1 338,00	1 499,00	4 499,00	4 499,00	4 499,00
Celkem	18 040,00	23 000,00	29 000,00	29 000,00	29 000,00

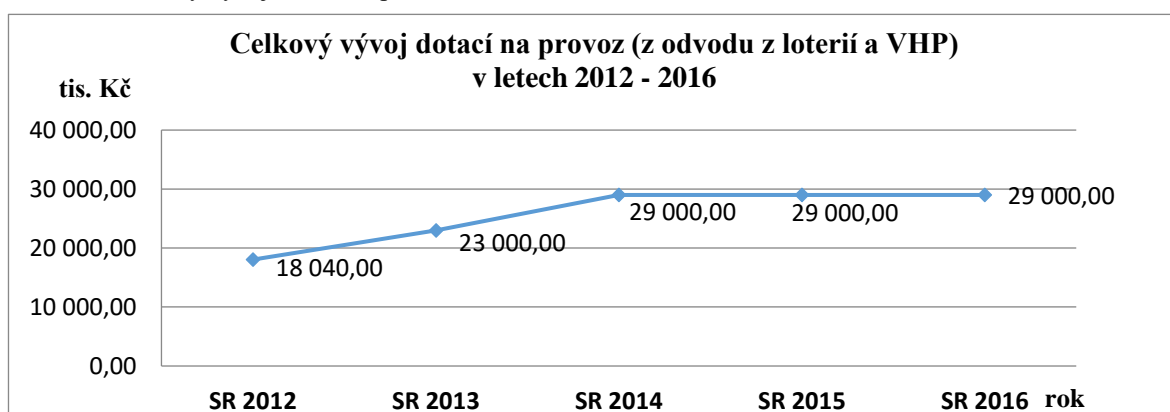
Zdroj: Vlastní zpracování – Závěrečné účty města Ústí nad Labem

Graf 18 - dotace na provoz - jednotlivé městské obvody

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Graf 19 - Celkový vývoj dotací na provoz

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Dotace je určena na provoz budov městských úřadů, tzn. především krytí nákladů na energie a vytápění, dále na potřebný materiál a služby spojené s chodem úřadu. Dotace má neinvestiční charakter a není účelově vázaná. V rámci upraveného rozpočtu je navyšována na základě žádostí jednotlivých MO např. na opravy komunikací či chodníků.

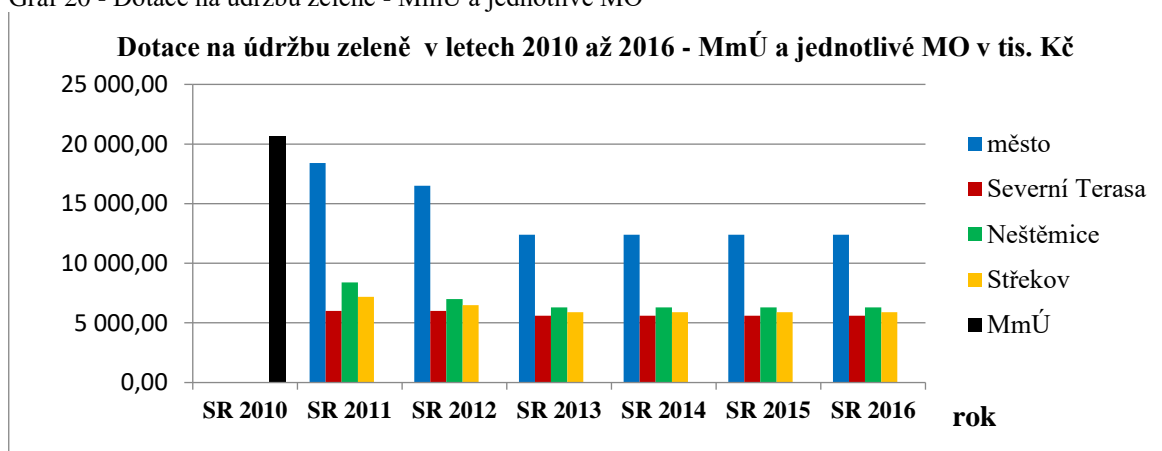
Dotace od MmÚ pro městské obvody na údržbu zeleně v letech 2010 až 2016 v tis. Kč

Tabulka 16 - Dotace na údržbu zeleně pro městské obvody

Městský obvod	SR 2010	SR 2011	SR 2012	SR 2013	SR 2014	SR 2015	SR 2016
město		18 400,00	16 500,00	12 400,00	12 400,00	12 400,00	12 400,00
Severní Terasa		6 000,00	6 000,00	5 600,00	5 600,00	5 600,00	5 600,00
Neštěmice		8 400,00	7 000,00	6 300,00	6 300,00	6 300,00	6 300,00
Střekov		7 200,00	6 500,00	5 900,00	5 900,00	5 900,00	5 900,00
MmÚ	20 625,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Celkem	20 625,00	40 000,00	36 000,00	30 200,00	30 200,00	30 200,00	30 200,00

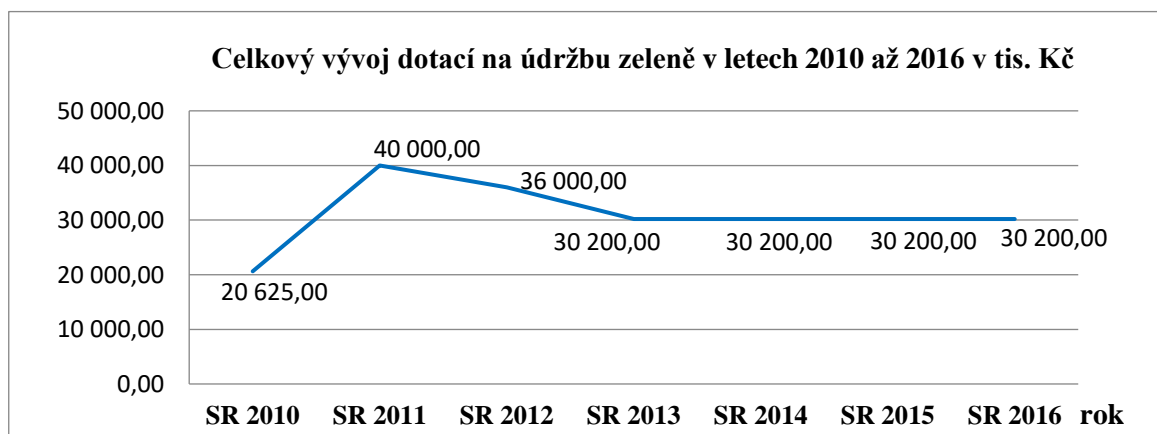
Zdroj: Závěrečné účty města Ústí n.L., vlastní zpracování

Graf 20 - Dotace na údržbu zeleně - MmÚ a jednotlivé MO

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Graf 21 - Celkový vývoj dotací na údržbu zeleně

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Účelová neinvestiční dotace na údržbu zeleně byla zavedena od r. 2011 a slouží především na seče intravilánu a extravilánu v MO, úklid parků od listí či smetí. Cíleně byla zvolena časová řada od r. 2010, kdy údržbu zeleně zajišťoval Magistrát za poloviční náklady, a to přesto, že MO využívají služeb VPP pracovníků z Úřadu práce.

4.4. Analýza hospodaření města Litoměřice

Rozpočet města Litoměřice je tvořen v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a se zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Je sestavován z návrhů rozpočtů jednotlivých odborů, z návrhů rozpočtů svých zřízených příspěvkových organizací a je projednáván a následně schvalován Zastupitelstvem města Litoměřice. Rozpočet je v průběhu roku upravován formou rozpočtových opatření. Současně se schvalováním rozpočtu na daný rok je dle zákona o obcích řádně schvalována i účetní závěrka (informace o stavu a pohybu aktiv a závazků města) a Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření města za daný rok.

Město Litoměřice vede hospodářskou činnost ve formě pronájmů bytů a nebytových prostor. V hospodaření s majetkem se snaží snižovat oběžná aktiva ve prospěch zvyšování stálých aktiv (např. v r. 2016 koupením objektů v kasárnách pod Radobýlem za 25 mil. Kč).

Struktura příjmů a výdajů

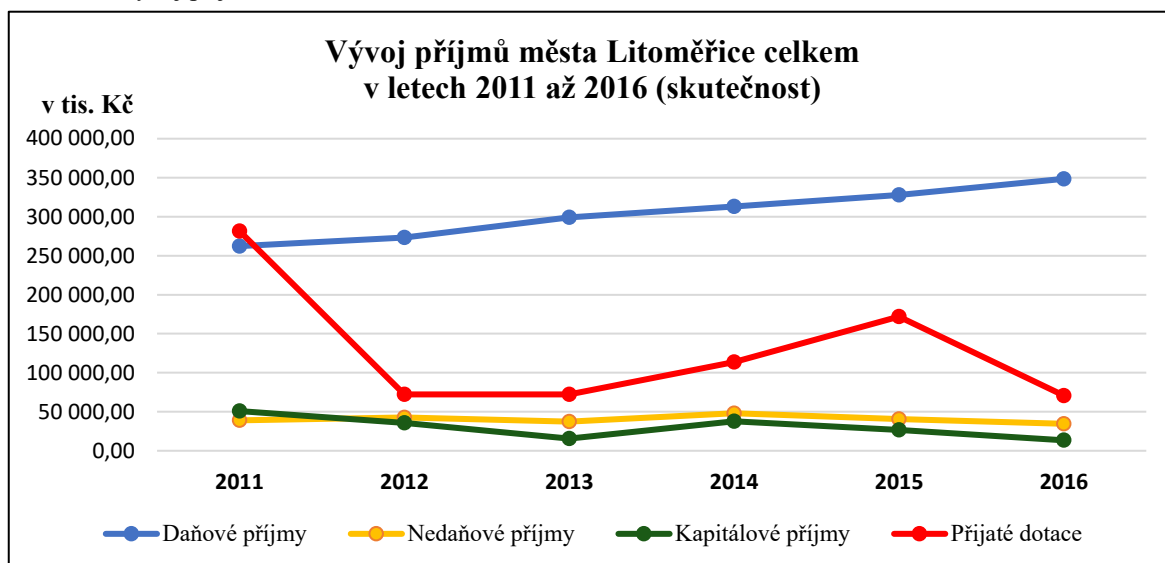
Tabulka 17 - Struktura příjmů a výdajů města Litoměřice

Popis	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Daňové příjmy	262 305,00	273 450,00	299 183,00	313 198,00	327 834,00	348 540,00
Nedaňové příjmy	39 179,00	42 555,00	37 293,00	48 093,00	40 563,00	34 584,00
Kapitálové příjmy	50 852,00	35 572,00	15 775,00	37 797,00	26 573,00	13 412,00
Přijaté dotace	281 579,00	72 391,00	72 238,00	113 502,00	172 038,00	70 770,00
PŘÍJMY CELKEM	635 926,00	425 980,00	426 502,00	514 604,00	569 023,00	469 322,00
FINANCOVÁNÍ	-27 857,00	-26 870,00	-9 551,00	-388,00	-14 585,00	14 667,00
ZDROJE CELKEM	608 069,00	399 110,00	416 951,00	514 216,00	554 438,00	483 989,00
VÝDAJE CELKEM	606 058,00	397 097,00	414 938,00	512 201,00	552 423,00	481 973,00
z toho: investiční (kapitálové) výdaje	73 638,00	46 216,00	57 538,00	161 309,00	186 049,00	99 107,00
neinvestiční (běžné) výdaje	532 420,00	350 881,00	357 400,00	350 892,00	366 374,00	382 866,00
Saldo příjmů a výdajů	27 857,00	26 870,00	9 551,00	388,00	14 585,00	-14 667,00

Zdroj: Závěrečné účty města Litoměřice za roky 2011 až 2016, vlastní zpracování

Podílově činily k 31.12.2016 daňové příjmy města 74,6 % celkových příjmů, nedaňové příjmy tvořily 7,4 % celkových příjmů, kapitálové příjmy 2,9 % a přijaté transfery tvořily 15,1 % celkových příjmů. Město hospodařilo ve sledovaném období s kladným saldem rozpočtu (příjmy mínus výdaje) v letech 2011 až 2015, v roce 2016 vykazuje město v hospodaření záporné saldo rozpočtu. Výrazné zvýšení kapitálových (investičních) nákladů vykazují roky 2014 a 2015, podrobnější analýza viz. kapitola 4.4.5 Běžné a kapitálové výdaje.

Graf 22 - Vývoj příjmů města Litoměřice celkem v letech 2011 - 2016

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Z vývojového grafu je patrný pravidelný meziroční nárůst daňových příjmů města, které tvoří 74,6% zdrojovou základnu ke krytí výdajů. Naopak skokový charakter mají přijaté transfery (dotace), které jsou poskytovány ze státního rozpočtu, rozpočtu krajů či evropských zdrojů, poskytovaných prostřednictvím Regionální rady Severozápad a nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2011, druhé nejvyšší potom v roce 2015. Kapitálové výdaje zaznamenaly pokles v letech 2013 a 2016. Vývoj nedaňových příjmů je téměř konstantní.

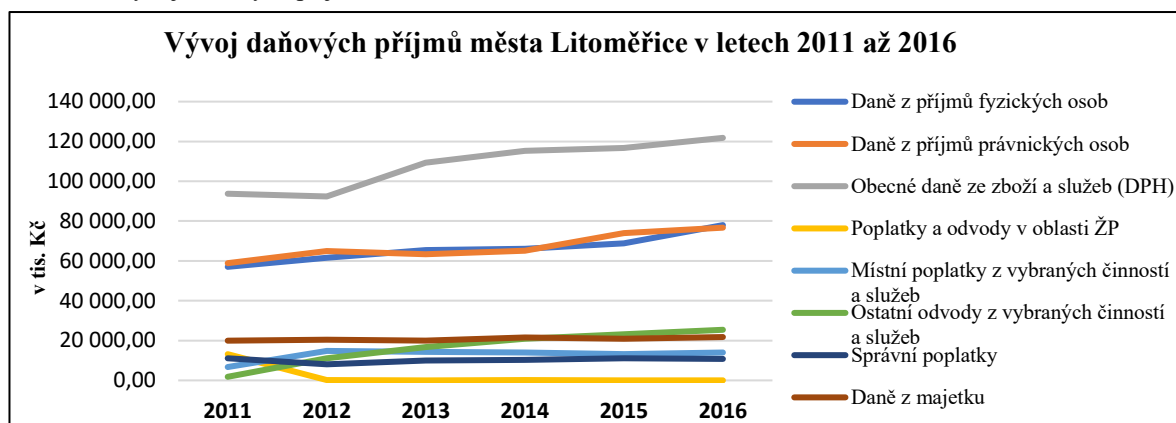
4.4.1. Daňové příjmy

Tabulka 18 - Daňové příjmy města Litoměřice

	sesk. pol.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Daně z příjmů fyzických osob	111	57 033,00	61 561,00	65 477,00	66 028,00	68 741,00	77 978,00
Daně z příjmů právnických osob	112	58 863,00	64 881,00	63 330,00	65 091,00	73 927,00	76 692,00
Obecné daně ze zboží a služeb (DPH)	121	93 695,00	92 371,00	109 284,00	115 243,00	116 787,00	121 793,00
Poplatky a odvody v oblasti ŽP	133	13 161,00	250,00	2,00	118,00	13,00	52,00
Místní poplatky z vybraných činností a služeb	134	6 712,00	14 803,00	14 382,00	13 955,00	13 156,00	14 027,00
Ostatní odvody z vybraných činností a služeb	135	1 802,00	11 134,00	16 769,00	20 945,00	23 183,00	25 411,00
Správní poplatky	136	11 036,00	8 079,00	9 971,00	10 325,00	11 101,00	10 823,00
Daně z majetku	151	20 003,00	20 371,00	19 968,00	21 493,00	20 926,00	21 764,00
Daňové příjmy		262 305,00	273 450,00	299 183,00	313 198,00	327 834,00	348 540,00

Zdroj: Závěrečné účty města Litoměřice za roky 2011 – 2016, vlastní zpracování

Graf 23 - Vývoj daňových příjmů města Litoměřice

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

Svým charakterem nejsou daňové příjmy města Litoměřice srovnatelné s daň. příjmy Magistrátu města Ústí n. L., nýbrž s daňovými příjmy městských obvodů SM Ústí n. L. Ty totiž na rozdíl od magistrátu mají rozdílné složení daní a mohou vybírat místní poplatky z vybraných činností a služeb, které vyplývají ze schválených obecně závazných vyhlášek. Patrný nárůst v položce daně z příjmů právnických osob zaznamenal rok 2012, kdy došlo k nárůstu oproti roku 2011 o 6 mil. Kč, a to na 64 881 tis. Kč. Rok 2012 znamenal propad v položce poplatky a odvody v oblasti ŽP oproti r. 2011 o cca 13 mil. Kč. Graf také vykazuje vzrůstající tendenci křivky položky obecné daně ze zboží a služeb, kdy největšího meziročního nárůstu dosahuje v roce 2013, a to z 92,37 mil. Kč v roce 2012 na 109,28 mil. Kč v roce 2013. Tento nárůst byl způsoben novelou zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, platnou od 1.1.2013.

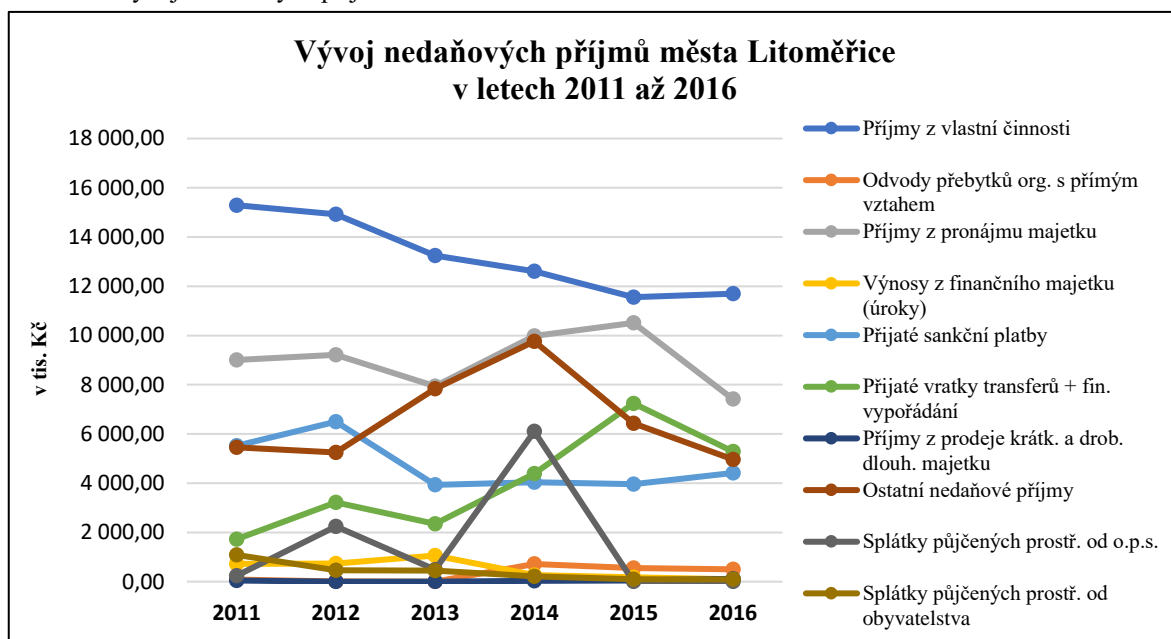
4.4.2. Nedaňové příjmy

Tabulka 19 - Nedaňové příjmy města Litoměřice

	pol.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy z vlastní činnosti	211	15 292,00	14 926,00	13 242,00	12 606,00	11 555,00	11 691,00
Odvody přebytků org. s přímým vztahem	212	84,00	6,00	0,00	715,00	550,00	503,00
Příjmy z pronájmu majetku	213	9 000,00	9 218,00	7 940,00	9 975,00	10 512,00	7 413,00
Výnosy z finančního majetku (úroky)	214	725,00	738,00	1 060,00	261,00	178,00	96,00
Přijaté sankční platby	221	5 525,00	6 497,00	3 930,00	4 033,00	3 957,00	4 420,00
Přijaté vratky transferů + fin. vypořádání	222	1 725,00	3 216,00	2 349,00	4 390,00	7 240,00	5 290,00
Příjmy z prodeje krátk. a drob. dlouh. majetku	231	41,00	0,00	0,00	30,00	44,00	115,00
Ostatní nedaňové příjmy	232	5 461,00	5 251,00	7 829,00	9 762,00	6 431,00	4 965,00
Splátky půjčených prostř. od o.p.s.	242	240,00	2 240,00	490,00	6 100,00	0,00	0,00
Splátky půjčených prostř. od obyvatelstva	246	1 086,00	463,00	453,00	220,00	96,00	91,00
Nedaňové příjmy		39 179,00	42 555,00	37 293,00	48 093,00	40 563,00	34 584,00

Zdroj: Závěrečné účty města Litoměřice za roky 2011 – 2016, vlastní zpracování

Graf 24 - Vývoj nedaňových příjmů města Litoměřice

Zdroj: vlastní zpracování v programu Excel

Graf znázorňuje velmi výrazné výkyvy ve vývoji třídy 2 rozpočtové skladby. Příjmy z vlastní činnosti napříč časovou řadou klesají stabilním tempem, příjmy z prodeje krátkodobého a dlouhodobého majetku mají stabilní charakter vývoje, ale ostatní druhy nedaňových příjmů značně kolísají v čase. Největší kolísání je patrné v položce splátky půjčených prostředků o.p.s., což souvisí se stanoveným datem jejich návratnosti. Vratky finančního vypořádání není třeba komentovat, ty mají vazbu na poskytnuté účelové prostředky (především volby do PS PČR nebo volby do EP). Nicméně monitoring položky příjmy z pronájmů majetku vykazuje nestabilní vývoj v čase, což je pro tuto položku netypické. V roce 2013 zaznamenala položka propad z 9,22 mil. Kč v r. 2012 na 7,94 mil., v roce 2014 stoupá na 9,98 mil. Kč, v roce 2015 opět roste na 10,51 mil. Kč a v roce 2016 strmě klesá na 7,41 mil. Kč.

4.4.3. Kapitálové příjmy

Tabulka 20 - Kapitálové příjmy města Litoměřice

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kapitálové příjmy	50 852,00	35 572,00	15 775,00	37 797,00	26 573,00	13 412,00

Zdroj: Závěrečné účty města Litoměřice za roky 2011 - 2016

Třidu 3 rozpočtové skladby tvoří příjmy z prodeje majetku a pronájmu majetku města. Vývoj kolísá v návaznosti na prodeje majetku města v daném roce a nejvyšších prodejů město dosáhlo v roce 2011, a to 50,85 mil. Kč.

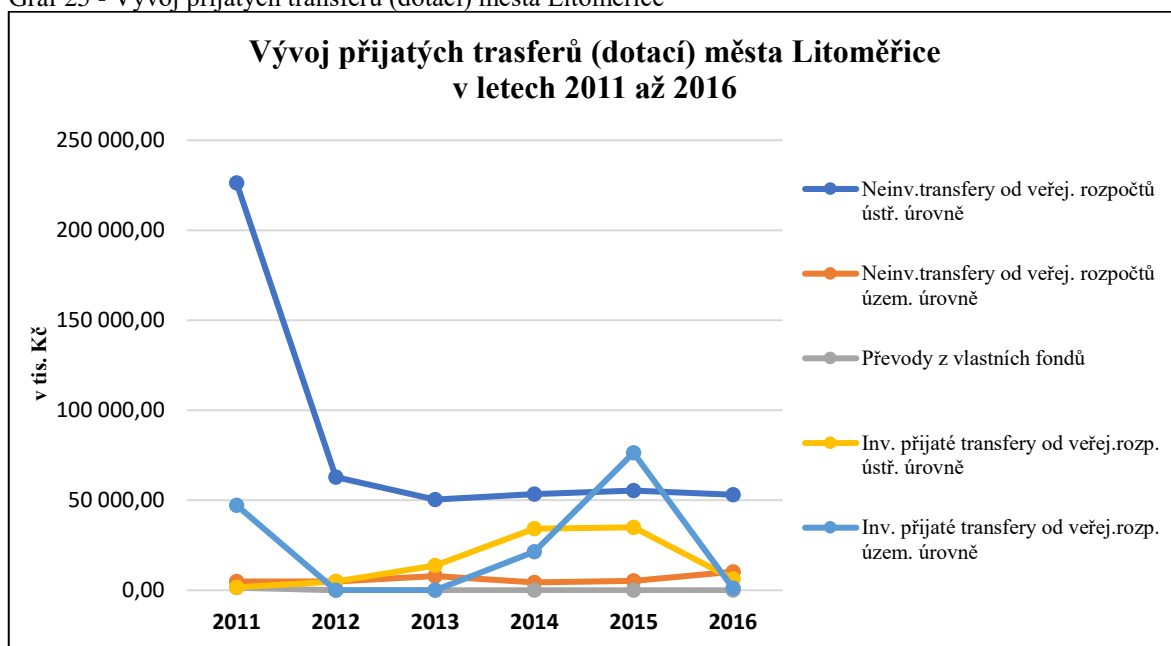
4.4.4. Přijaté transfery (dotace)

Tabulka 21 - Přijaté transfery (dotace) města Litoměřice

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Neinv.transfery od veřej.rozpočtů ústř.úrovně	226 255,00	62 794,00	50 411,00	53 378,00	55 409,00	53 106,00
Neinv.transfery od veřej.rozpočtů územ.úrovně	4 964,00	4 797,00	7 971,00	4 391,00	5 312,00	10 293,00
Převody z vlastních fondů	1 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Inv.přijaté transfery od veřej.rozp.ústř.úrovně	1 638,00	4 800,00	13 856,00	34 230,00	34 961,00	6 236,00
Inv.přijaté transfery od veřej.rozp.územ.úrovně	47 222,00	0,00	0,00	21 504,00	76 356,00	1 135,00
Přijaté transfery (dotace)	281 579,00	72 391,00	72 238,00	113 502,00	172 038,00	70 770,00

Zdroj: Závěrečné účty města Litoměřice za roky 2011 – 2016, vlastní zpracování

Graf 25 - Vývoj přijatých transferů (dotací) města Litoměřice

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

V rámci třídy 4 rozpočtové skladby jsou položkou s největším objemem finančních prostředků Neinvestiční transfery od veřejných rozpočtů ústř. úrovně neboli státního rozpočtu (StR) a jejich součástí tvoří každoročně, v rámci závazného vztahu ke státnímu rozpočtu, příspěvek na výkon státní správy, obvykle v objemu 43 až 50 mil. Kč.

Z grafu je patrný extrémní pokles přijatých Neinvestičních transferů ze StR v roce 2012, kdy došlo proti roku 2011 ke snížení o 163,46 mil. Kč, konkrétně z 226,26 mil. Kč v roce 2011 na 62,79 mil. Kč v roce 2012. To bylo zapříčiněno především změnou legislativy, kdy došlo k převodu kompetencí dávek v sociální oblasti na Úřady práce, konkrétně dávek v hmotné nouzi a příspěvku na péči. Do roku 2011 byl prostředníkem ve vyplácení těchto dávek a příspěvků ze státního rozpočtu městský úřad Litoměřice. Další

vývoj na této položce měl téměř konstantní charakter.

Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně jsou účelově vázané a jsou poskytovány na konkrétní investiční akce. Graf znázorňuje plynulou stoupající tendenci těchto dotací od roku 2011 do r. 2015, pokles byl zaznamenán až v roce 2016, a to z 34,96 mil. Kč pokles na 6,24 mil. Kč.

Nepravidelný vývoj je patrný u položky Investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně, což jsou v podstatě finanční prostředky poskytované prostřednictvím Ústeckého kraje nebo jsou přímo uvolněné z fondu Ústeckého kraje. Tyto zdroje mají své limity a často bývá v rámci priorit upřednostněn projekt jiné obce.

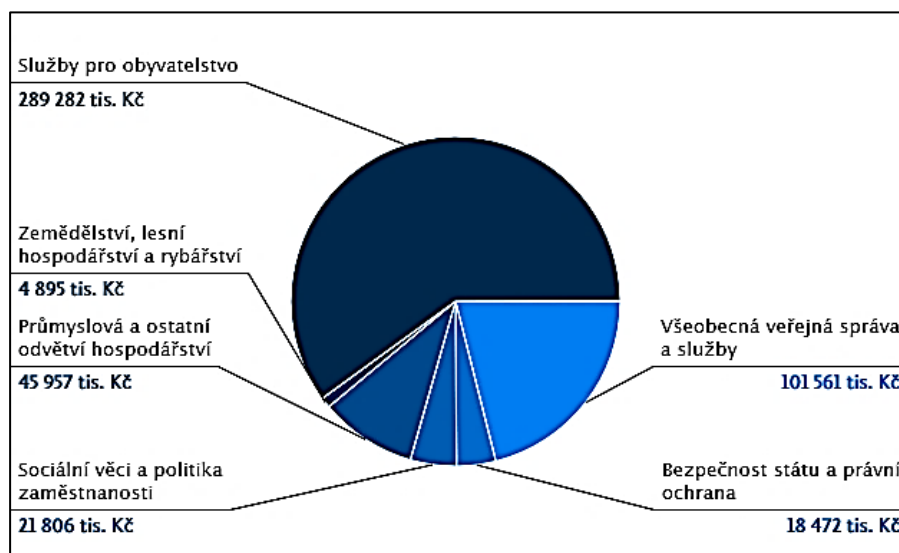
4.4.5. Běžné a kapitálové výdaje

Běžné výdaje (tř. 5 rozpočtové skladby) pokrývají obci výdaje dvojího typu, a to:

- a) provozní výdaje pro obec samotnou, tj. dle jednotlivých odborů a oddělení a výdaje na spolufinancování projektů, při čerpání z operačních programů (EU)
- b) provozní výdaje ve vztahu k jiným subjektům, tj. příspěvky a dotace na provoz a činnost, příspěvky na investice a návratné finanční výpomoci, prostřednictvím veřejnoprávních smluv.

Výdaje obec dělí do jednotlivých kapitol, viz graf č. 26 (kapitolní členění k 31.12.2016):

Graf 26 - Členění běžných výdajů dle kapitol města Litoměřice

Zdroj: Monitor státní pokladna⁵⁵

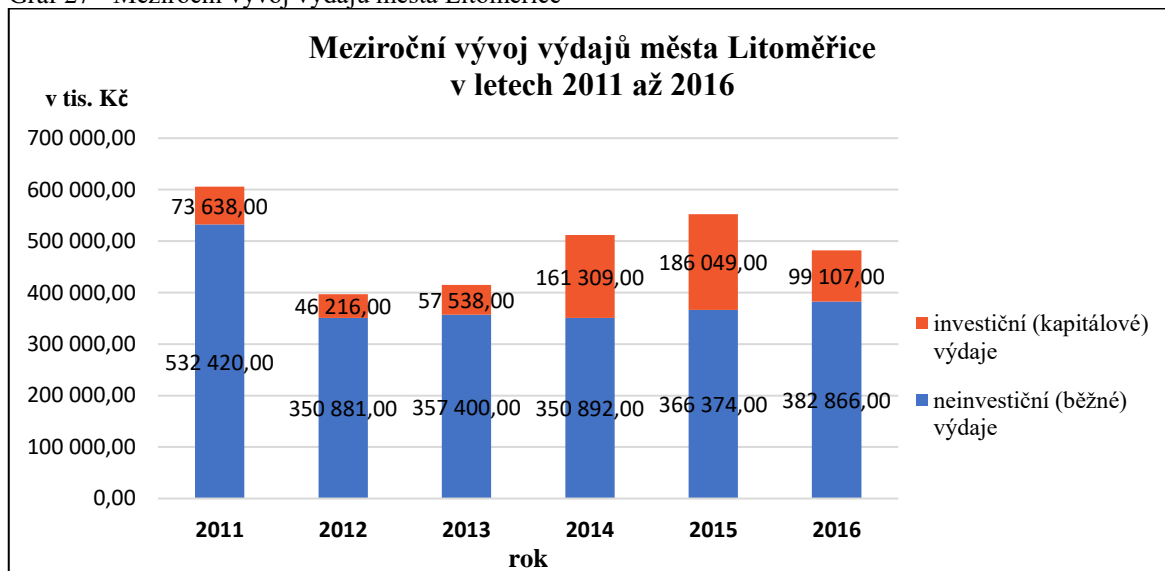
⁵⁵ MONITOR STÁTNÍ POKLADNA. *Litoměřice - výdaje v roce 2016* [online]. [cit. 2017-11-12]. Dostupné z WWW: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/obce/detail/00263958>

Tabulka 22 - Běžné a kapitálové výdaje města Litoměřice

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
neinvestiční (běžné) výdaje	532 420,00	350 881,00	357 400,00	350 892,00	366 374,00	382 866,00
investiční (kapitálové) výdaje	73 638,00	46 216,00	57 538,00	161 309,00	186 049,00	99 107,00

Zdroj: Závěrečné účty města Litoměřice za roky 2011 – 2016, vlastní zpracování

Graf 27 - Meziroční vývoj výdajů města Litoměřice

Zdroj: Vlastní zpracování v programu Excel

V roce 2011 dosahovaly celkové výdaje nejvyšší hodnoty za sledované období let 2011 až 2016, a to 606,06 mil. Kč, z čehož 87,8 % celkového objemu činily běžné výdaje a kapitálové výdaje ve výši 73,64 mil. Kč tvořily 12,2 % z celkových výdajů.

V roce 2012 celkové výdaje poklesly na 397,10 mil. Kč, z čehož provozní výdaje činily 88,4 % a kapitálové 11,6 %. Úspory ve výdajové části měly přímou návaznost na legislativní změnu v příjmové části rozpočtu, tř. 4 v oblasti sociálních dávek (podrobně viz. kap. 4.4.4 Přijaté transfery), jelikož výše plánovaných výdajů v návrhu rozpočtu musí kopírovat zdrojovou základnu na daný rok.

Rok 2013 se pohyboval přibližně v úrovni roku 2012, s mírným navýšením celkových výdajů na 414,94 mil. Kč.

V letech 2014 až 2016 umožnily velkorysejší investiční výdaje do rekonstrukcí objektů a komunikací, stoupající příjmy z rozpočtového určení daní a příjmy z loterií a výherních hracích přístrojů, zatímco úroveň běžných výdajů zůstala téměř konstantní.

4.4.6. Zadluženost

Město Litoměřice ve sledovaném období let 2011 až 2016 neeviduje žádné přijaté bankovní úvěry ani revolvingové úvěry. Nulu vykazují položky přijaté půjčené prostředky, hrazené úroky, uhrazené splátky jistin půjčených prostředků i celková dluhová služba, viz. tabulka č. 24 - Výpočet dle Soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU).

Ke dni 31.12.2016 eviduje město celkový objem všech závazků organizace, včetně přijatých záloh, neboli Cizí zdroje celkem ve výši 129 755 tis. Kč, z toho dlouhodobé závazky ve výši 63 728 tis. Kč a krátkodobé závazky ve výši 63 728 tis. Kč.

4.5. Komparace hospodaření obcí na 1 obyvatele

Tabulka 23 - Komparace hospodaření obcí na 1 obyvatele

Ukazatel	Ústí nad Labem	Litoměřice
Počet obyvatel (Počet obyvatel evidovaný ČSÚ v daném roce)	93 248	24 106
Finanční ukazatele		
Příjmy (konsolidované) (Úhrn rozpočtových příjmů podle rozpočtové skladby)	20 tis. Kč/obyv.	19 tis. Kč/obyv.
Výdaje (konsolidované) (Úhrn rozpočtových výdajů podle rozpočtové skladby)	16 tis. Kč/obyv.	20 tis. Kč/obyv.
Saldo příjmů a výdajů (konsolid.) (Rozdíl mezi příjmy a výdaji. Kladnou hodnotou se rozumí přebytek a zápornou schodek)	4 tis. Kč/obyv.	-1 tis. Kč/obyv.
Dluhová služba		
Přijaté půjčené prostředky (Úhrn jistiny vydaných dluhopisů a jistin jiných přijatých půjčených prostředků)	0 tis. Kč/obyv.	0 tis. Kč/obyv.
Hrazené úroky (Hrazené úroky z půjčených peněžních prostředků)	0 tis. Kč/obyv.	0 tis. Kč/obyv.
Uhrazené splátky jistin půjčených prostředků (Uhrazené splátky vydaných dluhopisů a jiných přijatých půjčených prostředků)	2 tis. Kč/obyv.	0 tis. Kč/obyv.
Dluhová služba celkem (Součet uhrazených úroků z přijatých půjč. prostředků a uhrazených splátek vydaných dluhopisů a jiných přijatých půjč. prostředků)	2 tis. Kč/obyv.	0 tis. Kč/obyv.
Majetek		
Majetek celkem (Celkový objem aktiv neboli majetku organizace)	66 tis. Kč/obyv.	127 tis. Kč/obyv.
Dlouhodobý hmotný majetek (Celkový objem hmotného majetku, který organizace používá po dobu delší než 12 měsíců)	40 tis. Kč/obyv.	110 tis. Kč/obyv.
Pohledávky brutto (Celkový objem pohledávek, které mají být org. uhrazeny)	5 tis. Kč/obyv.	5 tis. Kč/obyv.
Krátkodobé pohledávky brutto (Celkový objem pohledávek, které mají být organizací uhrazeny do 12 měsíců, v nominální výši)	5 tis. Kč/obyv.	5 tis. Kč/obyv.
Krátkodobé pohledávky netto (Celkový objem pohledávek, které mají být org. uhrazeny do 12 měsíců, zohledňující pravděpodobnost jejich neuhrazení)	2 tis. Kč/obyv.	3 tis. Kč/obyv.
Krátkodobý finanční majetek (Celkový objem majetku organizace ve formě hotovosti, peněz na bankovních účtech, cenin a krátkodobých cenných papírů)	7 tis. Kč/obyv.	6 tis. Kč/obyv.
Závazky		
Cizí zdroje celkem (Celkový objem závazků organizace)	17 tis. Kč/obyv.	5 tis. Kč/obyv.
Dlouhodobé závazky (Celkový objem závazků, které má organizace uhradit ne dříve než za 12 měsíců)	14 tis. Kč/obyv.	3 tis. Kč/obyv.
Krátkodobé závazky (Celkový objem závazků, které má org. uhradit do 12 m.)	3 tis. Kč / obyv.	3 tis. Kč / obyv.
Hospodaření		
Náklady (Celkové náklady organizace za období)	18 tis. Kč/obyv.	18 tis. Kč/obyv.
Výnosy (Celkové výnosy organizace za období)	18 tis. Kč/obyv.	20 tis. Kč/obyv.
Výsledek hospodaření (Rozdíl mezi celkovými výnosy a celk. náklady org.)	0 tis. Kč/obyv.	2 tis. Kč/obyv.

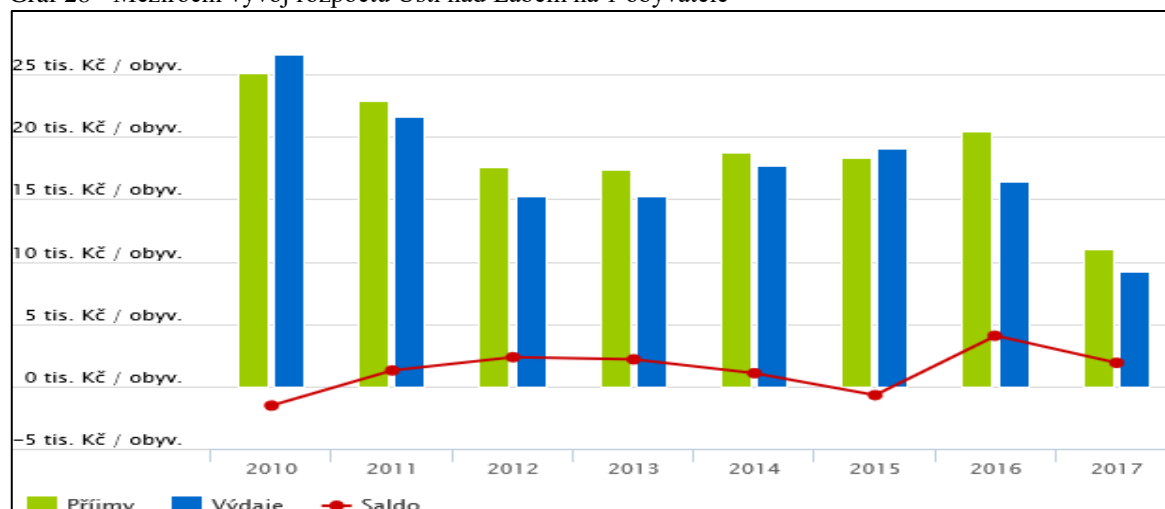
Zdroj: Rozvaha a Výkaz zisků a ztrát obou měst za rok 2016, vlastní zpracování

Pro komparaci hospodaření obou municipalit byl vybrán rok 2016 a z výsledků v tabulce je patrný rozdíl v jejich hospodaření. Dluhová služba eviduje v Ústí nad Labem uhrazené splátky na 1 obyvatele ve výši 2 tis. Kč, u obyvatel Litoměřic vykazuje nulu. Z majetku municipalit připadá na 1 obyvatele Ústí nad Labem 66 tis. Kč, na 1 obyvatele Litoměřic připadá 127 tis. Kč, což je téměř dvojnásobek. Závazky z cizích zdrojů připadají na 1 obyvatele ÚL ve výši 17 tis. Kč, na 1 obyvatele Litoměřic pouze 5 tis. Kč.

Meziroční vývoj rozpočtu analyzovaných měst na 1 obyvatele

Ústí nad Labem

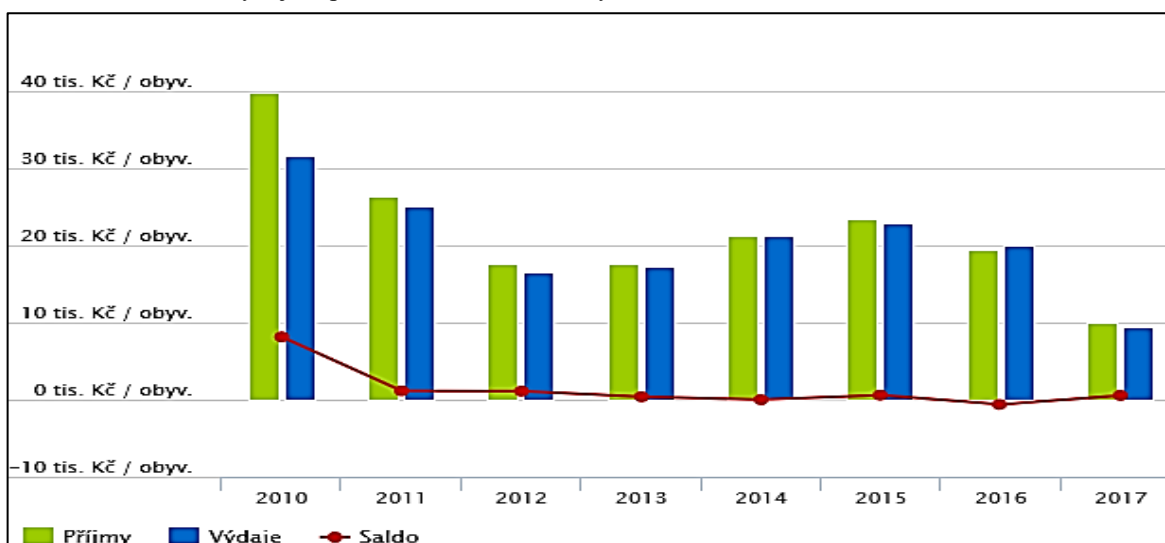
Graf 28 - Meziroční vývoj rozpočtu Ústí nad Labem na 1 obyvatele

Zdroj: Monitor státní pokladna⁵⁶

Litoměřice

Graf 29 - Meziroční vývoj rozpočtu Litoměřice na 1 obyvatele

Zdroj: Monitor státní pokladna⁵⁷

Výše uvedené grafy znázorňují meziroční vývoj rozpočtu obou obcí na jednoho obyvatele v letech 2010 až 2017 (stav k 30.6.2017). Jde o monitoring vývoje příjmů, výdajů a výsledného salda na jednoho obyvatele, které v roce 2015 u města Ústí nad Labem a v roce 2016 u města Litoměřice, dosáhlo schodku (-1 tis. Kč/1 obyvatele).

⁵⁶ MONITOR STÁTNÍ POKLADNA. *Meziroční vývoj rozpočtu na 1 obyvatele* [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/obce/detail/00081531?hodnoty=obyv>

⁵⁷ MONITOR STÁTNÍ POKLADNA. *Meziroční vývoj rozpočtu na 1 obyvatele* [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/obce/detail/00263958?hodnoty=obyv>

4.6. Monitoring hospodaření obcí (SIMU)

Monitoring hospodaření obou obcí je proveden výpočtem soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU). Jde o procesní postup výpočtu pomocí šestnácti informativních ukazatelů obce a dvou monitorujících ukazatelů obce.⁵⁸

Způsob výpočtu zavedlo Ministerstvo financí ČR na základě usnesení vlády ČR. Není primárně určen pro hodnocení míry zadlužení obcí, ale pro hodnocení jejich aktuální hospodářské situace, vede obce k obezřetnosti při svém hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky a zároveň slouží obcím k vlastní kontrole svého tzv. „finančního zdraví“.

Výpočet dle Soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU)

Tabulka 24 - Monitoring hospodaření měst Ústí nad Labem a Litoměřice výpočtem dle SIMU

		Ústí nad Labem	Litoměřice
ř.	Informativní ukazatele		
1	Počet obyvatel obce	93 248	24 106
2	Příjem celkem (po konsolidaci)	1 911 551 tis. Kč	467 306 tis. Kč
3	Úroky	7 987 tis. Kč	0 tis. Kč
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	217 635 tis. Kč	0 tis. Kč
5	Dluhová služba celkem	225 622 tis. Kč	0 tis. Kč
6	Ukazatel dluhové služby (v %)	11,80 %	0,00 %
7	Aktiva celkem	13 739 229 tis. Kč	5 758 510 tis. Kč
8	Cizí zdroje	1 828 393 tis. Kč	258 338 tis. Kč
9	Stav na bankovních účtech celkem	803 284 tis. Kč	343 862 tis. Kč
10	Úvěry a komunální dluhopisy	1 184 799 tis. Kč	0 tis. Kč
11	Přijaté návratné fin. výpomoci a ostatní dluhy	169 tis. Kč	0 tis. Kč
12	Zadluženost celkem	1 184 967 tis. Kč	0 tis. Kč
13	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	64,81 %	0,00 %
14	8-leté saldo	314 857 tis. Kč	12 156 tis. Kč
15	Oběžná aktiva	1 188 672 tis. Kč	486 455 tis. Kč
16	Krátkodobé závazky	501 216 tis. Kč	194 610 tis. Kč
	Monitorující ukazatele		
17	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	13,31 %	4,49 %
18	Celková (běžná) likvidita	2.37	2.5

Zdroj: MF ČR, Algoritmy SIMU – 2012⁵⁹, viz. Příloha č. 2, vlastní zpracování z FIN 2-12 M a Rozvahy obou měst k 31.12. daného roku

⁵⁸ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Monitoring hospodaření obcí* [online]. [cit. 2017-11-06]. Dostupné z WWW:<http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocty/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

⁵⁹ Tamtéž

4.7. Vyhodnocení „Finančního zdraví obce“ dle SIMU

Obecně lze vyjádřit, že za finančně zdravou obec lze považovat tu, jež je schopná dosahovat stabilních a vyvážených příjmů, má vysokou schopnost dostát svým závazkům a má nízkou úroveň zadluženosti.

Pro hodnocení finanční situace ÚSC hrají důležitou roli dva ukazatele: celková (běžná) likvidita a celková zadluženost v %. Ukazatel běžné likvidity je vyjádřen poměrem oběžných aktiv a krátkodobých závazků a říká, kolikrát by obec byla schopna uspokojit své věřitele, kdyby v daný okamžik proměnila svá oběžná aktiva na finanční hotovost. Doporučená hodnota celkové likvidity by měla být v rozmezí intervalu $<1,5;2,5>$.⁶⁰

Ukazatelé zadluženosti se používají pro výpočet podílu cizích zdrojů, které kryjí alespoň z části rozdíl mezi příjmy a výdaji. Ukazatel celkové (běžné) zadluženosti (v %) je poměrem cizích zdrojů k aktivům obce a vyjadřuje, kolik procent majetku obce je kryto cizími zdroji.

Za tzv. rizikové jsou označovány takové obce, dle usnesení vlády ČR, jejichž ukazatel běžné likvidity k 31.12. daného roku se nachází v intervalu $<0;1>$ a zároveň je podíl jejich zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25 %.⁶¹

Analýzou Monitoringu hospodaření měst Ústí nad Labem a Litoměřice výpočtem dle SIMU (Tabulka č. 24), **bylo zjištěno následující:**

1. **Ústí nad Labem** – Ačkoli město splácí dva úvěry z minulých let, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je **13,31 %**, čímž se ani vzdáleně nepřibližuje rizikové hranici 25 %. Hodnota běžné likvidity výpočtem dosáhla **2,37**, čímž se nedostala do kritického rozmezí intervalu $<0;1>$. Výsledkem tedy je, že obec nepatří do rizikové skupiny, je schopná dostát svým závazkům a je finančně zdravá.
2. **Litoměřice** – město neeviduje žádné nesplacené úvěry a výpočet pouze potvrdil, že je finančně zdravé. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je **4,49 %** a běžná likvidita dosáhla hodnoty **2,5**.

⁶⁰ RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza – metody, ukazatele, využití v praxi*, 2. vydání, Praha: 2008. s. 48

⁶¹ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Monitoring hospodaření obcí* [online]. [cit. 2017-11-13]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

4.8. Rozpočtová odpovědnost

Zákon č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti vstoupil v platnost od 1.1.2017 a obce se jím musí bezpodmínečně řídit (viz. kap. 3.4.1). Je-li dluh obce nad 60 % průměru příjmů (po konsolidaci) za poslední 4 roky, zákon § 17, ods. 2 nařizuje pravidlo splácet, tzn. že ÚSC je povinen dluh v následujícím roce snížit nejméně o 5 % z rozdílu mezi výší svého dluhu a 60 % průměru svých příjmů za poslední 4 roky.

Výpočet pro Ústí nad Labem – dle Univerzální kalkulačky MF ČR

Tabulka 25 - Rozpočtová odpovědnost Ústí nad Labem - výpočet dle Univerzální kalkulačky MF ČR pro pravidla hospodaření ÚSC

č.ř.	Ukazatel	Hodnota v tis. Kč
1	Příjem v roce 2016	1 911 551
2	Příjem v roce 2015	1 710 728
3	Příjem v roce 2014	1 748 367
4	Příjem v roce 2013	1 621 680
5	Průměr příjmů za poslední 4 roky (průměr řádků 1-4)	1 748 082
6	účet 281 - Krátkodobé úvěry	0
7	účet 282 - Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	0
8	účet 283 - Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	0
9	účet 289 - Jiné krátkodobé půjčky	0
10	účet 322 - Směnky k úhradě	0
11	účet 326 - Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	0
12	účet 362 - Krátkodobé závazky z ručení	0
13	účet 451 - Dlouhodobé úvěry	1 184 799
14	účet 452 - Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	0
15	účet 453 - Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	0
16	účet 456 - Dlouhodobé závazky z ručení	0
17	účet 457 - Dlouhodobé směnky k úhradě	0
18	Dluh celkem (součet řádků 6-17)	1 184 799
19	Podíl dluhu k průměru příjmů (podíl řádků 18 a 5)	68 %
20	5 % z rozdílu mezi výší dluhu a 60 % průměru příjmů za poslední 4 roky	6 797

Zdroj: MF ČR, Monitor státní pokladna – Univerzální kalkulačka, viz. Příloha č. 3, vlastní zpracování

Z výsledku jasně vyplývá, že Ústí nad Labem pro rok 2017 **překročilo hranici 60 % dluhu o celých 8 %**, čímž porušilo rozpočtovou odpovědnost. Aby předešlo sankcím v roce 2019, bude muset zaujmout některé z ochranných opatření, např. zapojit volné prostředky nebo úsporu z minulých let.

Výpočet pro Litoměřice – dle Univerzální kalkulačky MF ČR

Tabulka 26 - Rozpočtová odpovědnost Litoměřice - výpočet dle Univerzální kalkulačky MF ČR pro pravidla hospodaření ÚSC

č.ř.	Ukazatel	Hodnota v tis. Kč
1	Příjem v roce 2016	467 306
2	Příjem v roce 2015	567 008
3	Příjem v roce 2014	512 590
4	Příjem v roce 2013	424 489
5	Průměr příjmů za poslední 4 roky (průměr řádků 1-4)	492 848
6	účet 281 - Krátkodobé úvěry	0
7	účet 282 - Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	0
8	účet 283 - Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	0
9	účet 289 - Jiné krátkodobé půjčky	0
10	účet 322 - Směnky k úhradě	0
11	účet 326 - Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	0
12	účet 362 - Krátkodobé závazky z ručení	0
13	účet 451 - Dlouhodobé úvěry	0
14	účet 452 - Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	0
15	účet 453 - Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	0
16	účet 456 - Dlouhodobé závazky z ručení	0
17	účet 457 - Dlouhodobé směnky k úhradě	0
18	Dluh celkem (součet řádků 6-17)	0
19	Podíl dluhu k průměru příjmů (podíl řádků 18 a 5)	0 %
20	5 % z rozdílu mezi výší dluhu a 60 % průměru příjmů za poslední 4 roky	-

Vzhledem k tomu, že město Litoměřice nepřijalo za poslední čtyři roky žádné bankovní úvěry ani revolvingový úvěr a nesplácí ani žádné jiné dluhy z minulých let, činí jeho Podíl dluhu k průměru příjmů nula procent. Z těchto důvodů se město nemusí obávat žádných sankcí z Ministerstva financí ČR a zároveň si bez obav může načerpat v průběhu dalších let úvěr od banky, např. na investiční akce většího rozsahu.

4.9. Anketa

Cílem ankety, jakožto jedné ze základních empirických metod výzkumu, bylo zjistit, na jaké úrovni je informovanost občanů o hospodaření města, ve kterém žijí a dát jim prostor vyjádřit se k tomu, co by ve svém městě chtěli změnit.

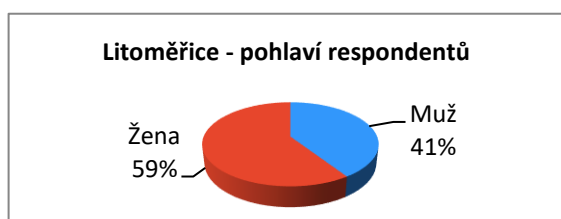
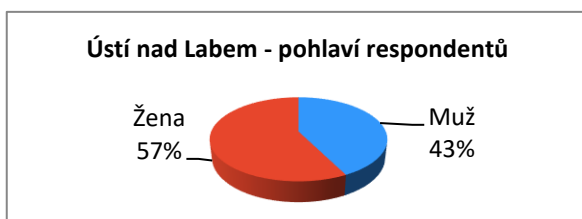
Záměrně bylo zvoleno ke sběru dat, jako prostředí vhodné pro tento druh šetření, místo pro vybírání poplatku za svoz komunálního odpadu na jednotlivých úřadech, jelikož se na tomto místě a po delší dobu, soustřeďují obyvatelé města rozdílného věku, společenského statutu či vzdělání, což umožnilo nezávislý průzkum názorů široké veřejnosti, s vyloučením pouze jedné skupiny obyvatel, a to dětí do 18 let, což není vadou, vzhledem k zaměření ankety.

Anketa probíhala v obou městech po dobu 3 měsíců, konkrétně od 1.4.2017 do 30.6.2017. Obě místa výzkumu byla opatřena 200 kusy anketních dotazníků, přičemž každý anketní dotazník byl připraven v rozsahu 3 normostran A4 (viz. Příloha č. 4) a obsahoval 16 otázek. Otázky byly koncepčně rozděleny. První otázka byla tzv. rozřazovací, podle místa bydliště respondentů. Dvě třetiny ankety tvořily otázky uzavřené – dichotomické a trichotomické, které umožňují respondentovi odpověď ano/ne, respektive ano/ne/nevím, dále pak otázky výběrové, kde respondent vybíral jednu z nabízených alternativ. Poslední 2 otázky byly otevřené, kde se dotazovaná osoba vyjadřovala svými slovy, což umožňuje respondentovo hlubší zamyšlení nad tématem. Vyplněný formulář se vhazoval do připravené schránky, která byla zapečetěna, aby nedošlo k nechtěné manipulaci s výsledky ankety. Jednotlivým respondentům bylo umožněno, jako poděkování za vyplnění formuláře, odměnění sladkou pochutinou (bonbón).

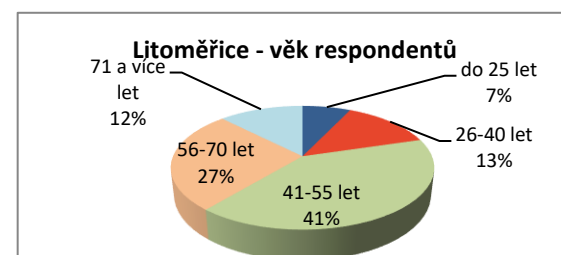
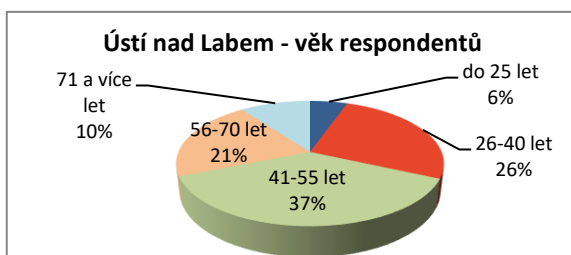
Forma výzkumu „anketa“ byla zvolena jako metoda empirického výzkumu pro její relativně snadné vyhodnocení, interpretaci dat a jejich následnou analýzu. Častá návštěva místa výzkumu umožnila zároveň občasnou diskuzi badatele s respondenty, což umožnilo jeho vhled do situace a názorů zkoumaných osob, přičemž nebylo do jejich úvah nijak badatelem zasahováno ani nebyly jejich názory nijak cíleně či nechtěně manipulovány. Sběr dat probíhal dobrovolně a nebyl ničím podmíněn.

4.10. Vyhodnocení ankety

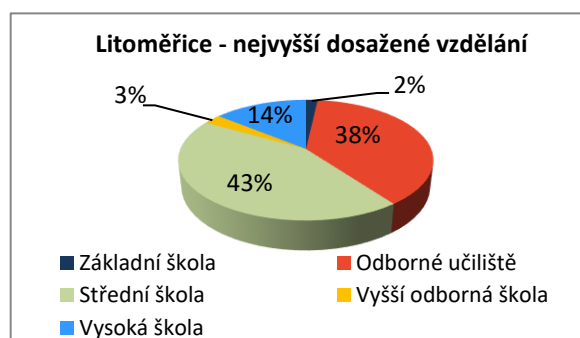
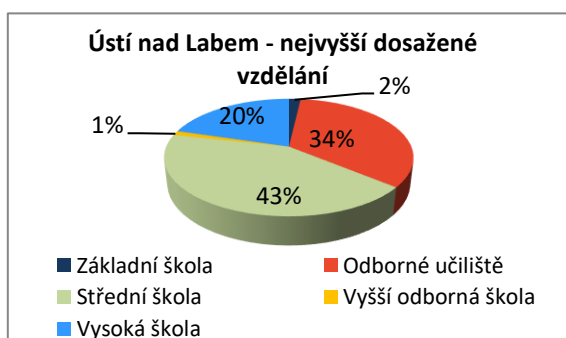
Počet respondentů, kteří odpověděli na anketu ve městě Ústí nad Labem (dále ÚL), byl 167, ve městě Litoměřice (dále LT) odpovědělo 113 respondentů. Jejich postoj k výzkumu byl vstřícný, což potvrdil nejen počet odevzdaných formulářů, bezprostřední reakce respondentů při osobním kontaktu s autorem ankety, ale i obsáhlost slovního vyjadřování k problematikám obou měst v otevřených otázkách. Zároveň z ankety vyplynula palčivá témata a evidentní problémy, které by jednotlivá města měla řešit. Sladká pochutina jako poděkování za vyplnění formuláře, byla kvitována s povděkem.

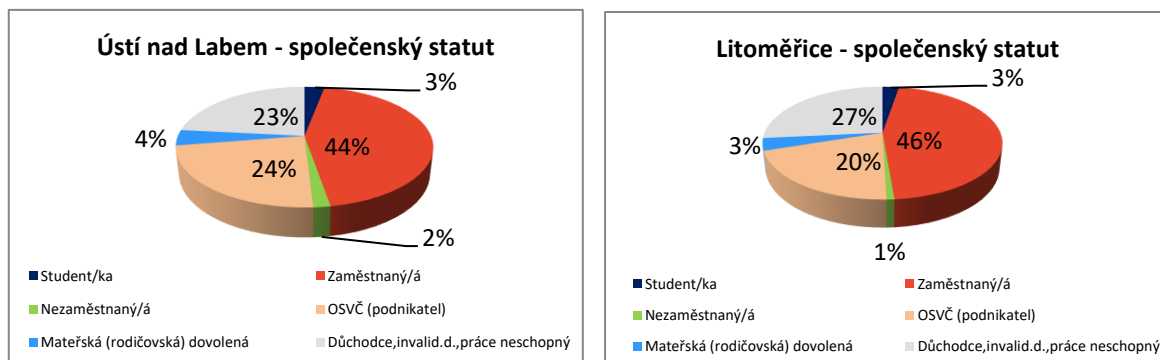
V obou městech převyšoval v pohlaví respondentů, kteří odpověděli na anketu, počet žen nad muži. Konkrétně ve městě ÚL. odpovědělo na anketu 96 žen a 71 mužů (tj. 57 % žen a 43 % mužů), ve městě LT 67 žen a 46 mužů (tj. 59 % žen a 41 % mužů).

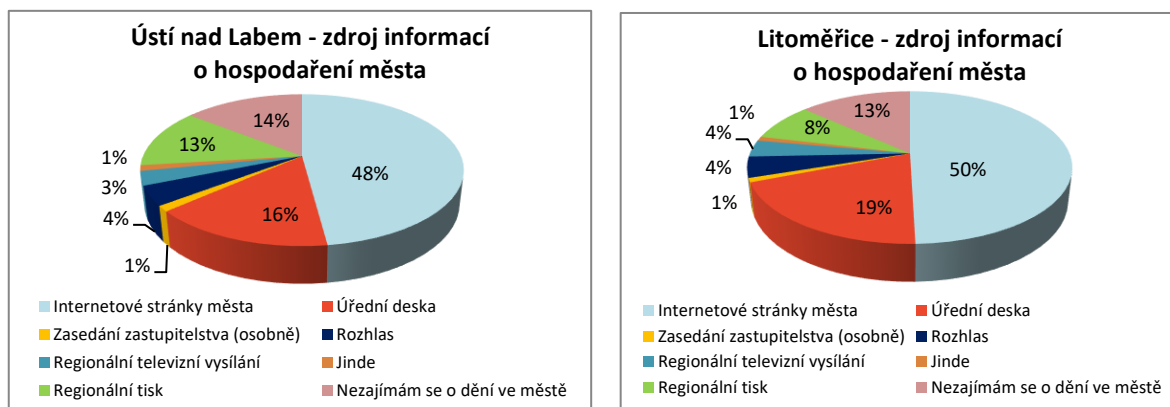
Nejpočetnější skupinou v obou městech ve vyplňování ankety byla ve věkovém rozmezí 41 až 55 let a tvořila v ÚL 37 % a v LT 41 % respondentů. Druhou nejpočetnější věkovou skupinu v ÚL tvořili lidé ve věku 26 až 40 let (26%) a třetí v rozmezí 56 až 70 let (21 %). V LT obsadila druhé a třetí místo stejná věková kategorie, jen v opačném pořadí. Nejméně byla v obou městech zastoupena věková skupina do 25 let a věková skupina 71 let a více, jejichž procentní podíl uvádí výše uvedené grafy.

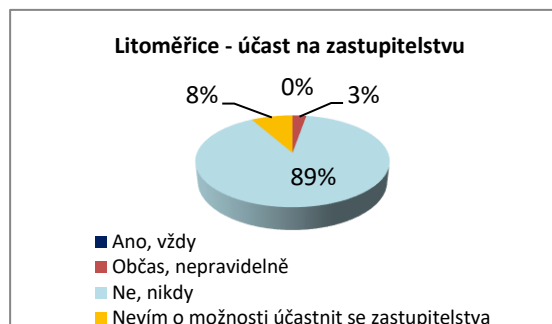
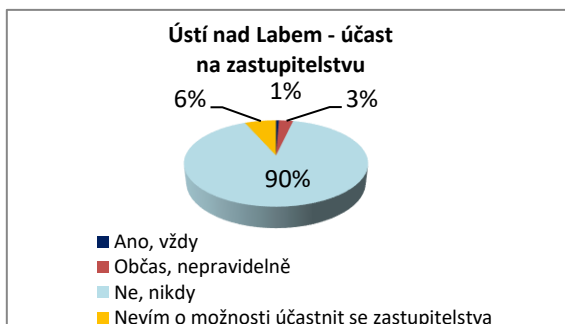
Nejsilnější skupinou ve vzdělanostní struktuře tvoří shodně v obou městech absolventi středních škol (43 %), druhou nejpočetnější skupinou jsou vyučení v oboru (ÚL 34% a LT 38 %), třetí nejsilnější skupinou jsou vysokoškoláci (ÚL 20% a LT 14 %), což zřejmě zajistila přítomnost vysokých škol v obou posuzovaných městech. Velice nízké bylo zastoupení absolventů vyšších odborných škol a respondentů s ukončenou základní docházkou (podíl viz. grafy vzdělání).

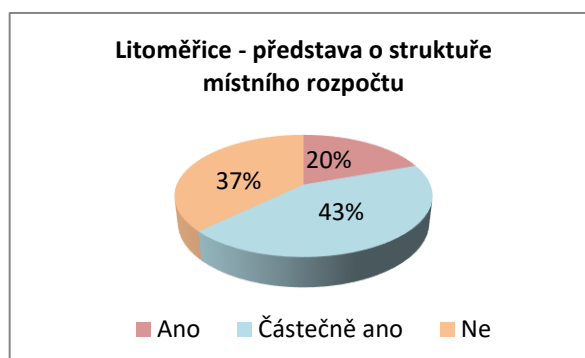
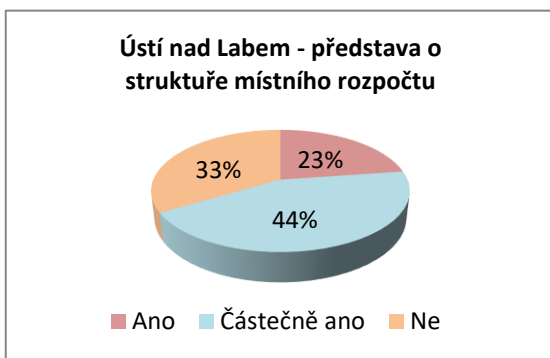
Při zjišťování společenského statutu byla nejpočetněji zastoupena skupina respondentů zaměstnaných v pracovním poměru (ÚL 44 % a LT 46 %), velmi početnou skupinu tvořili důchodci (ÚL 23 % a LT 27 %), podílově velmi podobná byla skupina osob samostatně výdělečně činných (OSVČ – podnikatelé), a to ÚL 24 % a LT 20 % a velmi malé podíly tvořili lidé na mateřské dovolené, studenti a nezaměstnaní.

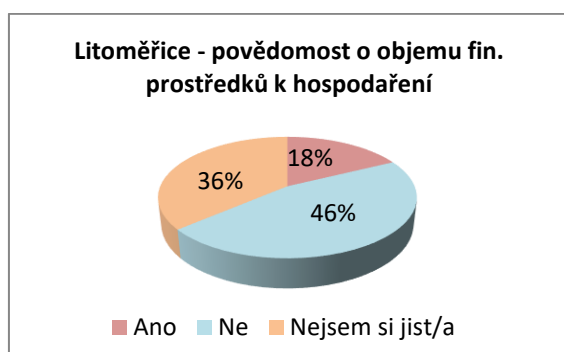
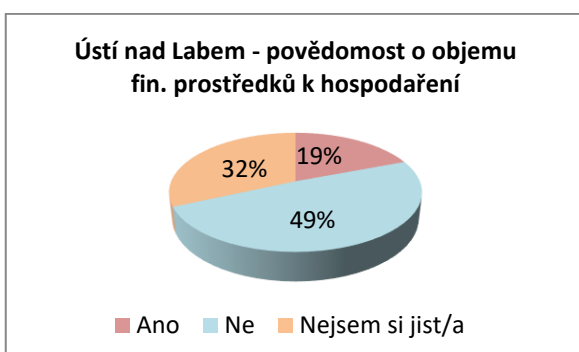
Nejčastějším zdrojem informací o hospodaření města pro občany obou měst byly internetové stránky města (ÚL 48 % a LT 50%) a druhým nejčastěji používaným zdrojem je statická úřední deska před úřadem (ÚL 16 % a LT 19 %). Překvapivě třetí nejsilnější skupinu shodně v obou městech tvořili respondenti, kteří odpověděli, že se o dění ve městě nezajímají, tudíž nepoužívají žádný zdroj informací (ÚL 14 % a LT 13 %). Čtvrtou nejpočetnější skupinou byli respondenti, kteří čerpají informace z regionálního tisku (ÚL 13 % a LT 8%). Mezi 1 % až 4 % tvořili ostatní zdroje.

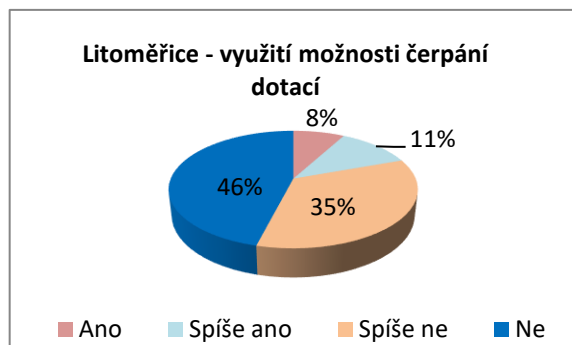
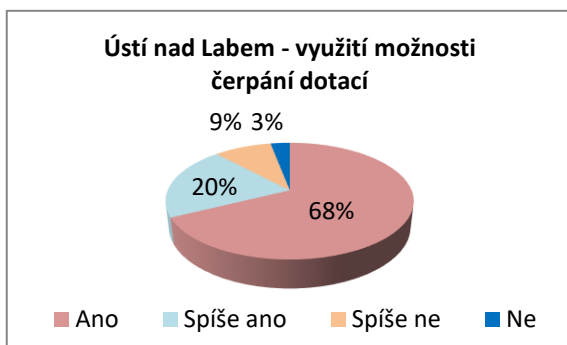
Pravidelnou osobní účast na zastupitelstvu potvrdilo v ÚL jen 1 % dotázaných, v LT dokonce 0 %. Nepravidelnou účast potvrdilo v ÚL i LT 3 % dotázaných a o možnosti osobní účasti neví v ÚL 6 % a v LT 8 % dotázaných. Zastupitelstva se nikdy neúčastní 90 % dotázaných respondentů z ÚL a 89 % z LT.

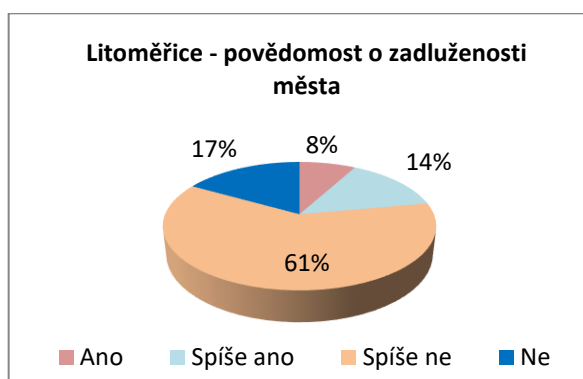
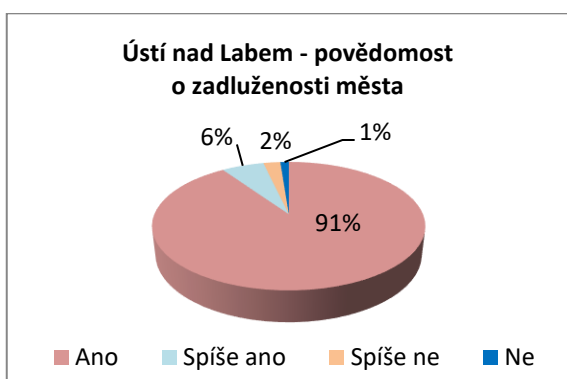
V obou městech se nejvíce respondentů domnívá, že mají částečnou představu o struktuře místního rozpočtu, a to v ÚL 44 % a v LT 43 %. Konkrétní představu o struktuře rozpočtu deklaruje 23 % v ÚL a 20 % respondentů v LT. Naopak žádnou představu o struktuře rozpočtu nemá v ÚL 33 % a v LT 37 % dotázaných.

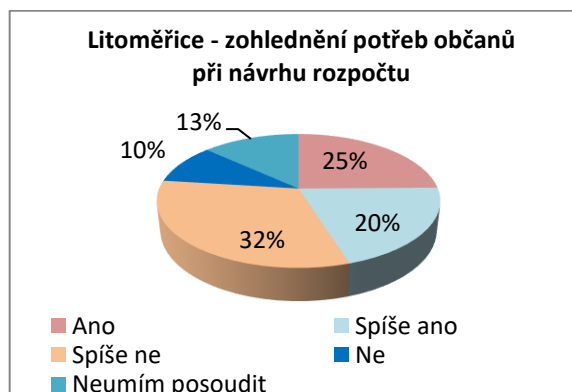
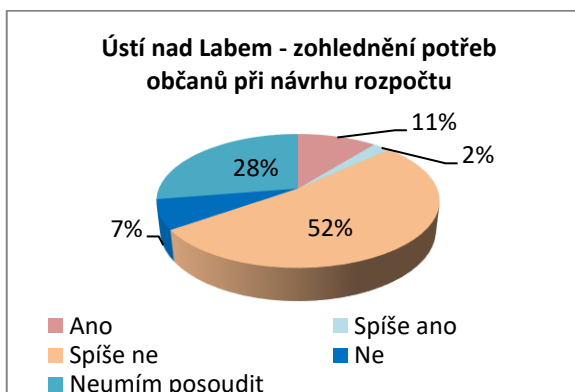
Na dotaz o povědomosti o objemu finančních prostředků, se kterými jednotlivá města hospodaří, odpovídali respondenti v obou městech téměř shodně. Téměř polovina dotázaných neví (ÚL 49 % a LT 46 %), druhá nejpočetnější skupina si není jista (ÚL 32 % a LT 36 %) a ostatní tvrdí, že objem finančních prostředků znají (ÚL 19 % a LT 18 %)

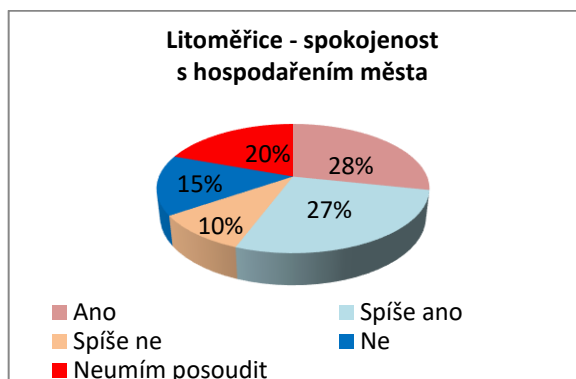
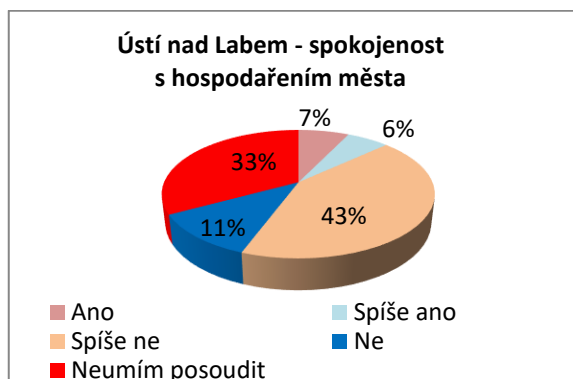
Odpovědi na dotaz, jestli jejich město dostatečně využívá možnosti čerpání dotací, přinesly výrazně rozdílné výsledky odpovědí v obou městech. Zatímco 68 % ústečanů si myslí, že město dostatečně využívá možnosti čerpat dotace, v LT je o tom přesvědčeno jen 8 % dotázaných. Rozdílné vnímání uplatnění možnosti čerpat dotace, tedy zápornou odpověď vykazuje v ÚL 3 % respondentů a v LT naopak 46 %. Ostatní podíly odpovědí Spíše ano a Spíše ne znázorňují výše uvedené grafy.

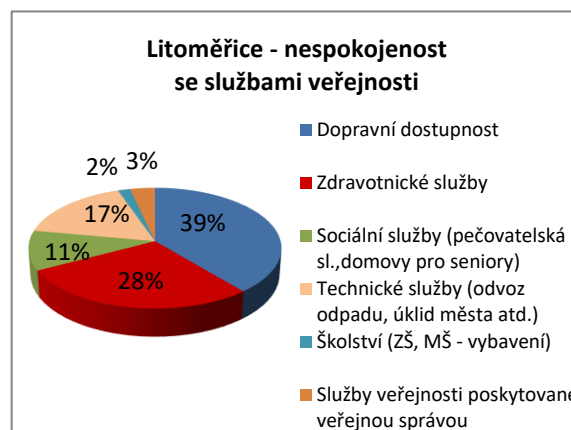
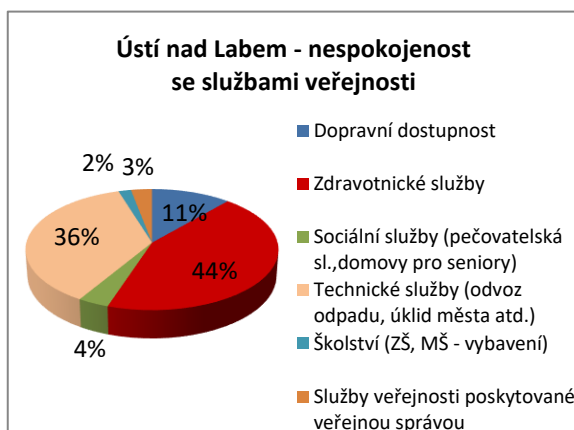
Na otázku, jestli se domnívají, že je jejich město zadlužené, odpovědělo 91 % ústečanů, že ano, zatímco pouze 8% občanů LT. To je zřejmě v ÚL způsobeno mediálně známými kauzami předražených investičních zakázek, pořízených na úvěr. Dále si 61 % respondentů z LT myslí, že město spíše zadlužené není. Ostatní procentní podíly uvádí grafy.

Při hodnocení respondentů, jestli město dostatečně zohledňuje při návrzích rozpočtů potřeby občanů, převládal názor, že spíše ne (ÚL 52 % a LT 32 %) nebo byla zvolena odpověď, že neumí posoudit. Méně skeptická byla posouzení respondentů z Litoměřic, kde se kladné odpovědi rozdělily do podílů 25 % ano a 20 % spíše ano.

Spokojenost s tím, jak město hospodaří s veřejnými prostředky byla v obou městech odlišná. Ústečané jsou spíše nespokojeni, a to ze 43 % nebo se domnívají, že neumějí situaci posoudit (33 %). Naopak respondenti Litoměřic si myslí, že město hospodaří s veřejnými prostředky dobře (ano 28 %, spíše ano 27 %).

V Ústí nad Labem respondenti nejhůře hodnotili zdravotnické služby (44%), podle nich druhou nejhůře uspokojovanou službou jsou služby technické, jako odvoz odpadu a úklid města (36 %), 11 % oslovených zvolila dopravní dostupnost. Naopak s ostatními službami byli spokojeni, dostaly jen zanedbatelné procento. V Litoměřicích byla nejhůře hodnocena dopravní dostupnost (39 %), taktéž zdravotní služby (28 %), technické služby (17 %) a služby sociální 11 %. Se školstvím a službami poskytovanými veřejnou správou jsou spokojeni.

Otázky otevřené, umožňující sdělení vlastního názoru.

Co ve Vašem městě nejvíce postrádáte?

V Ústí nad Labem respondenti nejvíce postrádají:

- chybějící autobusové nádraží (oblast Doprava)
- pokutování a dohled nad nepořádkem, např. nedopalky (oblast Městská policie)
- více hřišť pro sportování mládeže (oblast Školství, sport)
- kulturní vyžití (oblast kultura)

V Litoměřicích respondenti nejvíce postrádají:

- dostatek parkovacích míst (oblast doprava)
- sportoviště pro vnitřní i venkovní vyžití (oblast Školství, sport)

Uved'te prosím, alespoň 3 problémy, které dle Vašeho názoru trápí město a je nutné je v brzké době řešit (co byste chtěli ve městě změnit).

Respondenti Ústí nad Labem cítí jako nejpálčivější tyto oblasti:

- * neudržované soukromé objekty (oblast Rozvoj města)
- * častější výsadby stromů a jejich údržba (oblast Životní prostředí)
- * chybějící zeleň na Mírovém náměstí (oblast Životní prostředí)
- * chybějící dopravní koncepce města (oblast Rozvoj města)
- * využití prostoru areálů v zaniklých továrnách – Předlice (oblast Rozvoj města)
- * propojení MHD s jezerem Milada (oblast doprava).

Respondenti Litoměřic cítí jako nejpálčivější tyto oblasti:

- * nevyhovující dopravní koncepce města (oblast Rozvoj města)
- * dopravní dostupnost do malých obcí správního obvodu (oblast doprava)
- * nedostačující zdravotní péče (oblast zdravotnictví)

Ústí nad Labem – porovnáním výsledků ankety a všech výše uvedených témat, která občané považují za problémová ve městě s porovnáním současných priorit v hospodaření města, lze konstatovat, že konání a vize současného politického vedení města jsou v souladu s přáním občanů a patří zároveň i k prioritám řešení, které si nadefinovalo současné politické vedení Statutárního města Ústí nad Labem.

Litoměřice – město v současnosti aktivně řeší dvě ze tří problémových témat, a to novou dopravní koncepcí města a posílením spojů do spádových oblastí, proto se dá předpokládat do budoucna vyšší spokojenost občanů v těchto oblastech.

5. Zhodnocení výsledků a doporučení

Po rozboru hospodaření Statutárního města Ústí nad Labem a města Litoměřice v příjmové a výdajové části rozpočtu, zhodnocení úrovně zadlužení, po zpracování výsledků anonymní ankety, zaměřené na informovanost občanů a jejich spokojenost s hospodařením města, jsou v následujících dvou podkapitolách uvedeny, v souladu se stanoveným cílem diplomové práce, návrhy na případné zlepšení hospodaření obou municipalit.

5.1. Ústí nad Labem

Město Ústí nad Labem vykonává kromě své hlavní činnosti, tzv. příjmů z poslání, i vedlejší hospodářskou činnost s oddělenou evidencí na samostatném bankovním účtu, která zahrnuje např. nájmy pozemků města, pronájem nebytových prostor, bytový fond – služební byty a byty zvláštního určení, pronájem parkovišť a tenisových kurtů a správu Městského stadionu a areálu Větruše. Rozpočet v průběhu celého sledovaného období let 2011 až 2016 vykazoval přebytek finančních prostředků, s výjimkou roku 2015, kdy dosáhl schodku z důvodu, že byly nad běžný rámec hospodaření financovány investiční akce ve výši 439,69 mil. Kč.

Analýzou hospodaření města Ústí nad Labem bylo zjištěno, že ačkoli současné vedení města od r. 2014 s finančními prostředky hospodaří efektivně a hospodárně, město je z minulých let zadlužené a vykazuje celkovou zadluženost k 31.12.2016 na 1 obyvatele 2 tis. Kč. Město podepsalo úvěrovou smlouvu s EIB v roce 2005, načerpalo úvěr v úhrnné výši 1 mld. Kč a s rovnoměrnými splátkami ve výši 52 632 tis. Kč ho bude hradit do roku 2030. Druhý úvěr z r. 2009 od KB a.s. ve výši 500 mil. Kč + 700 mil. Kč revolvingový úvěr bude město splácet s každoročními rovnoměrnými splátkami ve výši 50 mil. Kč do roku 2024.

Monitoring hospodaření pomocí výpočtu Soustavy informativních a monitorujících ukazatelů prokázal, že město vykazuje celkovou (běžnou) likviditu v hodnotě 2.37, čímž se nedostala do kritického rozmezí intervalu $<0;1>$. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům činí 13,31 %, čímž se ani vzdáleně nepřibližuje rizikové hranici 25 %, kterou stanovilo Ministerstvo financí ČR. Výsledkem tedy je, že město Ústí nad Labem nepatří do rizikové skupiny obcí, i přes jeho výši nesplacených úvěrů je schopné dostát svým závazkům a je tedy finančně zdravé.

Ačkoli jsou pravidla rozpočtové odpovědnosti účinná až od 1.1.2018, je doporučováno městu zaplatit mimořádnou splátku dluhu v minimální výši 20 mil. Kč ještě v roce 2017,

jelikož výpočet rozpočtové odpovědnosti dle univerzální kalkulačky MF ČR vykázal Podíl dluhu k průměru příjmů na úrovni 68 %. Zdrojem pro splátku dluhu by mohlo být zapojení přebytku hospodaření z minulých let, zapojení finanční rezervy Finančního odboru MmÚ nebo úspora vzniklá zrealizováním investic. Tím město zabrání překročení k rozvahovému dni 60 % průměru jeho příjmů za poslední 4 rozpočtové roky a nevystaví se tak pozastavení převodu jeho podílu na výnosu daní, na základě rozhodnutí Ministerstva financí ČR.

Dalším doporučením je, aby město při přípravě rozpočtu na rok 2018 vycházelo z očekávaných daňových příjmů dle kalkulačky Svazu měst a obcí, kde je městům navrhováno 5% krácení, a to navzdory 5% valorizaci celkového objemu Příspěvků na výkon státní správy v roce 2018 i slibované příznivé prognóze vývoje daňových příjmů v roce 2018 ze strany Ministerstva financí ČR.

V oblasti investic je doporučováno nefixovat investice pouze na dotace z EU, ale hledat vlastní zdroje krytí, např. snížením běžných výdajů, kde se velice nevhodným jeví provoz samotných budov Magistrátu i Úřadů městských obvodů v oblasti energií, kde dosud nebylo instalováno led osvětlení ani neproběhla regulace tepelné soustavy. Stejně neúspěšný provoz má i většina Základních škol a Mateřských škol ve městě. Úspory energií by mohly být významným zdrojem pro posílení investičních výdajů, např. do rekonstrukcí komunikací, které jsou v žalostném stavu.

Je nezbytné, aby město při plánování dalších investičních projektů volilo takové, které do budoucna nevyvolají potřebu dalších investic a jejich provozní výdaje budou minimální. Mělo by se vyvarovat dalších megalomaničtých projektů, jako např. rekonstrukce Smetanových sadů (městský park), který si vyžádal investici 86 mil. Kč a město nechalo v tomto parku zhotovit 40 fontán, na jejichž údržbu nyní nemá dostatek finančních prostředků. Město si vzalo úvěr na vybudování lanovky na zámek Větruše, ale její ztrátový provoz každoročně dotuje. Takto neuvážlivé nakládání s financemi zadlužuje municipalitu na mnoho dalších let a neumožňuje tvořit finanční rezervu.

5.2. Litoměřice

Výsledky analýzy potvrdily, že město Litoměřice má finanční potenciál pro další rozpočtová období krýt z vlastních zdrojů jak provozní, tak kapitálové výdaje a vykazuje nulovou zadluženost. Město má vysokou schopnost dostát svým závazkům a je schopno

dosahovat stabilních příjmů. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům dosáhl výpočtem úrovně 4,49 % a ukazatel běžné likvidity vykazuje hodnotu 2.5, což značí, že finanční zdraví této municipality je velice dobré.

Doporučením je zachovat současný trend uvážlivého a efektivního hospodaření. Zároveň vzhledem k příznivé prognóze vývoje daňových příjmů v následujících letech 2018 a 2019, především v oblasti rozpočtového určení daní, je doporučením použít tyto zdroje k financování investičních akcí většího rozsahu, a s přihlédnutím k současné nulové zadluženosti obce a příznivým úrokovým sazbám v ČR, případně i za pomoci úvěru od bankovního institutu.

Možnost zvýšení příjmů je spatřována v oblasti místních poplatků, u kterých nejsou vyčerpány zákonné maximální limity (např. poplatek ze psa). Poplatek za svoz komunálního odpadu dostatečně nekryje náklady za služby, spojené se svozem.

Vzhledem k nulovému podílu dluhu k průměru příjmů se město nemusí obávat neplnění pravidel rozpočtové odpovědnosti, účinných od 1.1.2018.

6. Závěr

Hospodaření obou municipalit vykazuje ve sledovaném období let 2011 až 2016 snahu o zodpovědné a uvážlivé využívání finančních zdrojů, s cílem zajistit jejich základní funkce, rozvoj a dlouhodobou finanční stabilitu.

U obou municipalit je patrný každoroční nárůst daňových příjmů, který byl markantní především v letech 2012, 2014 a 2016 a tvoří jejich hlavní zdrojovou základnu (Ústí nad Labem 76,5 % z celkových příjmů a Litoměřice 74,6 %). Vývoj nedaňových příjmů má stabilní charakter vývoje. Přijaté transfery (dotace), tj. finanční prostředky ze státního rozpočtu, rozpočtu krajů a úřadů práce činí u města Ústí nad Labem 18,7% podíl, u města Litoměřice 15,1% podíl z celkových příjmů. Výdaje reagovaly na úroveň příjmové základny, a především v úrovni kapitálových výdajů se odvíjely od výše přijatých dotací v daných letech. Město Ústí nad Labem je navíc zatíženo dvěma úvěry, a to u Evropské investiční banky, který bude splácet do roku 2030 a u Komerční banky a.s., který bude splácet do roku 2024.

Ve sledovaném období 6 let obě municipality dosahovaly kladného salda, schodek byl u každé z nich zaznamenán pouze jedenkrát, a to u města Ústí nad Labem v roce 2015 a u města Litoměřice v roce 2016, u obou z důvodu většího objemu investičních nákladů v daných letech.

Pro komparaci hospodaření na jednoho obyvatele byl u obou municipalit vybrán rok 2016 a z výsledků je patrný rozdíl v jejich hospodaření. Dluhová služba eviduje v Ústí nad Labem uhrazené splátky na 1 obyvatele ve výši 2 tis. Kč, u obyvatel Litoměřic vykazuje nulu. Z majetku municipalit připadá na 1 obyvatele Ústí nad Labem 66 tis. Kč, na 1 obyvatele Litoměřic připadá 127 tis. Kč, což je téměř dvojnásobek. Závazky z cizích zdrojů připadají na 1 obyvatele ÚL ve výši 17 tis. Kč, na 1 obyvatele Litoměřic pouze 5 tis. Kč.

Analýzou Monitoringu hospodaření měst Ústí nad Labem a Litoměřice výpočtem dle SIMU bylo zjištěno, že Ústí nad Labem, ačkoli splácí dva úvěry z minulých let, jeho podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je 13,31 %, čímž se ani vzdáleně nepřibližuje rizikové hranici 25 %. Hodnota běžné likvidity výpočtem dosáhla 2.37, čímž se nedostala do kritického rozmezí intervalu $<0;1>$. Město Litoměřice neeviduje žádné nesplacené úvěry, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je 4,49 % a běžná likvidita dosáhla hodnoty 2.5.

Výsledkem tedy je, že ani jedna z municipalit nepatří do rizikové skupiny, obě jsou schopné dostát svým závazkům a jsou finančně zdravé.

V souladu s účinností nového Zákona č. 23/2017, o rozpočtové odpovědnosti obcí byl proveden výpočet dle Univerzální kalkulačky MF ČR. Z výsledku vyplývá, že Ústí nad Labem pro rok 2017 překročilo hranici 60 % dluhu o celých 8 %, tudíž by porušilo rozpočtovou odpovědnost. Aby předešlo sankcím v roce 2019, mělo by se řídit doporučením v kapitole 5.1. Město Litoměřice nepřijalo za poslední čtyři roky žádné bankovní úvěry ani revolvingový úvěr a nesplácí ani žádné jiné dluhy z minulých let, proto jeho Podíl dluhu k průměru příjmů činí nula procent. Z těchto důvodů se město nemusí obávat žádných sankcí z Ministerstva financí ČR a zároveň si bez obav může načerpat v průběhu dalších let úvěr od banky, např. na investiční akce většího rozsahu.

Z porovnání výsledků ankety ve městě Ústí nad Labem vyplynulo, že konání a vize současného politické vedení města jsou v souladu s přáním občanů a patří zároveň i k prioritám řešení, které si nadefinovalo současné politické vedení Statutárního města Ústí nad Labem. Město Litoměřice v současnosti aktivně řeší dvě ze tří problémových témat, která se občanů zdají palčivá, a to novou dopravní koncepci města a posílení spojů do spádových oblastí, proto se dá předpokládat do budoucna vyšší spokojenost občanů v těchto oblastech.

Obě municipality hospodaří rozdílným způsobem, Ústí nad Labem masivněji investuje do rekonstrukcí svého majetku, a to i za cenu dlouhodobých závazků, město Litoměřice je v investování strážlivější a financuje velkou část investic z vlastních zdrojů. Přesto nelze jednoznačně říci, že jeden z těchto způsobů je nesprávný. Je ovšem důležité, aby hospodařily efektivně, průběžně si mapovaly finanční kondici municipality a hospodařily v souladu s kvalitně zpracovaným střednědobým výhledem rozpočtu.

7. Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

- ARLT, Josef, ARLTOVÁ, Markéta, RUBLÍKOVÁ, Eva. *Analýza ekonomických časových řad s příklady*. Praha: VŠE, 2002. 147 s. ISBN 80-245-0307-7.
- BRČÁK, Josef a kol. *Česká republika ve světle ekonomických teorií*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 206 s. ISBN 978-80-7380-369-8
- BRODSKÁ, Simona, KUŠ, Petr. *Obecní zřízení*. 1. vyd. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008. 98 s. ISBN 978-80-86976-15-0.
- BRŮNA, Miroslav. *Veřejná správa: se zaměřením na obce a kraje*. 2. vyd. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2006. 88 s. ISBN 80-86976-09-2.
- BURDEK, Ladislav, *Edice ÚZ – Obce, kraje, hl. m. Praha; úředníci obcí a krajů; obecní policie*. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2012. 384 s. ISBN 978-80-7208-912-3.
- JÍLEK, Jaroslav, MORAVCOVÁ, Jiřina. *Ekonomické a sociální indikátory: od statistik k poznatkům*, 1. vyd. Praha: FUTURA, 2007. 246 s. ISBN 978-80-86844-29-9.
- KOZÁK, Josef, HINDLS, Richard, ARLT, Josef. *Úvod do analýzy ekonomických časových řad*, 1. vyd. Praha: VŠE, 1994. 208 s. ISBN 80-7079-760-6.
- PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*, 2. vyd. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008. 97 s. ISBN 80-86976-13-6.
- POMAHAČ, Richard, VIDLÁKOVÁ, Olga. *Veřejná správa*. Praha: C. H. Beck, 2002. 278 s. ISBN 80-7179-748-0.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 299 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza – metody, ukazatele, využití v praxi*, 2. vydání, Praha: GRADA, 2008. ISBN 978-80-247-2481-2.
- SCHNEIDEROVÁ, Ivana. *Rozpočtová skladba 2015*. 1. vyd. Nové město nad Cidlinou: Archa obec účtuje s.r.o., 2014. 249 s. ISBN 978-80-905420-2-0.
- VEDRAL, Josef. *Obecné principy organizace a činnosti veřejné správy*. 2. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2010. 95 s. ISBN 80-86976-06-8.

Internetové zdroje:

- ČSÚ. *Demografická ročenka měst 2006 – 2017, tabulka 530 Ústí nad Labem* [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/mesta-v-cr-pism-s-az-u-ad672czyet>
- ČSÚ. *Malý lexikon obcí České republiky – 2014* [online]. [cit. 2017-02-15]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2014-n-gdc2kaznu1>
- ČSÚ. *Počet obyvatel v obcích k 1.1.2016*. [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853387/1300721603.pdf/cba78096-1cf5-4fde-b20a-3074b2f135f9?version=1.0>
- ČSÚ. *Struktura obyvatelstva* [online]. [cit. 2016-02-28]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112014-aco9yecp09>
- ČSÚ. *Věková struktura populace města Litoměřice dle sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online]. [cit. 2017-02-16]. Autor: Daniel Baránek, licence CC BY-SA 4.0, zdroj: Wikimedia Commons. Dostupné z WWW: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/aa/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD_obyvatelstva_2011%2C_564567_Litom%C4%9B%C5%99ice%2C_v%C4%9Bkov%C3%A1_struktura.svg
- ČSÚ. *Věková struktura populace města Ústí nad Labem dle sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online]. [cit. 2017-02-16]. Autor: Daniel Baránek, licence CC BY-SA 4.0, zdroj: Wikimedia Commons. Dostupné z WWW: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ab/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD_obyvatelstva_2011%2C_554804_%C3%9Ast%C3%AD_nad_Labem%2C_v%C4%9Bkov%C3%A1_struktura.svg
- ČSÚ. *Vzdělanostní struktura města Litoměřice dle sčítání lidu, domů a bytů 2011*. [online]. [cit. 2017-02-16]. Autor: Daniel Baránek, licence CC BY-SA 4.0, zdroj: Wikimedia Commons. Dostupné z WWW: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7a/S%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD_obyvatelstva_2011%2C_564567_Litom%C4%9B%C5%99ice%2C_vzd%C4%9B%C3%A1n%C3%AD.svg
- ČSÚ. *Základní údaje podle měst v Ústeckém kraji k 31.12.2015* [online]. [cit. 2017-10-21]. Dostupné z WWW: https://www.czso.cz/csu/xu/mesta_a_obce_mesta
- MĚSTO LITOMĚŘICE. *Oficiální webové stránky* [online]. [cit. 2017-02-16]. Dostupné z WWW: <https://www.litomerice.cz/mesto>
- MĚSTO LITOMĚŘICE. *Organizační struktura* [online]. [cit. 2017-11-07]. Dostupné z WWW: <https://www.litomerice.cz/organizacni-struktura>
- MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Monitoring hospodaření obcí* [online]. [cit. 2017-11-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/hospodareni-obci/monitoring-hospodareni-obci>

- MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2017-10-12]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2000/zakon-c-250-2000-sb-3447>
- MONITOR STÁTNÍ POKLADNA. *Meziroční vývoj rozpočtu na 1 obyvatele* [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/obce/detail/00081531?hodnoty=obyv>
- MONITOR STÁTNÍ POKLADNA. *Meziroční vývoj rozpočtu na 1 obyvatele* [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <http://monitor.statnipokladna.cz/2016/obce/detail/00263958?hodnoty=obyv>
- STATUTÁRNÍ MĚSTO ÚSTÍ NAD LABEM. *Statut Statutárního města Ústí nad Labem* [online]. [cit. 2017-10-21]. Dostupné z: http://www.usti-nad-labem.cz/files/statut-mesta_ozv_4-2012.pdf
- STATUTÁRNÍ MĚSTO ÚSTÍ NAD LABEM. *Úřední deska* [online]. [cit. 2017-02-14]. Dostupné z WWW: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/mesto-jeho-organy/>
- STATUTÁRNÍ MĚSTO ÚSTÍ NAD LABEM. *Úřední deska* [online]. [cit. 2017-02-18]. Dostupné z WWW: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/magistrat/>
- STATUTÁRNÍ MĚSTO ÚSTÍ NAD LABEM. *Úřední portál* [online]. [cit. 2017-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/mesto-jeho-organy/zvladni-organy-mesta/krizovy-stab.html>
- STATUTÁRNÍ MĚSTO ÚSTÍ NAD LABEM. *Závěrečné účty za roky 2011 až 2016.* [online]. [cit. 2017-10-22]. Dostupné z WWW: <http://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/sprava-mesta/povinne-zverejnovane-informace/rozpocet-mesta>
- WIKIPEDIE. *Litoměřice, zemědělství* [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Litom%C4%9B%C5%99ice>
- ZÁKONY ČR. *Zákon č. 128/2000 Sb. O obcích (obecní zřízení).* [online]. [cit. 2017-10-20]. Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/128/2000-Sb-zakon-o-obcich-\(obecni-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128/2000-Sb-zakon-o-obcich-(obecni-zrizeni).html)
- ZÁKONY PRO LIDI.CZ. *Zákon č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, §17, odst.2 a odst.3* [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-23>
- ZÁKONY PRO LIDI.CZ. *Zákon č. 25/2017 Sb. o sběru vybraných údajů pro účely monitorování a řízení veřejných financí, §8* [online]. [cit. 2017-11-05]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-25#p8>

8. Přílohy

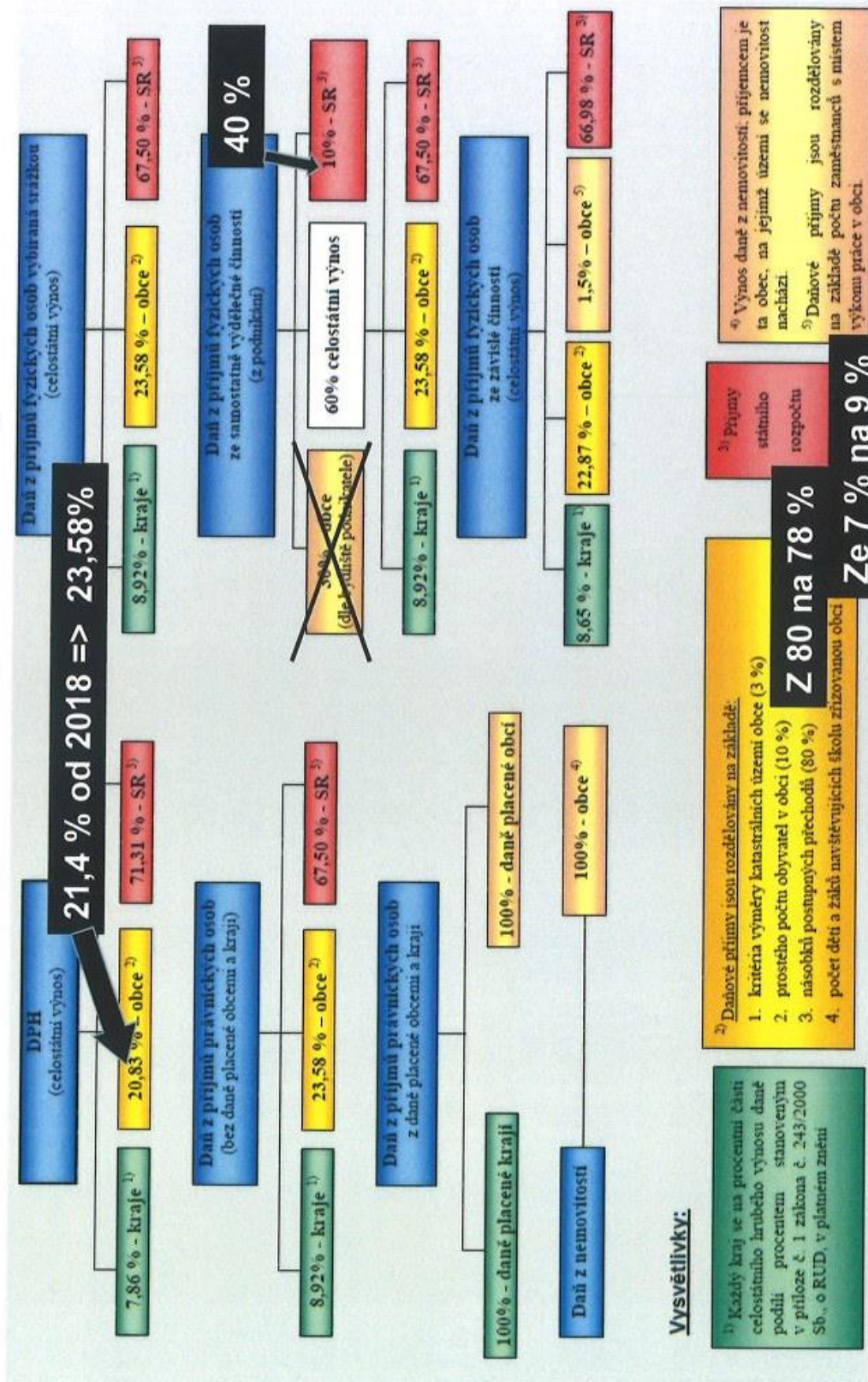
Příloha č. 1 – Schéma RUD od 1.1.2018

Příloha č. 2 – Algoritmy Soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU)

Příloha č. 3 - Kalkulačka MF ČR k výpočtu rozpočtové odpovědnosti od r. 2016

Příloha č. 4 - Anketa - hospodaření měst Ústí nad Labem a Litoměřic

Schéma RUD (zákon 243/2000 Sb.) od 1.1.2018

Příloha č. 2 – Algoritmy Soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU)

Algoritmy SIMU
- údaje v tisících Kč

Číslo sloupce (viz Příloha č. 2)	Ukazatel	Zdroj údajů			Poznámka
		ČSÚ			
1	Počet obyvatel obce				
2	Příjem celkem (po konsolidaci)	Finanční výkaz FIN 2-12 M			Konsolidace provedena dle vyhlášky Ministerstva financí č. 449/2009 Sb.
3	Úroky	Finanční výkaz FIN 2-12 M			RS - Třída 1+2+3+4 (po konsolidaci) RS - rozpočtová skladba
4	Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	Finanční výkaz FIN 2-12 M			
5	Dluhová služba celkem	Součet sloupců 3 a 4			
6	Ukazatel Dluhové služby (v %)	Podíl sloupce 5 a 2			
7	Aktiva celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BEŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	Aktiva		
8	Cizí zdroje	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BEŽNÉ OBDOBÍ"	D.		
9	Stav na bankovních účtech celkem	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BEŽNÉ OBDOBÍ - BRUTTO"	SU 068, 231, 236, 241, 244 (u obcí) + SU 068, 241, 243, 244 (u PO)		
10	Úvěry a komunální dluhopisy	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BEŽNÉ OBDOBÍ"	SU 281, 282, 283, 451, 453 (u obcí) + SU 281, 451 (u PO)		SÚ - syntetický účet
11	PNFV a ostatní dluhy	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BEŽNÉ OBDOBÍ"	SÚ 289, 322, 326, 362, 452, 456, 457 (u obcí) + SÚ 289, 326, 452 (u PO)		
12	Zadluženost celkem	Součet sloupců 10 a 11			
13	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	Podíl sloupce 8 a 7			
14	Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)	Podíl sloupce 12 a 8			
15	8-leté saldo	Finanční výkaz FIN 2-12 M	ř. 4440 (část IV. výkazu)		součet výsledků od počátku roku za posledních 8 let
16	Oběžná aktiva	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BEŽNÉ OBDOBÍ - NETTO"	B.		Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO
17	Krátkodobé závazky	Účetní výkaz - Rozvaha, sloupec "BEŽNÉ OBDOBÍ"	D. III.		Součet výkazů za vlastní obec a jí zřízené PO
18	Celková likvidita	Podíl sloupce 16 a 17			

Příloha č. 3 - Kalkulačka MF ČR k výpočtu rozpočtové odpovědnosti od r. 2016

UNIVERZÁLNÍ KALKULAČKA

Manuální kalkulace bez ohledu na zvolený rok

Číslo řádku	Ukazatel	Hodnota
1	Příjem v roce n	____
2	Příjem v roce n-1	____
3	Příjem v roce n-2	____
4	Příjem v roce n-3	____
5	Průměr příjmů za poslední 4 roky	0
6	účet 281 - Krátkodobé úvěry	____
7	účet 282 - Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	____
8	účet 283 - Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	____
9	účet 289 - Jiné krátkodobé půjčky	____
10	účet 322 - Směnky k úhradě	____
11	účet 326 - Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	____
12	účet 362 - Krátkodobé závazky z ručení	____
13	účet 451 - Dlouhodobé úvěry	____
14	účet 452 - Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	____
15	účet 453 - Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	____
16	účet 456 - Dlouhodobé závazky z ručení	____
17	účet 457 - Dlouhodobé směnky k úhradě	____
18	Dluh celkem	0
19	Podíl dluhu k průměru příjmů	0 %
20	5 % z rozdílu mezi výší dluhu a 60 % průměru příjmů za poslední 4 roky	-

Příloha č. 4 - Anketa - hospodaření měst Ústí nad Labem a Litoměřic

Vážení obyvatelé měst Ústí nad Labem a Litoměřic,

chtěla bych Vás poprosit o vyplnění anonymní ankety. Jmenuji se Simona Stříbrná, jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze, Provozně ekonomické fakulty v oboru Veřejná správa a regionální rozvoj. V rámci své diplomové práce na téma "Analýza hospodaření rozpočtově odlišných municipalit" provádím anketní průzkum, který je zaměřen na informovanost a potřeby občanů měst Ústí nad Labem a Litoměřice a bude sloužit pouze pro potřeby této práce. U otázek č. 1 až 13, prosím, vyberte jen jednu odpověď a označte, přičemž u otázky č. 6 může být odpovědí i více. U otázek č. 15 až 16 se prosím vyjádřete slovně. Váš názor je velice důležitý a výsledek ankety může být motivací pro určení priorit investování ve Vašem městě. Jako poděkování za vyplnění dotazníku si prosím vezměte sladkou odměnu v ošatce na stole.

Velice Vám děkuji za Váš čas.

1) Místo Vašeho bydliště?

- a) Ústí nad Labem
- b) Litoměřice

2) Jaké je Vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

3) Kolik je Vám let?

- a) do 25 let
- b) 26-40
- c) 41-55
- d) 56-70
- e) 71 a více let

4) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní škola
- b) Odborné učiliště (bez maturitní zkoušky nebo s maturitní zkouškou)
- c) Střední škola (bez maturitní zkoušky nebo s maturitní zkouškou)
- d) Vyšší odborná škola
- e) Vysoká škola (bakalářské nebo magisterské studium)

5) Jaký je Váš současný společný status?

- a) Student/ka
- b) Zaměstnaný/á
- c) Nezaměstnaný/á
- d) Osoba samostatně výdělečně činná (podnikatel)
- e) Mateřská (rodičovská) dovolená
- f) Důchodce, invalidní důchodce, práce neschopný

6) Z jakých zdrojů získáváte informace o dění ve městě a hospodaření města?

- a) Internetové stránky města
- b) Úřední deska
- c) Zasedání zastupitelstva
- d) Rozhlas
- e) Regionální televizní vysílání
- f) Regionální tisk
- g) Jinde, uveďte kde
- h) Nezajímám se o dění ve městě ani o jeho hospodaření

7) Účastníte se někdy zasedání zastupitelstva města?

- a) Ano, vždy
- b) Občas, nepravidelně
- c) Ne, nikdy

d) Nevím o možnosti účastnit se zasedání zastupitelstva

8) Máte představu, jakou má strukturu místní rozpočet?

- a) Ano
- b) Částečně ano
- c) Ne

9) Víte, s jakým objemem finančních prostředků město každoročně hospodaří?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nejsem si jist/a

10) Myslíte si, že město dostatečně využívá možnost čerpání dotací?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

11) Domníváte se, že je Vaše město zadlužené?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

12) Myslíte si, že město dostatečně zohledňuje při návrzích rozpočtů potřeby občanů?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne
- e) Neumím posoudit

13) Jste spokojen s tím, jak město hospodaří s veřejnými prostředky?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne
- e) Neumím posoudit

14) S kterou z níže uvedených služeb, poskytovaných ve Vašem městě jste nejvíce nespokojen/a?
(pouze jedna odpověď)

- a) Dopravní dostupnost
- b) Zdravotnické služby
- c) Sociální služby (např. pečovatelská služba, domovy pro seniory)
- d) Technické služby (např. svoz odpadu, úklid města, sběrné dvory)
- e) Školství (Základní školy, Mateřské školy)
- f) Služby veřejnosti, poskytované veřejnou správou (magistrát, městský úřad)

15) Co ve Vašem městě postrádáte?

.....
.....
.....

16) Uveďte prosím, alespoň 3 problémy, které dle Vašeho názoru trápí město a je nutné je v brzké době řešit (co byste chtěli ve městě změnit).

.....
.....
.....
.....
.....

Děkuji Vám za vyplnění.